

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8 / Sayı 111 / 15 Ekim 1990 / 2.50 DM

ARGK SÖMÜRGEÇİ DEVLETİ ŞEHİRLERDE ZORLUYOR

□ Kurtalan ilçe merkezini basan gerillalar, ilçe hükümet konağı, emniyet binası ve polis lojmanlarını roketlediler. Van-Reşadiye ilçesi baskınında, ARGK, bölük binasını roketledi. Bismil'de sömürgeci kurumlara karşı kundaklama eylemi yapıldı. Cizre ve Şirnak ilçe merkezinde gerillalar, sömürgeci güçlerle çarpıştı

□ Çatak'ın Alan mıntıkası ve Müks nahiyesi yakınlarındaki 2 ayrı çarpışmada düşmanın 1 astsubay ve 10 askeri öldürüldü. Şirvan'daki çarpışmada 1 subay ve 3 asker öldürüldü

□ Bitlis'te gerillalar, Geliye Şexcuma'da karakol bastı ve birçok mevkide sömürgeci güçlerle çarpışmaya girdi

□ Mardin-Mazıdağı ilçesi yakınlarında gerilla pususuna bir düşman askeri aracı düştü. Şirnak-Gilindor yolundaki ARGK mayınına çeteleri taşıyan araç çarptı

□ Silopi, İdil ve Cizre ilçe merkezlerinde sömürgecilere ajanlık yapan 4 hain ölümle cezalandırıldı

□ İdil-Memulan'da 2, Lice'de 1, Şirvan'da 3 korucu ölümle cezalandırıldı. Lice'deki eylemde korucular köy halkına ateş açtı. Çukurca'nın Güzareş köyünde de gerillalar suçlu 6 korucuyu silahlarıyla birlikte yargılamak üzere yanlarına aldılar

□ Gerillalar, Derik-Viranşehir arasında bir işbirlikçiye ait tesisleri, Elbistan'da Çiftlikli köyü ve Kars-Selim Yukarıdamlapınar köyündeki okulları yaktılar. Selim'deki eylemde ajanlık yapan bir öğretmen de cezalandırıldı

ARGK Dicle-Fırat Havzası Askeri Konseyi'nin 14 Ekim 1990 tarihinde Mardin bölgesinde dağıttığı bildiri

Haberleri 3-6. sayfalarda

ARAŞTIRMA RAPORU

"Botan bölgesi insansızlaştırılıyor"

Eruh, Şirnak ve Uludere ilçelerinde gözlem gezisine çıkan İHD, SP, bazı demokratik sendika ve meslek odaları yöneticilerinden oluşan heyetin raporu

Yazısı 14-16. sayfalarda

Diyarbakır'da sürgün ve direniş

● Diyarbakır 1 Nolu Özel Tip Cezaevi'nden 84 siyasi tutuklu sürgün edildi. Askerler tutsaklara saldırdı. Diyarbakır cezaevinde savaş esirleri, süresiz açlık grevine başladı

● Antep, Çanakkale, Ceyhan,

Malatya, Bartın, Sağmalcılar, Ankara Merkez ve diğer cezaevlerinde kalan siyasi tutuklular da dayanışma amaçlı açlık grevine başladılar

● Tutsak aileleri ve yakınları da Diyarbakır ve Nusaybin'de açlık

grevine başladılar

● İHD Diyarbakır Şubesi, HEP ve SP Diyarbakır örgütleri ile ERNK-Avrupa Temsilciliği, savaş esirleri ve yakınlarının direnişiyle dayanışma amaçlı açıklamalar yaptılar / Haberleri 7-8. sayfada

Faşist Türk devleti sıkışınca idamlara sarılıyor

Kürdistan'da ölçülere vurulamayan sömürgeci şiddet, köy yakma, tutuklama, işkence ve öldürme olayları yetmemiş olacak ki, Türk devleti şimdi de idamlara sarılıyor.

Denecektir ki, zaten hergün Türk askeri ve polisi onlarca masum Kürt yurtseverinin kanına giriyor. Bir de idam etmiş ne çıkacak.

Ancak idamların gündeme getirilmesinin nedenleri olmalı. Günlerdir sömürgeci basın-hükümet işbirliği ile "terör" manşet yapılıyor, "önlem reçeteleri" sunuluyor.

Türk hükümeti idamları çaresizliğinden gündeme getiriyor. Güya bununla otoriter, güçlü devlet, "terör"ün üzerine giden devlet olduğunu gösterecek. Aynı zamanda ulusal ve toplumsal muhalefete gözdağı verecek, onları sindirecek.

Faşist devletin ikinci bir hedefi de dikkatleri içine düştüğü ağır ekonomik ve siyasal bunalımdan başka yönlerde çevirmek.

Bir üçüncü amaç ta intikam almak. Kürdistan'da üst üste darbe alan sömürgeci faşist devlet, şimdi de Türkiye'de açık hedef durumunda. Türk devleti misilleme peşinde.

Faşist devletin taktiği de belli: Önce terör eylemleri yap, politik ortamı terörize et, sonra da bu eylemleri devrimci eylemle aynılaştır ve arkasından "terör"ü cezalandırma adı altında esir devrimcileri idam etmeye çalış.

12 Eylül rejiminin faşist generali Kenan Evren de "Asmayıp da besleyecek miyiz?" diyordu. Aldığı sonuç ortada. Şimdi de ANAP hükümetinin ağır salyaly faşist bakanları "Devletin balıyozunu göstermekten", "İpte sallandırmaktan" bahseder oldular.

Eğer bu bir oyun değilse, Türk hükümet bakanlarına ve arkalarındaki generallere hatırlatıyoruz; ateşle oyun olmaz. Bir devrimcinin idamına karşılık bedel olarak çok daha fazlasını ödemeye hazır olmalısınız. Göz nurumuz savaş esirlerinin yaşamına en küçük bir kastın en sert şekilde karşılık göreceğini iyi bilmelisiniz.

Öte yandan faşist rejimin insan yaşamı üzerindeki flörtüne karşı durmak, ses çıkarmak ve faşist sözcülerin tehditleri doğrultusunda adım atmaları durumunda en sert şekilde karşılık vermek ve bunun için hazır olmak, sadece PKK ile Kürdistan halkının görevi değil, aynı zamanda Türkiyeli tüm devrimci, demokrat güç ve kişilerin de ivedi temel görevi olduğu görülmelidir.

Berxwedan

Sömürgeci devletin terör ve gözaltına alma uygulamaları

- Silvan ve Batman'da çok sayıda yurtsever gözaltına alındı
- Eruh, Pervari ve Baykan'da 5 köy daha boşaltıldı
- Eruh'un Terhem köyünden

imam ve muhtarın gözaltında kalma rekoru
- Polis aradıklarını bulamayınca akrabalarını gözaltına alıyor / Haberleri 10. sayfada

ŞEHİT VE TUTUKLU YAKINLARININ ÖRGÜTLÜ HAREKETİNİ YARATMA SORUNUNA NASIL YAKLAŞMALIYIZ?

Yazısı 12-13. sayfalarda

İÇİNDEKİLER

TÇ'nin altına imza attığı sözleşmelere "sadakati": İşkenceye karşı Avrupa heyeti gelmeden tüm birimler uyanıldı 11. sayfada

***

Kürdistan çocukları bölücülük suçlamasıyla idamla yargılanıyor 11. sayfada

Ortadoğu'da emperyalist güçlerin diploması trafiği

Ekim ayının ilk yarısında her ne kadar "diplomasi görüşmeleri" ve "uzlaşma" sözünün geçtiği ifadeler, savaş naralarından çok işitildiyse de, bu, kimsede savaştan uzaklaşıldığı kanısını uyandırmadı. Tam aksine bölgede savaş bulutları daha da yoğunlaştı.

Son onbeş günün görülmesi gereken bir gelişmesi de bölge halklarıyla emperyalist işgal arasındaki çelişkinin iyice belirginleşmesi ve şurada burada çatışmalara dönüşme aşamasına gelmesi oldu.

Yazısı 17. sayfada

**Direnış
kahramanlarımız**

1989 Şemdinli-Salara direniş şehidi **Ferhat (Salih KARA)** yoldaş, 1975 yılında Hakkari-Uludere'nin Hilal köyünde ekonomik bakımdan orta halli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Ailesi tarafından küçük yaşlarda Kuran kursuna gönderildi. Her iki ağabeyi okul okudundan, maddi durumları kendisinin de okumasına elvermediği için bir süre sonra Kuran kursunu bırakmak zorunda kaldı. Ailesinin geçim yüküne kendisi de omuz vermek için daha o küçük yaşta ot biçme, çobanlık yapma vb. işlerde çalışmaya başladı. Kişiliğinde emekçi özellikleri taşıdığından dolayı çalışmayı seven bir yapıya sahipti. Hayvanları ve kırıları sever, dağlarda-yaylalarda aylarca kalır kopmak istemezdi. Tertemiz, saf duygularla doluydu. Köy ortamında yada kendisine ihtiyaç duyulan herhangi bir işte, hiç bir sorun çıkarmadan köylülerine ve arkadaşlarına yardımcı olur, hatta kimseye bırakmadan kendisi yapmak isterdi. Bu candan arkadaşlık özelliklerinden dolayı, köydeki arkadaşları tarafından sevilir ve hiç kimse tarafından ayrılmak istemezdi. Kendisi de çocukluk arkadaşlığına büyük değer verir; yaşının küçük olmasına rağmen sahip olduğu olgun kişiliğiyle hiç bir yapı içerisinde girmede zorlanmaz, adeta büyüklerle büyük, küçüklerle küçük olurdu. Arkadaşlarını sevip-saydığı, onlara her konuda yardım ettiği ve kimseyi incitecek yaradılıştan olmadığı için, çevresindeki köylü çocuklar O'nu son derece severlerdi. Aile içinde de oldukça sevilir bir konumu vardı. Çünkü gerek aile içinde gerekse de çevresine karşı gayet saygılı davranırdı. Çok küçük olmasına rağmen, kendi ailesi ile köylüleri arasında çelişki doğduğunda, **Ferhat yoldaş**, gerici ortaçağ bağlarının esiri olmadığından, bu yapıdan olumsuz etkilenmezdi, ailesinin çelişkide olduğu kesimlerle ilişkisini kesmeden sürdürür, çocukluk arkadaşlığını devam ettirirdi. Köyde biri haksızlık yapsa bundan rahatsızlık duyar, öfke besler ve her fırsatında buna karşı çıkar, haksızlık olduğunu açıkça ortaya koyardı.

Ferhat yoldaş daha o yıllarda pratiğe karşı oldukça meraklı ve girişkendi. Bir işe başladı mı, mutlaka sonuca götürmek isterdi. Bütün bu yaşam biçimi O'nun kişiliğini henüz küçücük yaşlardan itibaren şekillendirdi; dürüstlük, fedakarlık, cesaret, kendine güven ve pratik beceri O'nun yaşamıydı.

15 Ağustos 1984 tarihsel atılımıyla yükselen ulusal kurtuluş-mücadelemiz, 1985'de sömürgecilerle kıran kırana bir boğuşmayla geliştiğinde, henüz 10 ya-

şında genç bir dimağ olan **Ferhat** yoldaş üzerinde, benliğinin bütün derinliklerine işleyen bir etki yapar. Kendi içinde bağımsızlık mücadelesini bütün yönleriyle yaşarken, gerillaları doğrudan görme ve tanıma arzusu giderek dayanılmaz hale gelir. Nihayet buna 1986'da kavuşur. Partizanlarla direk ilişki içine girer. Ve ilk eylemini ciddi bir sorumlulukla yerine getirir. Dağda konumlanmış olan gerilla birliğine, düşmanın üstlerine gelmekte olduğu haberini kestirme yoldan aceleyle ulaştırarak, tedbir almalarını sağlar.

Ferhat yoldaş 2 yıllık ilişkiden sonra, 1988 sonbaharında çokça özlem duyduğu, ARGK safalarına savaşçı olarak katılır. Yurtsever olan ailesinin geçimine katkıda bulunması gereken **Ferhat** yoldaş, ailesinin bu durumunu mücadele safalarına katılmanın önünde engel olarak görmez. Safalara katılımı, mücadeleye katılmak isteyen bir yakınıyla olan "Ben mi katılayım, sen mi?" çekişmesi sonucu **Ferhat** yoldaşın kesin dayatıcılığıyla gerçekleşir bu.

Gerilla yaşamına direk katıldığı zaman sevincinden içi içine sığmaz, uçacak gibidir. Yılların tecrübeli savaşçısı gibi yeni yaşama ve doğa savaş koşullarına hemen adaptasyon sağlar.

Uludere alanında başladığı savaş faaliyetlerinde 1989 baharına kadar savaşçı olarak kalır. Bu sürede, kırsal alanda askerlik yasasının uygulanmasına canla başla katılır. Ulusal kurtuluş için aldıkları her yeni savaşçı, **Ferhat** yoldaşın coşku ve sevincini, üretim kapasitesini daha da artırır.

Gençlik enerjisinin pompalandığı dolu-dizgin çalışma içinde, çocukluk yaşamının olumlu özellikleri devrimci mayaya karışarak hızla gelişir. Yoldaşlarına candan bağlanır. Onlarla ilişkileri tertemiz ve saf bir sevgi-saygı temeli üzerinde yükselir. Pınarın kaynağından sulanan komple bir ulusal kurtuluşçu asker olarak yeşermeye başlar. Kendisine verilen her görevi büyük-küçüklüğüne bakmadan en iyi bir tarzda yapmaya çalışır. Hiç bir işten şu veya bu gerekçeyle geri durmaz, aksine coşku ve dört elle göreve sarılarak mutlaka en iyi bir sonuçla tamamlar. Parti değerlerine son derece titizlikle yaklaşıp, üstüne titrer, silahını çok sayar ve ona vazgeçilmez bir tutkuyla bağlanır. Artık O, genç **Ferhat**'ın "en önde" gelen "genç arkadaş"ıdır. Yoldaşlarına içten bağlılığın, sevgi ve samimiyetin eleştirisi ve özeleştirisi silahını yetkince kullanmadan geçtiğini bilir ve pratiğe de bu temelde yönelirdi. Bu durum O'nun en önemli bir kişilik özelliği olarak göze çarpardı. Eleştiride girişkendi. Kimden ve yaşamın hangi hususundan kaynaklanırsa kaynaklansın, eksik ve yetmezliklere göz yummaz, bunlara zaman yitirmeden eleştirel müdahalesini

yapardı. Halka yaklaşımda ıknayı temel alırdı. Kendisi, çevresiyle hep iyi ilişkiler içinde olmuş bir halk çocuğu olduğundan, devrimci yaşama atıldıktan sonra, Partimizin halk ilişkilerine büyük değer verir, yaşının küçük olmasına rağmen olgun ve kazanmayı temel alırdı.

Onun bu kişilik özellikleri ve ahlakı, daha ilk başlardan bütün arkadaşlarının dikkatini çeker; ve birlik içinde hızlı bir şekilde ön plana çıkmaya başlar.

Ferhat yoldaş nasıl bir cevher olduğunu, asıl Aşutê çatışmasında (Hakkari-Merkez ilçenin Aşutê köyü-1989 yazı) gösterir. Bu olayda çok sayıda düşman gücüne karşı kıran kırana bir muharebe içinde olan gerilla birliğimiz, zaman ilerledikçe faşist sömürgeci askerlere verdikleri zayıfatı artırır. **Cabbar** ve **Azad** yoldaşlarımız da şehit düşerler. Gerilla birliğimizin orta-otomatik silahını kullanan **Mehmet** yoldaş, düşmanın gizli gelişini görmemesi sonucu şehit düşer. Yardımcısı da yaralanarak etkisizleşir. Orta-otomatik silahın düşmanın eline geçmesi an meselesidir. Zaten büyük silah etkisizleştiği için birlik oldukça zayıf

bir konuma düşmüştür. Eğer büyük silah düşmanın eline geçerse birliğin büyük darbeler yiyeceği de açıktır. Birliğin kurtarılması sorunu saniyelere sığdırılması gerekir. İşte kahramanlık bu tür hallerde kendisini gösterir. **Ferhat** yoldaş uzakta mevzilenmiş olduğu halde büyük silahın sesinin kesildiğini görünce, bu durum dikkatini çeker ve kızgın çatışma ortamında yerinden kalkarak büyük bir cesaretle ve fedakarlık örneğiyle orta-otoma-

birliğin ilk toplantısında onurlandırılarak kahramanlık ödülü alır. Gösterdiği kahramanlıktan dolayı kendisine ödül olarak manga komutan yardımcılığı ve portatif bir kalaşnikov verilir. Artık **Ferhat** yoldaş gözde bir savaşçı olarak sıradışına çıkmaya başlamıştır. Tüm yoldaşları kendisine karşı derin saygı ve sevgi göstermektedir. Gösterdiği kahramanlığın etkisi sadece kendi birliğiyle sınırlı kalmaz, bunun etkisi tüm Ordu ve Cephe bünyemize yayılır. 14 yaşındaki bir kahramanın birliği nasıl zor durumdan kurtardığı yapıda büyük hayranlıkla anlatılır.

Ferhat yoldaş bu başarısından sonra, oldukça güvenilen komutanların ve savaşçı yoldaşlarının taktirini elde ettiği, cesaret ve moral kaynağı genç kahraman olarak savaş faaliyetlerini daha da verimleştirebilir. Bu kez Çukurca alanında faaliyetlerine devam eder. Enerjik ve cesurane bir çalışma içerisine girecek, bu alan faaliyetlerinde güçlü değerler yaratır. Ta ki Salara durağına kadar.

1989'un Aralık ayında, Çukurca'dan Şemdinli'ye yönelen bir takımlık gerilla birliği içerisinde mangasıyla birlikte **Ferhat** yoldaşta yer alır. Birlik, Şemdinli'de Salara köyü yakınlarına geldiğinde, bu köyün hainçetesi ve sömürgeci askerlerle çatışmaya girer. Çatışma boyunca adına layık bir direniş örneği sergileyerek, kahramanca savaşan kahramanlık ödülünün 14 yaşındaki körpe sahibi başı dik bir şekilde şehit düşer.

Emsallerinin analarının dizleri dibinden kalkmadığı, 14 yaşındaki dopdolu bir yaşam, insan-oğlunun verdiği en zor sınavda kazandığı kahramanlık ödülünü boynuna asarak, hayat dolu güleç yüzüyle gönül rahatlığı içinde aramızdan ayrıldı. **Ferhat** yoldaşın şahadeti bütün birlik üyeleri ve diğer yoldaşları arasında derin bir üzüntü yarattı. Aynı üzüntü halk kitleleri içinde de hemen baş gösterdi. Herkes Salara hainlere lanetler okuyor şimdi. Safalara yani katılmış, 17 yaşındaki genç bir savaşçı, öfke içinde Kürt halkının geleneksel intikam yeminini şöyle haykırıyordu. "Salaralı hainler! Siz, kendinizi korumak için, değil Şemdinli merkezine gitmek, bir kaşık su olup Basra'ya da karışsanız, eğer sizi bulup **Ferhat**'ın intikamını almazsak bütün dünya bizi lanetlesin!"

Evet halkımız ve Partimiz henüz yeni ayağa kalkan yiğit ve pırlanta yürekli bir insanını daha kaybetmişti. Acımızı içimize gömerek, **Ferhat** yoldaşın anısına bağlılığı da, diğer tüm şehit yoldaşlarımızda olduğu gibi, savaşı daha da yükselterek, O'nun ve daha nice değerli yoldaşlarımızın kanını döktüğü Şemdinli'yi sömürgeci düşmanlara ve yerli hainlere mezar ederek yerine getireceğiz.

Mücadele arkadaşları

*Bağımsızlık haykırırları
Saracak genç çocukların
Tümünden delikanlı bedenlerini
Yakın gelecektedir
Özlemi duyulan bu günlerin
Belki yarın
Belki yarınılardan da önce
Parçalanırsa üzerlerinde
Karanlıkların sisli bulutları
Yepyeni bir gelecek
Yepyeni bir yaşam
Başlangıcındayız o zaman
Seyredeceğiz
Güneşin doğuşunu
Özgürce seve seve
Bağımsızlığı ülkemizde*

Kurtalan

ARGK ilçe merkezini bastı, sömürgeci kurumları bombaladı

8 Ekim akşamı saat 19.00'da ilçenin kenar mahallelerinde üslenen gerillalar, saat 21.00'de sömürgeci kurumlara karşı saldırıya geçtiler. Gerillalar, hükümet konağı, polis lojmanları ve ilçe emniyet binasını roketlediler.

Roketlerin binalara isabet etmesi sonucu, binalar yanmaya başladı. Binalarda bulunan polisler büyük bir korku içinde sağa sola kaçışmaya başladılar.

Gerillalar, biriken halkın sevgi dolu bakışları altında slogan atarak ilçeyi terk ettiler. Bu sırada gerillalar halka bildiri de dağıttılar ve bu bildirilerde halkı direnişe çağırdılar.

Ayrıca bölgeden yurtseverler, Kurtalan ilçe merkezinden 15 gencin ARGK saflarına katıldığını gazetemize iletiler.

Baskından sonra sömürgeci-ler Batman ve Siirt'ten askeri birlikler, özel timleri ve çevik kuvvet polislerini yığdılar. Şaşkınlık içinde halka saldıran sömürgeci güçler, önce halktan 200 kişiyi gözaltına aldılar. Aynı gece bunlardan 180'ni serbest bıraktılar. Gözaltında tutulan yurtseverlerden sadece ikisinin adını tespit edebildik. Bunlar; Selahattin Olcay ve Günbat soyadlı bir yurtsever.

Gerilla saldırısında düşmanın ne kadar kayıp verdiği kesin olarak ortaya çıkmadı. Ancak roketlenen binalara 4 ambulans yaklaşıyor ve yaralıları taşıyor. Binalar askeri abluka altına alındığından halk yaklaşıyor. Siirt'te yurtseverler, hastaneye 3 polis ölününün ve de 2 yaralının taşındığını görüyorlar.

Kurtalan 1984 yılından beridir ikinci defa basılıyor. Daha önce 1985 baharında şehit düşen ve Kurtalanlı olan Ali UĞUR komutasındaki gerilla birimi 1984 yılı sonlarında ilçe merkezini basmış, ilçedeki bankada bulunan paralara el koymuş ve karşı koymak isteyen banka müdürünü öldürmüşlerdi.

Şirvan

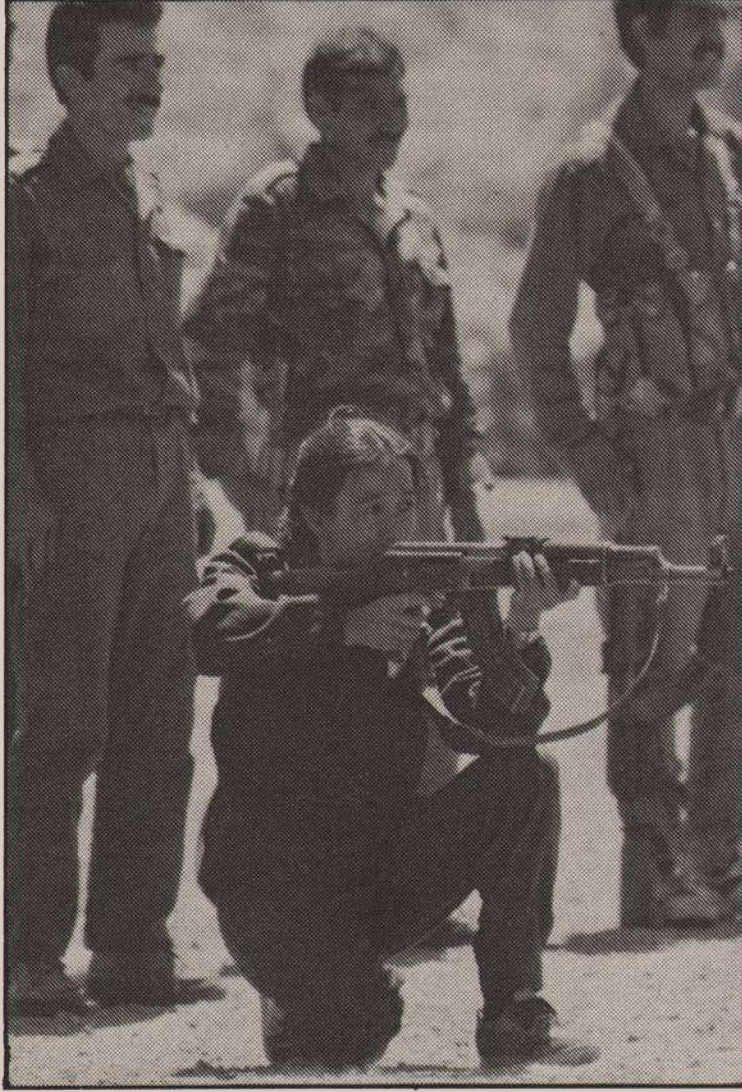
Sömürgecilere büyük darbe: 1 subay, 3 asker ve 3 korucu öldürüldü

6 Ekim günü Şirvan'ın Hesko (Çeltikyolu), İskambo (Ormanbağı) ve Gundê Dizan (Özyurt) köyleri arasında ARGK gerillaları ile sömürgeci güçler arasında meydana gelen büyük çarpışmada, sömürgeci güçlerden 1 subay, 3 asker ve 3 köy korucusu öldürüldü, 1 köy korucusu da yaralandı.

Bunlar, Siirt'te hastanelere kaldırılanlar ve halkın gördükleri. Sömürgecilerin kayıplarının daha fazla olması muhtemel. Çarpışmada gerillaların kayıpları olmadı.

Öte yandan 2 Ekim tarihinde Siirt'e 3 askerin cesedi daha getirildi. Ancak bunların hangi alandaki çarpışmada vuruldukları belli olmadı.

Siirt'ten yurtseverler, hemen hemen her gün hastanelere ölü ve yaralı getirildiğini, bunların

büyük bir gizlilik içinde gömüldükleri ya da tedavi gördükleri, çok ender durumlarda, o da subaylar için cenaze merasimlerinin yapıldığını, halkın her çarpışmada askerlerin büyük kayıpları verdiği inancını taşıdığını söylediler.

Çatak

İlçe'nin Alan mıntıkası ve Müks nahiyesi yakınlarında meydana gelen 2 ayrı çarpışmada ARGK gerillaları, 1 astsubay ve 10 askeri öldürdüler

İlk çarpışma 2 Ekim günü ilçenin Alan mıntıkasında meydana geldi. Gerillaların kayıplarının olmadığı bu çarpışmada 1 astsubay ve 6 asker öldürüldü.

İkinci çarpışma ise 9-10 Ekim gecesi meydana geldi. Bu çarpışmada da kesin olarak 4 askerin öldüğü öğrenildi. Bu çarpışmada sömürgecilerin daha büyük kayıp verdiği kesin.

Çarpışmaların saldırı ya da pusu mu oldukları konusunda bilgi edinemedik. Ancak düşmanın net kayıplarına karşı, ARGK'nin kayıp vermemesi, çarpışmaların pusu şeklinde geliştiğini göstermektedir.

Bölgeden aldığımız diğer haberlere göre, sömürgeci devlet çok sayıda köylüye zorla silah vermesine rağmen, köy korucuları Çatak'ta tümüyle atıl durumdalar. Sadece Sadun Ağa'nın etrafındaki çete grubu belli bir etkinlik sağlayabiliyor. Bu nedenle Türk ordu birlikleri, gerillalarla çarpışmalarda başarısız kaldıkça, köy korucularına saldırıyorlar. Hatta korucuları aktif saldırganlığa ve gönüllü uşaklığa itmek için Van Valisi köylere gidiyor, korucuları tehdit ediyor. Son olarak valinin bu tür ziyaretinden sonra, ilçeye 30 km:

kadar mesafedeki Kayaboğazı (Görentaş) köyü ve iki mezrasındaki 15 korucunun silahları geri alınıyor.

Gerillaların köy toplantılarından sonra bu defa sömürgeci birlikler köylere baskın yaparak, onları silah almaya zorluyorlar. En son Xumar (Dalbastı) köyünde böyle bir olay meydana geldi. Bazı köylüler, sömürgeci birliklerin baskılarına dayanamayarak silah aldılar.

Bölgedeki diğer bir gelişme de göç edenlerle ilgili. Çatak'tan özellikle Van'a göç çok fazla. Hakkari'den de göç eklenince Van'ın son bir kaç yıldır demografik yapısı hemen hemen tümüyle değişmiş. Göç ve ardından gelen yoksulluk ile baskılar, göç eden köylülerin bilincine olduğu gibi yansıyor. Bu durumdaki köylülerin bir kesimi her şeyi göze alarak geri dönmeye ve silah almadan köylere yerleşmeye karar verirken, kalanlar da bu defa hızlı bir şekilde Van'da ayaklanma potansiyeline dönüşüyorlar.

Cizre

Gerillalar ilçe merkezinde sömürgeci güçlerle çarpıştı

6-7 Ekim gecesi, ilçenin Kale mahallesinde Hükümet konağı çevresinde uzun süre devam eden çarpışma meydana geldi. Silah sesleri ilçenin tüm mahallelerinden işitildi.

Sömürgeciler, çarpışmanın varlığını ve niteliğini gizlediler. Ancak sabah erken dükkanlarını açmaya giden halk ve pencere aralıklarından bakmaya fırsat bulanlar, 1 özel tim elemanının ölününün çarpışma yerinden kaldırıldığını gördüler.

Çarpışmanın gerillaların şehir içindeki hareketleri sırasında polislerle karşılaşması sonucu mu, yoksa belli bir noktaya gerillaların saldırısı sonucu mu çıktığı öğrenilemedi.

Reşadiye-Van

Gerillalar, Reşadiye ilçe merkezini bastı, ilçe bölüğünü roketlediler

Ekim ayının ilk haftası içinde ilçe merkezine baskın düzenleyen ulusal kurtuluş gerillaları, ilçedeki tek askeri kurum olan bölük binasını roketlediler. Düşman askerlerinin cevap vermesiyle çarpışma uzun süre devam etti. Gerillaların kayıp vermediği çarpışmada düşmanın da kesin kayıpları öğrenilemedi.

Van'dan muhabirlerimizin iletildiği haberlere göre, Reşadiye baskınının ertesi günü çok sayıda asker ölüsü ve yaralıları Van'daki hastanelere kaldırıldı.

Şırnak

Gerillalar, ilçe merkezinde eylem koydu, Gilindor yoluna döşenen gerilla mayınına bir düşman aracı çarptı

10-11 Ekim gecesi, Şırnak'ın kenar mahallesi ve askeri tugayın hemen yanbaşıda bulunan Ziyaret mahallesinde ARGK gerillaları, koruculara saldırdı. Saldırıda kesin sonuç öğrenilememekle birlikte 1 korucunun yaralandığı tespit edildi. Çarpışmaya tugaydan askerler müdahale ettiyse de, bu havaya mermi sıkmaktan öteye geçmedi.

Gilindor (Kemerli)-Şırnak yoluna döşenen mayına ise koruculara ait bir araç çarptı. Bu eylemin kesin sonucu da öğrenilemedi.

Bitlis

Gerillalar, Geliye Şêxcuma'da karakol bastı, bir çok köyde toplantı yaptılar ve bir çok noktada sömürgeci güçlerle çarpışmaya girdiler

5 Ekim günü ARGK gerillaları Bitlis'in Şêxcuma karakoluna saldırdılar. Bu saldırıda sadece 2 korucunun öldüğü açıklandı. Saldırıda karakol binası büyük ölçüde tahrip edildi.

Yine aynı günlerde Tetikkaya köyünde gerillalar köy toplantısı yaptılar ve toplantı sonunda köy gençlerinden ARGK birliğine katılım oldu. Toplantıdan sonra köye baskın düzenleyen sömürgeci birlikler, köylülere, özellikle de çocukları gerillaya katılanların ailelerine baskı yapmaya başladılar.

Bölgeden yurtseverlerden aldığımız haberlere göre 5 ya da 6 Ekim günü, ARGK gerillaları, Bitlis ile Baykan arasında özel tim aracını pusuya düşürdüler. Bu pusunun sonucu hakkında çelişik haberler alındıysa da, tüm haberler 10'nun üstünde özel tim elemanının öldürüldüğü şeklinde.

Bitlis'te gerilla faaliyetlerinin yoğunlaşması ve büyük askeri eylemlerin gerçekleştirilmesi, sömürgeci orduyu telaşa boğuyor. Zira, sömürgeci devlet, bu bölgeyi askeri açıdan kilit olarak

alıyor. Bu bölgeye yerleşen gerilla faaliyetinin Kürdistan'ın Botan ile batı bölgeleri ve kuzey ile güney bölgeleri arasında zincir olacağını bilen sömürgeciler, 1984 yılından başlayarak, gerillanın bu bölgeye yerleşmemesi için Bitlis bölgesine aşırı yüklen-diler, işbirlikçileri güçlendirdiler, köy koruculuğunu geliştirmeye çalıştılar, alana aşırı askeri güç yığdılar. Bu savaşı kazanan ARGK oldu. Bitlis bölgesi şimdi sıcak bir gerilla bölgesi durumundadır. Halkın ulusal kurtuluşçu bilinci, bölgede tarihsel güçlü olan ve bazı dinsel güçlerde yoğunlaşan işbirlikçileri aşıyor. Köy koruculuğu ise atıl durumdadır. Zira, maaşlı geliştirilen bu sistem, aşiret bağlarından ziyade zorlamaya dayanmaktadır. Gerillalar, ikna ve şiddet yöntemleriyle korucuların üstüne gidince, sistem büyük bir çözülüş ve atıllık yaşamaktadır.

Elbistan

Gerillalar, köy toplantısı yaptı, sömürgecilere ait köy okulunu yaktdılar

7 Ekim gecesi Elbistan'ın Çiftlikçi köyünde toplantı düzenleyen ulusal kurtuluş gerillaları, toplantıdan sonra köy okulunu ve öğretmen lojmanlarını yakarak tahrip ettiler. Gazetemize, gerillaların köy civarında bulunan bazı diğer sömürgeci kurumları da tahrip ettikleri haberi geldiyse de, ayrıntılarını öğrenemedik.

Bismil

İlçe merkezinde sömürgeci kurumlara karşı yerleştirilen iki tuzaklı bombadan biri patladı, büyük hasar meydana getirdi

3 Ekim günü akşamı Bismil ilçe merkezinde biri hükümet konağına karşı olmak üzere 2 tuzaklı bomba, ulusal kurtuluşçu güçlerimiz tarafından yerleştirildi. Hükümet konağının bitişiğinde patlayan bombalardan biri büyük hasar meydana getirdi. Bu patlamada da kimliği tespit edilemeyen biri yaralandı. Diğer bomba ise Diyarbakır'dan getirilen uzmanlar tarafından etkisiz duruma getirildi. Sömürgeci gazeteler sadece bu patlamayan bombayı yazdılar.

Bombalar, Eylül ayı içinde çok sayıda yurtseverin gözaltına alınmasına karşı yapıldı.

Çukurca

ARGK gerillaları 6 köy korucusunu silahlarıyla birlikte teslim aldılar

11 Ekim günü Çukurca'nın Güzareş köyü korucularına baskın düzenleyen ulusal kurtuluş gerillalarımız, köy toplantısının ardından suçlu gördükleri 6 köy korucusunu yargılamak üzere yanlarına aldılar. Korucuları bulmak için sömürgeciler, yaptıkları operasyonlarda başarısız kaldılar.

Lice-Diyarbakır

Gerillalar koruculara saldırdı, korucular da köylüleri kurşunladı

10 Ekim gecesi Lice'nin Ba-mitnê (Kutlu) köyü korucularına baskın düzenleyen ARGK gerillaları, suçlu 2 korucunun evine gittiler, birini cezalandırdılar, diğerini ise bulamadılar. Kesin olmamakla birlikte, gerillalar, korucuların ailelerini ve eşyalarını çıkardıktan sonra 2 evi ateşe verdiler.

Gerillalar, daha sonra köylülerle konuştular ve eylemlerinin amacını açıkladılar, zorla silah alan köylüleri, silahlarını geri vermeye çağdırdılar. Gerillalar, köyü terkederlerken azılı 2 korucu ve bir kaç destekçileri, gerillaları ve onlara yardım ettikleri gerekçesiyle bazı yurtsever ailelerin çocuk ve kadınlarını kurşun yağmuruna tuttular. Korucuların bu ateşi sonunda ölen ve yaralanan kadın ve çocuklar oldu.

Sömürgeci yetkililer, hemen harekete geçerek, ölenlerin gerillalar tarafından vurulduğunu ileri sürdüler. İnsan Hakları Derneği Diyarbakır şubesi yetkilileri, Kutlu köyüne gözleme gitmek istediklerini, sömürgecilerin engel çıkardığını, olayın karanlık olduğunu, ancak halkın gerillaların çocuk ve kadınları vurduğuna inanmadığını, her defaki gibi cinayetin gözü dönmüş korucular tarafından işlenerek gerillalara yüklemek istendiği görüşünü taşıdığını söylediler.

Selim-Kars

Gerillalar, bir sömürgeci kurumu yakıp, ajan bir öğretmeni cezalandırdılar

10 Ekim akşamı Selim ilçesine bağlı Yukarıdamlapınar köyüne giden ARGK gerillaları, köylülerle toplantı yaptılar, köy okulu yakıtılar ve bölgedeki askeri güçlere fiili ajanlık yapan öğretmen Ali Karaoğlu'nu kurşuna dizdiler. Diğer öğretmen ise uyarılarak bırakıldı.

Bu eylemin ardından sömürgeciler, "teröristler öğretmeni vurdu" feryadıyla propagandaya giriştiler. Hayret, bir halkın çocuklarına kendi dilini, ulusunu, halk değerlerini inkarı öğreten, bunu gönüllüce yapan, üstelik köyde koruculuğu geliştirmek için çalışma yürüten, bölgedeki askeri komutanlara rapor veren bir öğretmenin neresi öğretmeni ya da ilim adamı. Böylesi bal gibi ajan, hem de bir askeri komutandan çok çok daha tehlikeli ve tahripkar bir ajan.

Bir ulus kendi varlığına yönelen tehlikeyi her türlü araçla bertaraf etme hakkına sahiptir. Herkes biliyor ki, ARGK Türk öğretmenine değil, Kürdistan'da sömürgeci eğitimi verenlere karşıdır. Bu ister kurumda, ister kişide somutlaşsın, tüm ulusal değerlerine sahip bağımsız bir halk yaratmak isteyenler tarafından tabiki bertaraf edileceklerdir.

Bu nedenle Türk sömürgeci yetkililerinin feryadı, timsahın göz yaşlarından başka bir anlam ifade etmemektedir. Bir halkı, en vahşi yöntemleriyle ortadan kal-

dırmak isteyenlerin, vahşetlerine vize vermeleri için kimseyi ikna etme ve inandırma güçleri olamaz.

Ardahan-Kars

Zorla askere alınan iki yurtsever, 2 düşman subayını vurarak firar etti

6 Ekim günü, Ardahan ilçesindeki sömürgeci ordunun 25. Pi-yade Alayı'nda askerlik yapan 2 yurtsever, üstegmen Muharrem Kaleli ve astsubay başçavuş Musa Acar'ı kurşuna dizip öldürdüler ve astsubay Hasan Yılmaz'ı da ağır yaradılar. **Abdulkadir Pakdemir** ve **Halil İbrahim Altındağ** adlı yurtseverler, eylemden sonra G-3 silahlarıyla birlikte firar ettiler.

Olay sömürgecilerin açıklaması olduğundan tüm detayları-

Mazıdağı

Düşman askeri aracına gerilla pususu: 4 asker öldürüldü

5-6 Ekim gecesi Diyarbakır-Mardin karayoluna pusu atan gerillalar Mazıdağı ilçesine bağlı Sultan köyü yakınlarında Sultan Şexmus olarak bilinen noktada 1 düşman askeri aracını pusuya düşürdüler. Bir saate yakın süren çarpışmada aracın içindeki askerlerden 4'ü öldürüldü.

Derik-Viranşehir

Bir işbirlikçiye ait Çelikler tesisleri tekrar gerillalar tarafından tahrip edildi

ARGK gerillaları, 2 Ekim günü, İpek Yolu üzerindeki, Pira Şêxwelat köprüsüne 200 m. mesafedeki Çelikler tesislerine baskın düzenlediler. Bu baskında benzinlik ve lokanta yakılarak tümüyle tahrip edildi. Baskında yaralananlar da oldu. 1989 yılında da aynı tesisler gerillanın saldırısına uğramış ve tahrip edilmişti.

Silopi-İdil-Cizre

Silopi, İdil ve Cizre ilçe merkezlerinde sömürgecilere ajanlık yapan 4 hain yargılanarak kurşuna dizildiler

17 Eylül gecesi Reşit (şoför) ve Mihemmed (sebzeçi) adlı 2 hain Silopi ilçe merkezinde gerillalar tarafından yargılanarak kurşuna dizildiler. İlçeden yurtseverlerden aldığımız haberlere göre cezalandırılan iki hain sömürgecilere ajanlık yapıyor, yurtseverleri şikayet ediyor ve birçok masum insanı asılsız ithamlarla ihbarlayarak yakalatıyordu.

İdil ilçe merkezindeki cezalandırma ise Eylül ayının son bir iki gününde gerçekleştirildi. Geril-

lalar, Hamo (Mehmet) adıyla bilinen ajanı kahvede sıkıştırdılar, halkın içinde suçlarını yüzüne söylediler ve kurşuna dizdiler. Cezalandırılan ajan kendisi gibi ajanlık yapan ve tüm bölgede ajan faaliyetleriyle tanınan Sim-sar Bedio'nun oğluydu.

9-10 Ekim gecesi Cizre ilçe merkezinde sömürgecilere ajanlık yapan Abdurrahmanê Mistê adlı, aslen Şırnak'ın Kırkkuyu (Deşta Lalo) köyünden bir ajan gerillalar tarafından vurularak ölümle cezalandırıldı. Sömürgeciler, bu eylemden sonra eylemle hiç bir ilişkileri olmadığı halde, başarısızlıklarını örtmek için 8 yurtseveri gözaltına aldılar.

İdil

Memulan köyünde 2 köy korucusu ölümle cezalandırıldı

dan bir öğrencinin konuşmasına izin verilmişti.

Öğrencilerin bunu protesto amacıyla yaptıkları alternatif açılış töreninden sonra, çok sayıda öğrenci gözaltına alındı ve ertesi gün serbest bırakıldı.

Türkiye ve Kürdistan'daki hemen hemen tüm üniversitelerin öğrenim yılına başlaması nedeniyle öğrenciler tarafından alternatif açılış törenleri düzenlendi. Bunlardan da çok sayıda öğrenci gözaltına alındı.

Açıklama

Kızıltepe-Derik

Gerillanın Rêzik baskını eyleminin başarısı halkı olumlu etkilemeye devam ediyor

30 Eylül günü gerillaların Rêzik köyü baskınına gazetemizin 110. sayısına yansıtılmış, ancak bu başarılı eylemin detaylarını verememiştik. Daha sonra doğrudan eylemi gerçekleştiren gerilla birliğinden bilgiler aldık.

30 Eylül günü gündüz saat 12.00'de ARGK gerillaları Kızıltepe ile Derik arasında yer alan Rêzik, Melesokê ile Cehuşi (Güngören) köylerine baskın düzenlediler.

Rêzik köyü baskınında gerillalar, tüm köylüleri köy meydanında topladılar. Bu toplantıda kaçmaya fırsat bulamayan ajanlar da hazır bulunur. Gerillalar, bunların üzerlerindeki tabancalarını alır, suçlarını yüzlerine okur ve tabancalarıyla onları ölümle cezalandırırlar. Önceki sayımızda öldürülenlerden birinin ismini vermiş, bunu da yanlış yansıtmıştık. Son olarak aldığımız bilgiye göre cezalandırılan 2 ajan: Bedran Kılıçaslan (köy muhtarı) ve yakını Hüsa-mettin Kılıçaslan. Diğer ikisinin ise isimlerini tespit edemedik.

Uzun süredir sömürgecilere ajanlık yapan ve bu ilişki içinde palazlanan ve ajanlık tarihleri 1980 öncesine dayanan, daha o dönem çok sayıda PKK savaşçısı ve yurtsever köylünün kanına giren bu işbirlikçilerin cezalandırılmasının halk üzerindeki etkisi çok büyük oldu.

Eylemi ARGK'nin yaptığı ve cezalandırılan kişilerin hain ve ajan karakteri gün gibi ortadayken halen bazı iblis çevreler, kan bağına dayanarak, üstelik yurtseverlik adına anma toplantıları düzenleyebiliyorlar.

Gerillalar, Melesokê köyünde ajanları bulamadıklarından sadece köy toplantısıyla yetiniyorlar. Yusufe Şexmusê Silto adlı işbirlikçiye ait Cehuşe köyüne yapılan baskında ise, köy ERNK adına kamulaştırılıyor.

Eylemin halk üzerinde iki açıdan büyük etkisi oluyor. Eylemler gündüz gerçekleştirildiği için halka güven veriyor, halkın nefret ettiği işbirlikçilere karşı uzun süredir özlemini çektikleri cezalandırma eyleminin gerçekleştirilmiş olması halktaki ARGK'ye olan güveni çok daha artırıyor.

Köy baskını ve cezalandırma eylemlerinden sonra sömürgeciler, 200 cemse dolu asker, 3 helikopter ve 8 panzerle operasyon yürüterek, eylemlerin etkisini kırmayı hedefliyorlar. Kızıltepe-Derik alanında şimdiye

kadar yapılan bu en büyük düşman hareketinde, sümürgeci birlikler tümüyle başarısızlığa uğruyorlar.

Hakkari-Gürpınar

28 ve 29 Eylül günleri Hakkari ve Gürpınar'da meydana gelen ve 2 gerillanın şahadeti ve 20 civarında düşman askerinin öldüğü çarpışmaların detayları

Bu çarpışmaların haberleri de Berxwedan'ın 110. sayısında verilmiş ve 111. sayıda detayları vereceğimizi belirtmiştik. Sonradan çarpışma bölgesinden muhabirlerimizden sağlıklı bilgiler aldık.

Alandaki ARGK birliği 28-29 Eylül gecesi Hakkari-Van il sınırında yeralan Kotranis (Ördekli) köyü karakoluna saldırır. Saldırıda karakol binası büyük ölçüde tahrip edilirken, 1 asker öldürülür, 4 asker de yaralanır.

28 kişilik ARGK birliği Gürpınar yönüne doğru eylem alanından uzaklaşır. Sabaha karşı dinlenmek üzere mola veren birlik, kendini düşman güçlerinin içinde bulur. Norduz mıntıkasına özel tim ve askeri birlikleri yağın sümürgeci ordu komutanları, birliğin çekilme yönünü az çok tahmin etmişlerdir. Düşman, ARGK birliğinin etrafına üçlü çember atar.

Gerillalar, büyük tehlikeyle yüzyüze kalırlar. Zorunlu çatışmaya girerler. Gerillalar, düşmanın güçlü gözükten noktasına yönelirler. Bir gerilla 3 el bombasını birbirine bağlayarak 3 özel tim elemanının bulunduğu kayalık noktaya yaklaşır ve bombaları fırlatır, 3 özel tim elemanı da parçalanır, öyle ki, vücutlarından parçalar, bombaların şiddetiyle havalanırlar. İççe büyük çarpışma olur ve bir kaç saat devam eder. Neticede gerillalar düşmanın üç çemberini de yararlar. Bu kahramanca çarpışma içinde 2 gerilla şehit düşer. 2 Gerilla da yaralanır. Yaralı gerillalar grup tarafından çatışma alanından uzaklaştırılırlar. Böylece düşmanın eline sağ olarak geçmeleri önlenir. Düşmanın kesin kayıpları 3 özel tim elemanı, 2 subay ve 17 askerdir.

Karakol baskını ve çarpışmadan sonra, kuduran düşman Kotranis köyüne saldırır. Köyün tüm erkekleri köyü terketmek zorunda kalırlar. Askerler, köyün kom denilen 83 ot yığını yakarlar, bununla yetinmez bir köylüye ait 100'ün üstünde kuzuyu kurşuna dizerek öldürür ve karakolun yakınından başlayarak evleri yakmaya başlarlar. 7 ev yakıldıktan sonra tugay komutanı, "bu kadarı yeter" diyerek, köyün tümünün yakılmasını önler. Caninin hesabı başkadır, bu olayı vesile bilerek köylülere silah almayı dayatacaktır. İki yıldır baskıya dayanan köylüler, silah almamakta kararlı olduklarını düşmanın yüzüne söylerler. Cesur köylüler, Hakkari'de avukat tutarlar, Van İnsan Hakları Derneği yöneticileriyle görüşürler. Neticede köye bir heyet giderek zarar tespiti yapar. Köylülerin otsuz kalan 15000 koyunları bulunmaktadır. Direnen köylüler, kendilerine sahip çıkılmasını istemektedirler.

3 Haziran - 5 Eylül arası dönemde Botan 1. Bölge'de gerçekleştirilen eylemler

1) 3 Haziran 1990: Çukurca'ya bağlı Bê köyüne baskın düzenleyen gerilla birliğimiz, saflarımızdan kaçarak ihanet eden ve halktan çok sayıda kişinin yakalanmasına yol açan Abdurrahman adlı haini yakaladı ve yapılan sorgulama sonrası idama mahkum edilerek cezalandırıldı.

2) 16 Haziran 1990: Çukurca merkez güvenliğini sağlamakla görevli düşman timine baskın düzenlendi. Akşama doğru saat 18.45'te gerçekleştirilen eylemde düşman askerleri toplu halde hazırlıksız yakalandı. Roket ve orta otomatiklerin de kullanıldığı eylemde 9 düşman askeri öldürülürken çok sayıda asker de yaralandı.

3) 28 Haziran 1990: Yüksekova'ya bağlı Pirinçeken köyünde iki ayrı noktada güvenlik açısından tepeye çıkan düşman askerlerine pusu kuruldu. Akşam saat 18.30 dolaylarında pusuya düşen düşman askerlerine açılan ateş sonucu 10 kadar asker öldürülürken, iki adet G-3 ve bunlara ait malzemelere el konuldu.

4) 6 Temmuz 1990: Yüksekova'ya bağlı Büryê köyünde konumlanan düşman mevzilerine baskın düzenlendi. Baskında düşmana ait bir mevzi tümden imha edildi. Düşman, kaybını iki askerin öldürüldüğü biçiminde açıkladı.

5) 10 Temmuz 1990: Yüksekova'ya bağlı Sevê köyünde konumlanan düşman güçlerine akşam saatlerinde bir saldırı düzenlendi. Voleybol oynarken yakalanan askerler yoğun atışa tabi tutuldu. Düşman kaybını 3 asker olarak verdi.

6) 10 Temmuz 1990: Çukurca'ya bağlı Şifrezan köyüne baskın düzenleyen gerilla birliğimiz çetelere ait 2 adet G-3, 1 adet Burno ile bunlara ait malzemeyi kamulaştırmışlar. Yakında bulunan düşman birliğinin müdahalesi ile çatışma çıkmış. Birlik, köylülere yönelik yaptığı çağrı sonrası geri çekilmiştir.

7) 11 Temmuz 1990: Çukurca'nın Husê Dağı'nda düşman birlikleri ile çıkan çarpışmada biri astsubay olmak üzere 3 asker öldürüldü, 2 düşman askeri ise yaralandı.

8) 14 Temmuz 1990: Çukurca Şifrezan tabur yoluna döşenen mayına çarpan düşmana ait bir yakıt tankeri akaryakıtın tutuşmasıyla alev alarak imha olmuştur.

9) 19 Temmuz 1990: Şifrezan tabur yoluna döşenen mayın, tabura erzak taşıyan kamyonunda patlamış, kamyon ağır hasar görmüştür.

10) 20 Temmuz 1990: Şifrezan tabur yolunu mayınlardan temizlemek için bir askeri konvoyun denetiminde gönderilen dozerde patlayan mayın aracı işlevsiz kıldı. Konvoy geri dönmek zorunda kalmıştır.

11) 20 Temmuz 1990: Marufan-Siranê arasına bir düşman mevzi-sine döşenen mayının patlaması sonucu, 1 asker ölürken, 1 asker de yaralanmıştır.

12) 21 Temmuz 1990: Çukurca'ya bağlı Kurudere köyüne baskın düzenleyen gerilla birliğimiz, çete evlerine düzenlediği baskınla 6 çeteyi silahsızlandırdı. Eylemde 6 adet G-3, bunlara ait mühimmat ile bir telsiz kamulaştırıldı. Yapılan konuşma sonrası köy terkedildi. Eylem sonrası kaçan 20 dolayındaki çete de silahlarını devlete teslim etti.

13) 28 Temmuz 1990: Yüksekova'ya bağlı Bedrut köyünde konumlanan düşman gücüne karşı sabah saat 05.30 dolayında baskın düzenlendi. Köyün girişine pusu atan düşman timinin hedeflendiği eylemde mevziler, B-7 ve orta otomatik silahlarla dövüldü. Düşman kayıplarını vermedi. Aynı anda köyün başka bir noktasında gerçekleştirilen eylemde bir asker yaralandı.

14) 15 Ağustos 1990: Çukurca merkez güvenliğini sağlayan düşman timine yönelik bir baskın düzenlendi. Akşam saatlerinde gerçekleştirilen eylemde iki düşman mevzisi imha edildi. Düşman kayıpları hakkında herhangi bir açıklamada bulunmadı.

15) 15 Ağustos 1990: Yüksekova'ya bağlı Pirinçeken köyüne konumlanan tabur tepecilerine baskın düzenlendi. Baskında 6 düşman askeri öldürüldü.

16) 17 Ağustos 1990: Yüksekova'ya bağlı Büryê köyüne döşenen mayının patlaması sonucu 1 çete öldü.

17) 20 Ağustos 1990: Çukurca'ya bağlı Jıyanîş köyünde konumlanan düşman gücünün banyo noktasına döşenen iki mayının patlaması sonucu 1 asker parçalanarak ölürken, 3 asker de yaralandı.

18) 20 Ağustos 1990: Çukurca'ya bağlı Deştan köyünde konumlanan düşmana ait bir pusu grubuna baskın düzenlendi. Düşman kayıplarını açıklamadı.

19) 20 Ağustos 1990: Hakkari merkeze bağlı Bazê köyüne baskın düzenleyen bir gerilla birliğimiz, çete evlerini roket ve otomatik silahlarla dövdü. Düşmanın kayıpları öğrenilemedi.

20) 25 Ağustos 1990: Çukurca'ya bağlı Marufan köyünde düşman mevzisine döşenen mayının patlaması sonucu 1 asker öldürüldü.

21) 1 Eylül 1990: Çukurca-Eriş arasında sabah saat 08.00'de pusuya düşen bir düşman birliğinden 1 astsubay öldürüldü, 1 çavuş da yaralandı.

1 ve 2 Eylül 1990 tarihleri arasında Hakkari merkeze bağlı Dezo köyü ve çevresinde çıkan ve iki gün süren çarpışmada çok sayıda düşman askeri öldürülürken, 2 ARGK savaşçısı da yaralı olarak düşmana esir düştü.

22) 4 Eylül 1990: Yüksekova'ya bağlı Pirinçeken taburuna 40 mm'lik top atışı yapıldı. İki roket, tabura isabet sağlayarak araba garajı ve yemekhanede tahribat yarattı.

23) 5 Eylül 1990: Şifrezan tabur yoluna döşenen mayın, tabura erzak taşıyan bir düşman aracına ağır hasar verdi.

Düşmanın döşediği çok sayıda mayın kaldırılarak etkisizleştirilmiştir. Ayrıca düşmana yönelik çok sayıda mayınlama daha gerçekleştirilmiştir.

Botan 1. Bölge Komutanlığı
10 Eylül 1990

Yurtdışındaki değerli emekçilerimize

Hakkı ve kutsal ulusal kurtuluş savaşımızın gerilla namlularıyla düşman karşısında bir güç dengesi düzeyine varıldığı ve düşmanın bu çöküşünü muazzam intifadalarıyla bir ölüm sürecine dönüştüren halkımızın, her gün kafileler halinde ARGK saflarına akışıyla sayısı binleri aşan kurtuluş güçlerimizin eylemden eyleme geçtiği, 1990 yılının, Apocu ruhla ele alınan PKK ikinci Ulusal Konferansı'nın güçlü kararları doğrultusunda özgürlük ve bağımsızlık savaşımızın yeni ve daha güçlü mevzilere doğru ilerletildiği günümüzde, engin dağ doruklarımızda halkımızla elele zafer türkülleri eşliğinde eylemler sergileyerek kutladığımız şanlı 15 Ağustos Atılımımızın bu anlamlı yedinci yıldönümünde siz-

lerin vatandan uzak, el diyarlarında yurt özlemiyle çarpan, özgürlük ve bağımsızlık arzusuyla yarup tutuşan yüreklerinizin savaş çağrışınlarını yanbaşıımızda duymanın sevinciyle, siz değerli emekçilerimizin ve yurtdandan uzak tüm yurtsever-dost insanlarımızın 15 Ağustos bayramını coşkun bir eylemlilikle kutlar; tüm insanlarımızı, yüce dağ doruklarımızda şehit kanıyla kazanılmış gerilla mevzilerimizin korunup geliştirilmesinde çabalarınıza çaba katmaya; kıpkızıl bir Kürdistan'da yeni, güzel ve onurlu bir yaşamın mevzi mevzi kurulması savaşımızda silah elde omuz omuza yer almaya çağırır, devrimci selam ve saygılar sunarız.

15.8.1990 / Cudi Birliği
Dengê Artêşa Gel

Dün yoxtuk, bugün direniyoruz

Altı ay önce aranızdan ayrılarak ülkede verilen özgürlük ve bağımsızlık savaşımızın gerillası olmak amacıyla Mahsum KORKMAZ Akademisi'ne geldim. Burayı size uzun uzun anlatmak isterdim, fakat asıl önemlisi savaş meydanına hesap sormak için çıkarken duyduğum coşkuyu ve sevinci paylaşmak istedim.

Ulusal kurtuluş mücadelemiz 1990 atılımıyla yeni bir evreye girdi. Halkımız öncüsüyle birleşerek bin yılların intikamını almak için ayağa kalktı. Bu kalkış bir yönden de davet niteliği taşımaktaydı. Sömürgeci-faşist TC'ye karşı halkımız, kadınıyla, çocuğuyla yaşlısıyla genciyle görkemli bir direnişi gerçekleştirirken hepimizin duygularına, düşüncelerine rehber oldu. Geline aşamada özgürlük ve bağımsızlık yoluna yürüyen halkımız, yüzyılların acısını, gözyaşını, kinini, nefretini düşmanın suratına kusar-casına, Kürdistan'ın kurtuluşunda yapılması gerekeni yaparak, dünyanın dört bir tarafına savrulan ve aynı duyguları taşıyan halkımıza birlik dayanışma ve mücadele yolunda öncülük etti.

Bildiğiniz gibi tarihi 2. Ulusal Konferansımız alanımızda gerçekleştirilerek önümüzdeki sürece nasıl yürümemiz ve nasıl mücadele etmemiz gerektiğini ortaya koyarak rolünü oynadı. Artık her Kürdün, "Kürdistanlıyım" diyen her yurtseverin üzerine düşen görevi yerine getirmesi bir zorunluluktur. Halkımız artık dostu düşmanı ayırmada daha da ustalaştı; kendini bile di ve sonuçta savaşan halk gerçekliğimize uygun olarak Nusaybin'de, Cizre'de, Diyarbakır'da, Batman'da, Elazığ'da ve Dersim'de sömürgecilığe karşı bağımsızlık ve özgürlük sembolü olan Newroz isyan ateşini yaktı.

Sömürgecilerle karşı Partisinde, Cephesinde ve orodusunda bütünleşerek yürüyen halkımız zaferi yakalamada tarihsel adımını görkemli bir şekilde atmıştır. Bu adım, dünyanın dört bir tarafında coşkulu karşılanırken daha görkemli adımların atılması için mücadele çağrısı oldu. Bu çağrıya cevap vermek bir insanlık borcudur.

Başkan APO'nun önderliğinde özgürlük ve bağımsızlığa yürüyen halkımız zaferi yakalamada büyük adımlar atmıştır. Ben bugünden o büyük zaferin coşkusuyla yaşayarak, isyan ateşini yakan kahraman gerillalardan biri olmak için pratiğe yöneliyorum. İsyen ateşini Kürdistan dağlarında yakarak, bu ateşi Kürdistan'ın her tarafına yayan gerillanın bir üyesi olmak kadar onurlu ve şerefli hiç bir şey olamaz. Yaşamı namluların ucunda kuran özgürlük savaşçıları, bugün halkımızın bağrında bir kor gibi yanarak halkımızın tarihinde ilk kez kendisi ve vatani için ayağa kaldırmış ve savaşılabir bir konuma getirmiştir.

Bu kutsal davada yürümek insan olmakla eşdeğer olduğundan ve ben insanım diyen herkesin bu davaya omuz vermesi aynı kutsallığı yaşamak anlamına geldiğinden sizleri daha fazla mücadele etmeye çağırıyorum. Aslında bu çağrıyı halkımız kendi pratiğiyle yapmıştır. Kutsal vatan topraklarında savaşmak ve özgürlüğü tatmak kadar yüce bir duygu olmayacağına göre, bu duyguyu sizlerin de taşıdığını bilerek paylaşmak istedim.

Yıllardır vatan topraklarından kopuk olarak Avrupa'nın çürümüşlüğü içinde yaşam savaşını veriyorsunuz. Yaşamınızı anlamlı kılan, özgürlük ve bağımsızlık umutlarınız gerçeğe dönüşmek üzeredir. O nedenle, umudunuzun kaynağı olan mücadelemizin bir an önce devrimle taçlanması için her türlü fedakarlık ve çabadan kaçınmayacağınızdan eminim. Birlikte yürüttüğümüz çalışmalardan elde edilen sonuçların yetersiz olduğunu burada daha iyi kavradım. Çünkü, ölümün üzerine zafer moraliyle ve zılgılarıyla yürüyen halkımız çok daha büyük şeylere layıktır. Her türlü çabamız partimize ve halkımıza layık olmak içindir.

İleride Kürdistan dağlarının doruklarında özgürlük savaşçıların bir neferi olarak intikam kurşunlarıyla selamlarımı daha bir anlamlı göndereceğim. Hepinizi kendimle ülkeye götürmekteyim. Sizlerin özleminizi umutlarınızı gerçekleştirmek için kanımın son damlasına kadar savaşacağım. Gün savaşma günüdür. Dağda, ovada, şehirlerde kısaca Kürdistan'ın her karış toprağında fıskıran özgürlük savaşçıları adına hepinizi candan kucaklar, saygılarımı sunarım.

Devrimci Selamlarımla
Delil / 12.08.1990

ARGK - Dicle-Fırat Havzası Askeri Konseyi'nin, 14 Ekim 1990 tarihinde Mardin bölgesinde dağıttığı bildiriği olduğu gibi yayınlıyoruz:

Yiğit Kürdistan Halkına!

Halk Ordumuzun şehit operasyonu devam ediyor. Sömürgeci ordu ve ajan odaklar önemli kayıplar veriyor. Askeri Konseyimize bağlı silahlı birliklerimizin Temmuz ayından bu yana planlayıp sürdürdükleri şehitler operasyonu, son aylık dönemde de düşmana önemli darbeler indirerek sürdürülüyor. Konseyimizin Ağustos bildirisinde devrimci eylemlerimizin Temmuz-Ağustos dönemindeki bilançosu kamuoyuna sunulmuştu. Ağustos sonu-Ekim ayının ilk haftasında sürdürülen devrimci intikam eylemlerimizin Konseyimize ulaşan resmi bilançosu şöyledir:

1- Eylül ayının ilk yarısında Ömeryan dağlık alanlarında Konseyimize bağlı **Şehit Sedat Gerilla Birliği**'nce, düşmanın askeri güçlerine yönelik mayınlama eylemi gerçekleştirilmiştir. Eylül ayı başında şehit düşen üç yiğit yoldaşımızın (Hasan, Battal, Sabri) intikamı amacıyla gerçekleştirilen bu eylemde mayına çarpan Türk ordu konvoyundan bir cemse tamamen imha edilmiştir. Sivil ajanların da içinde bulunduğu düşman konvoyunda 17 asker ve ajan öldürülmüş, 6 asker ağır yaralanmıştır. Ölenlerin içinde subaylar da bulunmaktadır.

2- Bu eyleme paralel olarak aynı gün yine Ömeryan dağlık mıntıkasında 2 ajan unsur ölümle cezalandırılmıştır. Kurdîsê köyünden olan bu ajanlar, Türk ordu istihbaratlarına bağlı olarak çalışan ve halkın içinde gizlenen ajanlardır.

3- Askeri Konseyimize bağlı 3. Bölge Komutanlığı güçlerince Savur alanının çeşitli mıntıkalarında düşmanın askeri güçlerine ve köy korucularına yönelik bir dizi eylem Eylül ayı boyunca geliştirilmiştir. Pusu, baskın, çarpışma biçiminde gelişen devrimci eylemlerimiz sonucunda onlarca Türk askeri ve köy korucusu imha edilmiş ve yaralanmıştır.

4- Yine Eylül ayı sonlarına doğru 3. Bölge Komutanlığına bağlı bir ARGK birliğince Diyarbakır-Mardin karayoluna pusu atılmıştır. Bu eylemde 3 trafik polisi ve 3 asker imha edilmiştir. Düşman, bu kaybını "Trafik polisleri trafik kazası geçirdi" biçiminde kamufle etmeye çalışmıştır.

5- ARGK 4. Bölge Komutanlığına bağlı savaşılar, Diyarbakır kent merkezinde bir özel tim arabasına bombalı saldırı düzenlemiştir. Arabaya atılan el bombasının patlamasıyla düşman arabası imha edilmiştir.

6- Ekim ayı başında ARGK 1. Bölge Komutanlığına çeşitli intikam eylemleri gerçekleştirilmiştir. **Şehit Çekdar Gerilla Birliği**'nin döşediği çeşitli mayınlara çarpan düşman birliklerinden 11 askerin öldüğü bildirilmektedir.

7- Yine **Şehit Çekdar Gerilla Birliği**'nce, Ekim ayı başında Kerboran'da önemli faaliyetler içinde bulunan bir ajan unsur ölümle cezalandırılmıştır.

8- Ekim ayının ilk haftasından itibaren devrimci operasyonlarını yoğunlaştıran ARGK 4. Bölge Komutanlığına bağlı silahlı birlikler, düşmanın Kızıltepe-Derik ajan örgütlenmesine ağır darbeler indirmiştir. Kızıltepe'ye bağlı Rêzîk köyünü gündüz saat 12'de basan bir ARGK birliği, önemli bir ajan odağın bulunduğu bu köyü belli bir süre devrimci abluka altına almış, köyde bulunan 4 ajanı kurşuna dizerek cezalandırmıştır.

9- Ajan-muhbir örgütlenmeye yönelik devrimci operasyonlarını giderek yaygınlaştıran ARGK 4. Bölge Komutanlığına bağlı özel intikam birlikleri, çeşitli köylere yuvalanmış ajanlara yönelik baskın eylemlerini gerçekleştirmiştir. Bu amaçla, birçok köy gündüz devrimci denetim altına alınmış, ajan odaklara yönelik teşhir, tecritler yapılmıştır. Aynı zamanda kitlelere yönelik açık propaganda toplantıları düzenleyen 4. Bölge Komutanlığı hiçbir suçlu ve ajanın asla cezasız kalmayacağını, hedef aldığı odakların mutlaka dağıtılacağını bu toplantılarda dile getirmiştir.

10- Yine bu dönemde vergisini ödemeyen bir feodal-kompador odağın İpek Yolu üzerindeki benzinliği ihtar amacıyla gündüz silahla taranmış ve bir kişi yaralanmıştır.

11- Ekim ayının ilk yarısında Bismil şehir merkezinde ARGK 3. Bölge Komutanlığına bağlı savaşılarca çeşitli sabotaj eylemleri gerçekleştirilmiştir. Bu eylemler sonucunda, düşman milyonlarca zarara uğratılmıştır.

12- Bu dönemde düşmanın ARGK saflarına sızdırdığı 3 ajan ortaya çıkartılarak sorgulanmış ve önemli bilgiler elde edilmiştir. Sorguları tamamlanan bu ajanlar, ARGK yasaları gereğince idamla cezalandırılmıştır. Askeri Konseyimiz, bu ajanlardan elde ettiği bilgiler çerçevesinde düşmanın ajan ağına yönelik operasyonlarını daha da derinleştirecektir. Konseyimize bağlı silahlı devrimci güçlerin operasyonları hala devam etmektedir.

İşçiler, köylüler, gençler, kadınlar!

Ortadoğu'daki son gelişmelerle sorunları daha da artan sömürgeci-faşist Türk devleti, krizin tüm sonuçlarını halkımızın sırtına yükleyebilmek için her türlü insanlıkdışı ve sahtekarca yönelimlere başvurmaktan geri durmuyor. İnsan hakları denilen en temel burjuva hukukunun en basit gereklerini bile "Doğu ve Güneydoğu"da uygulayamacağını dünyaya açıkça ilan ederken, işkence, göç ve ajanlaştırmayı hızlandırmayı çöküşüne bir çare olarak görmektedir. Botan bölgesinde kitleleri yoğun bir göçe tabi tutmaktadır. 90 binlik kadro uygulamasıyla, göçü hızlandırmayı ve ajanlaştırmayı daha yasal kılıflara büründürmeyi amaçlamaktadır. Bir yandan kendisi ekonomik bunalım altında çıldırmışçasına halk kitlelerini sömürürken, diğer yandan yine insan haklarını uygulamayacağını ilan ettiği bir "Doğu ve Güneydoğu" da acaba sömürgeciler insafa mı geldi? 90 binlik kadro uygulaması, insanlarımıza iş olanağı mı sağlıyor? Elbette ki hayır! Elinden gelse babeklerimizin sütünü de emecek kadar vahşi olan Türk egemenleri, tamamen ulusal kurtuluşu zayıflatmaya yönelik olan bu 90 binlik kadro uygulamasıyla ajanlaştırma ve göçü hızlandırmak istiyor.

O halde, tüm yurtseverler ve dürüst insanlar aç gezmesini, bir dilim ekmekle idare etmesini bilmeli, ama düşmanın bu alçakça oyununa gelmemelidir.

Yurtseverler!

Düşman yediği ağır darbeler karşısında çeşitli provakasyonları da geliştirmeyi bir yöntem olarak öteden bu yana uygulamaktadır. Bunlardan biri de halk güçlerini birbirine düşürme, çeşitli halk çevrelerini Partimize düşman etme çabalarıdır. Özellikle yaz başında Midyat alanında mallarına göz diktirilen hristiyan ailelere yönelik MİT ve köy korucularıyla oluşturulan çetelerce alçakça cinayetler işlenmiş, bu cinayetler büyük bir ikiyüzlülükle Partimize mal edilmeye çalışılmıştır. Yine Ağustos sonlarına doğru Nusaybin şehir merkezinde Partimizin bir sempatizanı, alçakça bir komplo sonucu katledilmiş ve ajan odaklar, bu cinayeti Partimize yüklemeye çabalamışlardır. Ancak daha ilk günlerde durumu araştıran devrimci istihbarat güçlerimiz, şu gerçekleri gün ışığına çıkarmıştır:

Nedim Hoca olarak bilinen PKK sempatizanı, Partimizece cezalandırılan ajan Hasan Kerimoğlu'nun dahil olduğu Kerim Kerimoğlu diye bilinen ajan işbirlikçi çevre tarafından katledildi. Güya bu komployla bir yandan PKK'den intikam alınmaya çalışılmış, öte yandan Nedim Hoca çevresi Partimiz üzerine kışkırtılmak istenmiştir. Ancak bu alçakça cinayet ve komplonun hedefleri günümüzde tamamen aydınlatılmıştır. Ve tüm ARGK birliklerimiz, milis kuvvetlerimiz, özel intikam hücrelerimiz Kerim Kerimoğlu ailesi konusunda talimatlandırılmıştır. Kerimoğlu ailesi ve bu soyadını taşıyan bütün kişiler mal ve can varlıklarıyla birlikte devrimci şiddetimizin hedefidir ve bu açıkça ilan olunur. Tüm yurtsever güçler, bu ve buna benzer işbirlikçi odakların komploları karşısında uyanık olmalı ve bu odakların dağıtılmasında üzerlerine düşen görevlerini yerine getirmelidirler.

Tüm ARGK komutan ve savaşıları!

Halkımız ve Partimizin böylesine güçlü ve ulusal-toplumsal kazanımları sağlamasıyla, büyük fedakarlıklarıyla temel rollerden birine sahip olan ve bugün sömürgeci zindanlarda direnişlerini devam ettiren esir yoldaşlarımızın üzerinde yeni bir baskı, işkence ve sürgün dönemi başlatılmak isteniliyor. Diyarbakır zindanlarında bulunan 96 PKK'li savaş esiri işkenceler altında sürgüne gönderildi. Önder esir yoldaşlarımız cezaevi kitesinden izole edilerek zindan direnişçileri büyük baskılar altına alınmaya çalışılıyor.

İşte biz ARGK komutan ve savaşılarına, zindanlardaki esir yoldaşlarımıza daha yüksek bir yoldaşlık kültürüyle sahip çıkma gibi güncel bir görev düşüyor. Sömürgeci zindanlardaki her baskı, zulüm, işkence ve sürgün mutlaka ARGK birliklerinin kahredici özel intikam eylemleriyle cevabını bulmalı, bu temelde sömürgeci düşman sivil ve askeri güçlerine yönelik hedefler daha da zenginleştirilmelidir.

- Yaşasın devrimci intikam eylemlerimiz!

- Yaşasın sömürgeci zindanlarda direnen yoldaşlarımızın mücadelesi!

- Kahrolsun sömürgeci-faşist Türk devleti ve işbirlikçileri!

"ERNK'yi Güçlendirme ve bağış kampanyasına katıl!"

Yurtsever Kürdistanlılar; Kuru-luşunun altıncı yılında bulunan Ulusal Kurtuluş Cephemiz ERNK, milyonları kucaklayan ve eyleme kaldıran bir güç haline gelmiştir. İmhaya yönelik bir sömürgeci soykırım savaşına karşı yaratılan bu tarihi gelişmenin halk ve yurtsever birey olarak yaşamımızda yaratmış olduğu değişiklik ve olumlu etkiyi her an görebiliyoruz. Çünkü, bir halk örgütlenbildiği ve direnebildiği ölçüde saygındır. Köle bir halkın saygınlığı olmaz. Eğer uluslararası alanda etkin ve saygın bir politik güç haline gelebildiysek, eğer faşist Türk sömürgeciliğine ölüm darbeleri vurabiliyorsak, eğer tüm gücüne rağmen vahşi düşmanımızı geriletiyor ve onun korkulu rüyası haline gelmişsek, bu, halkımızın cephe gücü ve mücadelesi sayesinde mümkün olabilmıştır.

Kutsal ülke topraklarını özgürleştirmeyi ve her türlü ayrılığı aşarak demokratik bir toplum yaratmak için halkımızı biraraya getirmeyi amaçlayan Ulusal Kurtuluş Cephemiz ERNK, şimdiden sadece Kürdistan'daki yurtsever halk güçlerinin değil, dünyanın neresinde olursa olsun tüm yurtsever Kürdistanlılar'ı birleştiren ve güçlerini Kürdistan'ın kurtuluşuna seferber eden temel bir hayat damarı haline gelmiştir.

Ayaklanan halkımızın özgürlüğe yürüyüşü karşısında çaresiz kalan sömürgeci-faşist Türk devleti, tarihte örneği çok nadir görülen bir vahşetle Kürdistan'a saldırmaktadır. Botan bölgesi insansızlaştırıyor, köyler enkaz, ormanlar kül yığını haline getiriliyor. Camide imamlar, dağda çobanlar vuruluyor. Özel timin mayınları hergün masum insanların ölümüne neden oluyor. Hergün yüzlerce yurtsever tutuklanıyor, kadınlar, çocuklar ve yaşlılar işkenceden geçiriliyor. Köylerinden zorla kovulan binlerce köylü Siirt, Van, Çukurca, Hakkari, Çatak vd. şehir ve ilçelerin kenarlarında kurulan çadırlarda açlık ve hastalığa terkedilmiş durumdalar. Faşist Türk devleti, bunlarla da yetinmemiş, Kürdistan'da insan haklarını askıya aldığını, Kürdistan'da sivil halka karşı topyekün bir savaş yürüttüğünü resmen açıklamıştır. Halkımıza ait ne varsa düşman ilan eden ve imha amacıyla saldıran Türk devleti, şimdi de zindanlardaki binlerce savaş esirine yönelmiş, zindanlardaki direnişi kırmak ve zindanları bir direniş odağı olmaktan çıkarmak için halkımızın değerli militanlarını imha planını hayata geçirmektedir.

Biliyoruz ki gelişen mücadele ve artan örgüt gücümüz, mücadeleye olan katkı ve desteğimizin de sürekli artmasını zorunlu kılmaktadır. Mücadelenin giderleri; gerillanın donanımı, savaş esirleri, şehitler, yakınlarının zorunlu geçim ihtiyaçları ve mücadelenin diğer giderleriyle şimdi den bir devlet bütçesi düzeyindedir.

Her yurtseverin bu görevlerin sorumluluğuyla hareket etmek **15 Ekim - 15 Aralık** tarihleri arasında başlattığımız **"ERNK'yi güçlendirme ve bağış kampanyası"** na aktif olarak katılma sorumluluğu vardır.

Her yurtsever katkısının maddi ve manevi ağırlığının bilinciyle sadece kampanyaya aktif katılmakla yetinmemeli, çevresinin ve tanıdığı demokrat, devrimci ve insan haklarından yana tüm kişilerin desteğini sağlamaya çalışmalıdır.

Desteğimizle Cephemizi güçlendirelim!

Bağışlarımızla Cephemizin maddi gücünü artıralım!

ERNK-Avrupa Örgütü
15 Ekim 1990

DIYARBAKIR'DA SÜRGÜN VE DİRENİŞ

9 Ekim günü Diyarbakır Özel Tip Cezaevi yöneticileri, tutsaklara PKK'li savaş esirlerinden 100'ünün hemen başka cezaevlerine nakledileceklerini iletti. Sömürgeciler, kararı daha tut-

rini yaşartan sözlerdi.

Hiç bir dönem tutsakları yalnız bırakmayan, her direnişte yer alan ve bu yüzden de sürekli baskıya, hakarete uğrayan, gözaltına alınan, işkenceden geçi-

saj istedik, "Avrupa yaşam tarzını benimseyen bizden değildir, kimse bize teorik reçetelerle gelmesin, savaş alanı Kürdistan'dır, her şey burada savaşmakla çözülecektir." dediler.

karşı savaş esirleri 29 Haziran 1989'da açlık grevine başlamış, açlık grevinin 32. gününde direnişi ölüm orucuna çevirmiş, buna karşılık sömürgeciler iki tünelin kazıldığını iddia ve bahane ederek savaş esirlerini Aydın Cezaevi'ne sürmüştü, bunlardan PKK'li savaş esirleri Mehmet YALÇINKAYA ve Hüseyin Hüs-nü EROĞLU'nu şehit etmişlerdi.

Direnış korkusundan olacak sömürgeci devlet, tutsakları Eskişehir imha kampına aktarmaya uzun süre ara verdi. Ancak zaman zaman "eserin" propagandasını yapmaktan da geri durmadı. Sözde, yeniden insadan geçirilen cezaevi Avrupa standartlarındaymış. Eğer, TC'nin "Avrupa standartlığı" ölçü alınacaksa, Türkiye'de hukuk, düzen, uygulamalar, iş yasaları, dernekler yasası, polisin halka karşı davranışı da Avrupa standartlarındadır. Sömürgeci yetkili-

ler, yalanlarına kimseyi inandıramamış olacaklar ki, şimdi de cezaevine dansöz sokup fotoğrafını çekecek kadar hayasızlaşıyorlar ve sömürgeci gazeteler de basın ahlakına ne kadar uyduklarını göstermek için olacak, bu sadist oyuna alet oluyorlar. Sömürgeci yetkililer, cezaevinin "azıllar", "örgüt liderleri", "müebbedlik siyasilere" için yapıldığını gizlemiyorlar. Hücresleri, personeli, uygulamalarıyla tam bir izolasyon ve imha merkezi olarak inşa edilmiştir.

Türk devleti, Körfez krizini fırsat bilmiş olacak ki, planını şimdi hayata geçirmeyi deniyor. Bir anlamda provokasyona başvuruyor, ulusal patlamaları zamanından önce tahrik ederek bastırmayı hedefliyor.

Sömürgeci planın karşısına çığ gibi büyüyen ulusal kitle eylemli-liği dikiliyor. Bu da sömürgecilerin hesabını mutlaka bozacaktır.

Tutuklu işkenceyi anlatıyor ve bana işkence yaptılar diye bağırıyor, cezaevi müdürü sınıyor. Açıkça burada herşey serbest diyor. İşte savaş esirlerinin kapatılmak istendiği Eskişehir toplama ve imha kampı

sakların değerlendirmesine fırsat vermeden askerleri, çevik kuvvet polisleri ve özel tim elemanlarını tutsaklara saldırttılar. Koğuşlara dalan çapulcu ordusu, radyo, teyp, televizyon, kitap, iddianame, kap-kacak, yatak, elbise, yiyecek vb. ne varsa dağıtmaya, parçalamaya ve kırmaya başladılar.

Saldırganlar, bununla da kalmadılar; dipçikler, kalaslar ve göz yaşartıcı bombalarla savaş esirlerine saldırdılar. Çok sayıda tutsağı kan içinde bıraktılar. Yaralı durumdaki savaş esirlerinden sadece ikisi hastaneye kaldırılarak tıbbi müdahale yapıldı. Bunlardan sadece Abdülvahap Akın adlı yaralı savaş esirlerinin adını tespit edebildik.

Cezaevini binlerce askerle kuşatma altına alan sömürgeciler, çoğu darpla yaralanmış, baygın durumdaki 84 savaş esirini, aynı gece (8 Ekim) saat 24.00'te askeri araçlara bindirerek Bartın, Çanakkale, Aydın, Ceyhan, Malatya, Nazilli, Bursa ve Amasya cezaevlerine sürgün ettiler.

Diyarbakır cezaevinde kalan savaş esirleri adına bir açıklama yapan tutsaklardan Ümit Doğan, 8 Ekim saat 24.00'ten itibaren süresiz açlık grevine başladıklarını kamuoyuna duyurdu. Bunu, Ceyhan, Antep, Aydın, Çanakkale, Malatya, Bartın, Ankara Merkez ve Sağmalcılar cezaevindeki siyasi tutukluların açıklamaları izledi. 13 Ekim günü 7 cezaevinde kalan yüzlerce siyasi tutuklu açlık grevine başlamıştı.

SP ve HEP Diyarbakır örgütleri ile İHD Diyarbakır şubesi de yaptıkları basın açıklamalarında sürgünün yasadışı olduğunu vurguladılar ve basın ile kamuoyunu duyarlılık ve savaş esirlerinin haklı direnişleriyle dayanışmaya çağıldılar.

"Babam nerede, babam yok, babamı bulun bana"

Bu sözler, 12 Ekim günü saat 14.00'te Diyarbakır SP binasında açlık grevine başlayan tutuklu yakınları içinde bulunan 5 çocuktan birinin, kendilerini ziyarete gelen hukukçulara söylediği ve izleyen herkesin gözle-

rilen tutuklu yakınları ve aileleri tekrar açlık grevine başladılar.

İlk gün sayıları onbeşti. İkinci gün bu sayı 50'ye vardı. Bunlardan 5'i çocuk, 15'i kadındı. Kendileriyle ilişkiye geçtik. İlk aldığımız sesler, marş ve halay sesi oldu. Marşta "Kürdistan", "Delil", "Bagok", "Şehit Ayten" sözlerini seçebildik. Durumlarını sorduk. Hepsinde coşku egemendi. İlk gün polis binanın etrafını kuşatmış, binaya girip çıkanları gözaltına almış, bildiri dağıtımını engellemiş, dağıtanları da gözaltına almış. Çocuklar bile artık polisin taktiğini biliyor. Kimse yılmamış. Eylemlerini emince yürütüyorlar.

Tutuklu aileleri ve dayanışmacılardan oluşan kalabalık bir yurtseverler grubu da 15 Ekim saat 9'da SP Nusaybin ilçe binasında açlık grevine başladı. Direnişin her an diğer merkezlere de yansımaları bekleniyor.

Diyarbakır özel tip cezaevinde ise durum epey gergin. Buna rağmen açlık grevi kararlılıkla sürdürülüyor. Tutsakların amacı net, sürgünün durdurulması, baskılardan vazgeçilmesi, koğuşlara teslimiyetçi sorumlu atanmaması, cezaevi yönetiminin tutukluların kendi seçtiği koğuş sorumlularını tanıması vb. insanca istekler var. Nitekim, koğuşlara hemen teslimiyetçi un-

Gazetemiz için amaçlarını açıklamalarını ve eylemlerini ne kadar süre südüreceklerini belirtmelerini istedik. "Diyarbakır cezaevinin teslimiyetçiler kampı haline gelmesine, cezaevinde 1981-1984 dönemi baskılarının başlamasına ve savaş esirlerinin Eskişehir imha merkezine sürgün edilmesine izin vermeyeceğiz. Bu amacımıza ulaşana kadar da eylemimizi sürdüreceğiz" dediler.

Avrupa'daki Kürdistanlı yurtseverlere iletilmek üzere bir me-

surlar atanıyor, fakat savaş esirleri bunu boş çıkıyorlar.

Kimse sürgünün amaçlarını kavramada zorluk çekmiyor. Amaç, Diyarbakır cezaevini bir direniş odağı olmaktan çıkarmak ve tutsakları uzun süredir hazırlanan Eskişehir imha merkezine kapatmak.

Mevcut cezaevleri içinde önceden de en kötüsü olan Eskişehir Özel Tip Cezaevi, 1989 yılında toplu bir imha merkezine dönüştürülmek üzere tamirata alınmıştı. Bu amaç ve baskılara

Diyarbakır 1 Nolu Cezaevi'nden sürgün edilen savaş esirleri ve kapatıldıkları cezaevleri

Bartın:

Mehmet Dölek, Hüseyin Duran, Tacettin Dolu, Ahmet Demir, Süleyman Ünal, Haydar Toktaş, İbrahim Ulutaş, Nazım Çıldırak, Ahmet Öner, Zübeyr Şimşek;

Çanakkale:

Hamza Karakuş, Hakkı Aygün, Mehmet Adıbelli, Haydar Akgün, Ömer Abay, Hilmi Aydoğdu, Mehmet Kızılaslan;

Aydın:

M Emin Yalçın, Adnan Yüksel, Ali Zoroğlu, Aziz Oktay, M. Şakir Kavak;

Ceyhan:

Remzi Avcı, Şirin Tunç, Fikri Tunç, Şakir Eren, Ali Özdemir;

Malatya:

Yılmaz Çelik, İsmail Başaran, Habib Enes, Bilal Yıldız, Mustafa Okçu, Umrhan Özkurt, Ali Demir, Müslüm Elma, Eyüp Erol, Mahmut Ekmen, Emin Kılıç, Ferhat Gümüşboğa, İhsan Gedik;

Nazilli:

Beşir Bümin Şexmuz Betlo, Bahattin Boyacı, Mehmet Butanrı, Nihat Çelik, Vahit Demir, Hamdullah Belut, Mehmet Kaya, Hıdır Kırmızıçiçek, Muhsin Karahan, İrfan Mantaroğlu, İsa Kızıl, Mecit Gümüş, Halit Güleç, Hüseyin Gezer;

Bursa:

İbrahim Aykurt, M. Emin Armutlu, Ferhat Aktop, M. Ali Artuk, Hayri Aslan, Şemsettin Aytimur, Süleyman Sahan, Muhammed Soymura, Kamil Sitti. Osman Tan, Mustafa Tanrıverdi, Ahmet Kırvar;

Amasya:

Yaşar Adanır, Hüseyin Barış, İbrahim Bilen, Nezir Çelik, Süleyman Coşkun, Halef Cesur, Necat Coşkun, Mehmet Çağlı, Mecnun Demiralp, Cuma Kuzu, Bedrettin Altun, Süleyman Ürün, Halil Çelikkaslan, Fikri Var, Enver Şimşeksoy, Naif Kurt, Ali Temel

Savaş esirlerinin sürgününe karşı duralım, direnişlerine omuz verelim!

Kürdistan halkının tüm yurtsever kesimlerine karşı dizginsiz bir şekilde imha saldırısına girişen sömürgeci-faşist Türk devleti, 7 Ekim 1990 tarihiyle birlikte çoktan beri planladığı bir uygulamayı savaş esirleri üzerinde hayata geçirmeye başladı.

Diyarbakır 1 Nolu E-Tipi Cezaevinde kalan PKK'li savaş esirlerini sürgün kararını açıklayan sömürgeci yetkililer, bu kararlarını hayata geçirmek için 7 Ekim gecesi saat 23.00'ten itibaren özel eğitimli asker, polis ve özel timleri savaş esirlerine saldırttılar. Bunlar koğuşlara dalmış, tutsaklara ait ne varsa kırmış, dağıtmış, büyük bir vahşetle tutsaklara saldıarak pek çoğunun kaburga kemiklerini kırmış, kafalarını yarmış, yüzlerini kan içinde bırakmış, 84'ü siyasi 95 tutsağı yaralı ve çoğu baygın durumda askeri araçlara bindirerek, Bartın (11), Çanakkale (7), Aydın (5), Malatya (13), Nazilli (15), Bursa (12), Ceyhan (5) ve Amasya (17) E-Tipi özel cezaevlerine sürgün edilmişlerdir.

Aradan bir hafta gibi bir süre geçmiş olmasına rağmen Diyarbakır 1 Nolu Cezaevi halen kuşatma altındadır, cezaevinin pencerelerinden zaman zaman tutsakların direniş sloganları işitilmektedir. Ne buradaki ne de sürgün edilen savaş esirleri, ne aileleri ne de avukatlarıyla görüştürülüyorlar. Savaş esirleri içinde çok sayıda ağır yaralı olduğu halde, bunlar hastaneye kaldırılmıyor.

Neden Diyarbakır 1 Nolu Cezaevi, neden şimdi sürgün?

Savaş esirleri her ne kadar başka cezaevlerine sürgün edilmişlerse de, bunun, tepkileri ve direnişi azaltmaya yönelik bir oyun olduğu, savaş esirlerinin aşamalı olarak, bir toplama ve imha merkezi tarzında inşa edilmiş Eskişehir Özel Tip Cezaevi'ne kapatılmak istendikleri kesindir.

Sürgünün Diyarbakır'dan başlatılması da bir tesadüf değildir. Diyarbakır hedef olarak seçilmiştir. Çünkü, Diyarbakır askeri cezaevinde kalan savaş esirleri, 10 yıldır faşist-sömürgeciliğin karşısına dikilen, her çarpışmada onu yenilgiye uğratan, halka sürekli umut aşılayan ve eyleme kaldıran, yenilmez, sarsılmaz bir devrimci güç durumundadır. Türk devleti, dünyada da birinci seçilen vahşet yöntemleri ve sürgünlerle bu büyük direniş odağını kurutmak istedi, fakat beceremedi. Diyarbakır askeri cezaevinde direniş hep kendini üretti, halk için halkın deyimiyle devrimci bir akademi olarak işlev gördü.

İşte sadist Türk sömürgecileri, savaş esirlerinin insan olma haklarını da gaspederek Diyarbakır cezaevini bu işlevinden çıkarmayı, savaş esirlerini Türkiye metropollerindeki cezaevlerine sürerek halkla bağlarını koparmayı, Eskişehir cezaevine kapatarak süre içinde imha etmeyi ve Diyarbakır cezaevini ihanetin kol gezdiği, halka teslimiyet aşıl原因 bir odak haline getirmeyi hedeflemektedir. Nitekim sürgün, koğuş sorumlularından başlatılmış, yerlerine ihanetçiler atanmış ve bunlar askerlerin takviyesiyle direnişçilere saldırtılmıştır.

Sürgünün dönemi de özellikle seçilmiştir. Körfez bunalımını ve bu nedenle de daha çok artan emperyalist hükümetlerin desteğini fırsat olarak bilen sömürgeci-faşist Türk devleti, Nisan 1990 kararnameleriyle dozajını artırdığı imha ve çöktirme amaçlı özel savaşını yoğunlaştırmış, o tarihten beri Kürdistan'da tutuklama, katletme, köy yıkma, orman yakma ve keyfi işkence olaylarının sayısı ölçüye vurulamayacak kadar artmıştır.

Kürdistan yurtseverleri ve Türkiye devrimci-demokrat güçleri!

Diyarbakır 1 Nolu Cezaevi'ndeki savaş esirleri 7 Ekim tarihinden beri açlık grevindeler. Başta Ceyhan, Çanakkale, Malatya, Aydın, Bartın, Ankara Merkez, Sağmalcılar cezaevleri olmak üzere Kürdistan ve Türkiye'deki sömürgeci zindanlarda kalan savaş esirleri de belli sürelerle dayanışma amaçlı açlık grevleri başlattılar. Tutuklu aileleri ve yakınlarından oluşan kalabalık bir kitle de 12 Ekim günü saat 14'te Diyarbakır SP binasında ve 15 Ekim de Nusaybin SP ilçe binasında dayanışma amaçlı açlık grevine başladı.

Savaş esirleri üzerindeki baskılar ve hayata geçirilmeye başlanan imha planları, toplumun üzerinde artık dayanılmaz duruma gelen diğer baskılarla birleşince, toplumun geniş yurtsever kesimleri ve insan haklarından yana kuruluşlar da harekete geçmişlerdir.

Bu gelişme ve savaş esirlerinin açlık grevi direnişi, özlemini duyduğumuz büyük kitlesel karşı koyuşların kıvılcımı olabilir. Faşist Türk devleti de, böyle bir gelişmeyi hesaplamakta ve adeta ölümüne davet çıkarır şekilde, insani talepler üzerine şiddet yöntemleriyle gitmektedir.

Savaş esirleri, bir yerde kendilerine zorla dayatılan açlık grevi direnişine sonuçtan gayet emin bir kararlılıkla başladılar.

Devrimciler, yurtseverler ve demokratlar olarak görevlerimiz nettir; bizlerin bir parçası olan, oldukça zor koşullarda direnen savaş esirlerine direnişlerinde omuz vermek, onlarla dayanışmayı yükseltmek, gelişmelere karşı duyarlı olmak, savaş esirlerinin direniş sesini geniş çevrelere duyurmak hepimizin görevidir.

Duyarlılığımız, propagandamız, birliğimiz, tepkimiz ve eylemimizle, savaş esirleri ve onları bir an olsun yalnız bırakmayan çoğu kadın ve çocuklardan oluşan yakınlarının direnişine omuz verelim!

Kürdistan'da fiili bir soykırım savaşına dönüşen devlet terörünün önüne geçmenin direniş dışında başka bir yolu yoktur. Yurtdışında bulunan Türkiyeli ve Kürdistanlı tüm devrimciler, yurtseverler ve demokratlar olarak direnenlerle birlikte olduğumuzu gösterelim, desteğimizle kitlesel direnişin daha da boyutlanmasını sağlayalım!

"Sosyal bir varlık olan insanı ve onun bilinç ve iredesiyle biçimlenen, yaşamını gayri insani yöntemlerle değiştirmeye, onu başka yaşam kalıpları içinde tutmaya, onun yaşamına çağdışı araçlarla müdahale etme ve yön vermeye kalkışmak insanlık tarihinin en büyük gafı olmuştur. Tarih, buna kalkışanların insanlık düşmanı yüzlerinin sergilendiği sayısız örnekle doludur.

Herşeyden önce insan, doğasına aykırı bir yaşam biçimini benimsemez. Yaşamına yabancı öğeleri kabul etmez; kendisini toplum dışı bırakan olguları yaşamına katmak istemez ve onlara karşı daima bir reaksiyon içinde olur. Kısaca toplum kurallarına, ahlak ve normlarına ters düşmek istemez. Hele zor yoluyla dayatılan ve insan yaşamını hiçe sayan kurallara ise asla uymaz. İnsani değerlerin çiğnenmesine asla izin vermez. Aksi taktirde insani özelliklerini hızla yitirir ve onlardan hızla uzaklaşır.

Bu gerçek, cezaevimizde çok açık ve somut olarak yaşanıyor. Diyarbakır'da açık terör ve en imhacı yöntemlerin resmi politika halinde uygulandığı bu alan, insan kişiliği üzerinde en tahrip edici rolü eskiden olduğu gibi bugün de oynuyor. Ama sonunda kazanacak olan, insan onuru olacaktır.

Cezaevinde 7.10.1990 günü saat 23'te başlayan baskı, işkence, sürgün tüm çıplaklığıyla bugün de sürmektedir. Koğuşlarımızdan zorla çıkarılıyor; tüm eşyalarımıza, battaniye, nevresim, çarşaf, kışlık ve yazlık giysilerimiz, iç çamaşırlarımız, ayakkabılarımız, sigaralarımız, koğuşta bulunan radyo, buzdolabı, televizyon, teyp, dergi, kitap, savunmalarımız, iddianamelerimiz dahil tüm özel eşyalarımıza el konuluyor ve başka koğuşlara dağıtılıyor. Uygulamalar çok yönlü olarak ve artarak sürdürülüyor. Cezaevi idaresiyle görüşme taleplerimize cevap verilmiyor; görüş günümüz olmasına rağmen ve ailelerimiz ziyaretimize geldikleri halde görüştürülmüyor. Bu koşullar altında 90'a yakın arkadaşımız akşam saat 11'den sonra başlayıp sabah saat 4'e kadar süren insanlıkdışı işkenceler yapılarak ve hiçbir gerekçe gösterilmeden sürgün edildiler. İnsanlıkdışı işkenceler sırasında yaralananların, çeşitli yerlerinden jop, kalas, tekme vb. darbe yiyenlerin vücutlarında halen mevcut olan işkence izlerinin tespiti için doktor istegimiz yerine getirilmiyor.

Çeşitli resmi merciler bir yandan demokrasi, insan hakları vb. üzerinde her çeşit sahtekar, dalkavukça demeçler verirken; diğer yandan en akıl almaz işkence ve barbar yöntemleri biz tutsaklar üzerinde uygulamakta ve yaşamımıza kast ederek yeni ölümlere ortam hazırlamaktadırlar. İdare çok iyi biliyor ki, insani yaşamımıza her tür yönelim ve saldırıyı ölümlerimiz pahasına püskürteceğiz! İnsanlık onurumuza ve siyasi varlığımıza kast edecek her saldırıya karşı canımızı siper etmekte kararlıyız.

Bütün ilerici-demokrat-yurtsever kamuoyunu, başlatmış olduğumuz açlık grevini desteklemeye çağırıyoruz. Ben insanım diyen her bireyin insanlık onurunu koruma kavgamıza omuz vermesi, onun en vazgeçilmez insani görevidir. Durumumuzu özetle bilgilerinize sunuyoruz.

10.10.1990 Diyarbakır 1 Nolu E Tipi Cezaevi siyasi tutukluları adına Ümit Doğan"

"Bu sevk işlemi, Ağustos Genelgesiyle başlayan baskı sürecindeki uygulamaların daha da katılaştığının göstergesi, tutuklu ve hükümlülerin insanlık onurunu savunarak canları pahasına aldığı hakların gaspedilmesi operasyonudur. Bu uygulama, milyarlarca lira harcanarak yeniden inşa edilen ve bir bilim adamının deyimiyle, tutukluları çıldırtmaya yönelik Hücre Tipi Eskişehir Cezaevi'ne nakil işlemlerinin ilk hazırlıkları niteliğindedir ve Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne yaptığı, bölgede insan haklarını askıya aldığına dair bildirimim, cezaevlerine yansıyan ilk uygulamasıdır.

Başta Adalet Bakanlığı olmak üzere tüm yetkilileri acilen uyarıyor, demokratik kamuoyunu, bu tür keyfi uygulamalar karşısında kesin bir tavır almaya ve hakları en kaba bir tarzda çiğnenen tutuklularla dayanışmaya çağırıyoruz.

İHD Diyarbakır Şubesi adına Hatip Dicle / 9 Ekim 1990"

"Bütün bu çirkinlikler ve karanlıklar tortusuna bir yenisi daha ekleniyor. Nazi faşizminin toplama kamplarındaki geleneği yine cezaevlerinde biçimlendiriliyor. Tümüyle insani hak ve değerlerden yalıtılmış ve aynı zamanda ömürboyu ve bütün yaşamı hücre cezası altına almak demek olan Tek Hücreli Tek Havalandırma cezaevleri statüsü tam da bu sırada göndeme getiriliyor.

Bu statüyü "banyosu, televizyonu olan", "Avrupa standartlı", "lüks oda" diyerek meşru kılmaya çalışan Adalet Bakanı, basında ve son olarak TV'deki görüntülerle tümüyle demogoji yapmaktadır. Bu demogojinin altında tek havalandırma ve tek hücrenin hiç bir insani değerle bağdaşmayan yanını gizlemek yatmaktadır. Evet, yapılan, içine tek kişinin konduğu ve tek kişinin kendi başına beş on adım attığı bir hücredir.

Hiç kuşkusuz cezaevlerindeki saldırılar karşısında direnen, ölümü kucaklayan, günlerce açlığa yatan, her türlü dayatma ve yoksunluğa aldırmadan insan onuruna sahip çıkma tutumu, bu son saldırı karşısında da geri durmayacaktır.

Böyle bir insanlık dışı uygulamaya biz devrimci tutsakların verebileceği cevap, cezaevlerinde insanca yaşama isteği ve bunun üzerine yükselen haklı ve onurlu direnişlerden başkası değildir. Dolayısıyla tek havalandırma tek hücre Eskişehir Cezaevi'ne olası sevk edilmelere razı olmayacak ve Nazi Toplama Kamplarının bir uzantısı olan bu cezaevi statüsünü kabullenmeyeceğiz.

Ne var ki bu sorun tek başına içerdeki devrimci tutsakların sorunu değildir. Çünkü söz konusu olan başta gelen en temel insani hak ve değerlere saldırdır. En temel insani hak ve değerlere sahiplenmek insanın her şeyden daha önde tutması gereken bir sorumluluğu ve duyarlılığı olmalıdır. Yoksa, 'insanım' demenin fazlaca bir anlamı olmayacaktır.

Bu amaçla biz **Ceyhan Cezaevi**'ndeki devrimci tutsaklar olarak, kendisine insanım diyen herkesi, bütün demokratik kurum ve kuruluşları, son olarak cezaevleri üzerinde oynayan **Tek Havalandırma, Tek Hücre** oyununu bozmaya, geri püskürtmeye, uygulatmamaya; bunun için de etkin çaba gösterme ve girişimlerde bulunmaya çağırıyoruz.

İmzalayanlar: PKK (S. Çürükkaya), **TKEP** (N. Şeker), **THKO-TDY/Diriliş** (H. Akbaba), **THKP-C/Acilciler** (H. Aydın), **TBKP** (E. Ertik), **TKP-B** (H. Aydıç), **TKP-ML/ TİKKO** (R. Klavuz), **PPKK** (M. Cıbran), **TDKP** (İ. Dilcan), **TKİH** (M Şah Yıldırım), **TKP-ML/Hareketi** (H. Çapartaş), **TİKP** (T. Alpşar), **Dev-Sol** (F. Işık), **Dev-Savaş** (H. Gevher), **Kawa** (F. Işıksal)"

12 Ekim günü Diyarbakır Sosyalist Parti binasında süresiz açlık grevine başlayan tutuklu ve mahkum aileleri, basına yaptıkları açıklamada açlık grevinin nedenlerini şöyle sıraladılar:

"1- Çocuklarımız, kardeşlerimiz, yakınlarımız 7.10.1990 günü gece yarısı saat 12.00'den sonra ortada hiçbir neden yokken zorla başka cezaevlerine sürgüne gönderilmiştir.

2- Yakınlarımızın büyük çoğunluğunun cezası onaylanmamıştır. Tutukluların başka cezaevine gönderilmelerinin yasal dayanağı yoktur.

3- Adalet Bakanı'nun, koğuşların dolu olduğu ve nakillerin bu nedenle yapıldığı açıklaması doğru değildir. Koğuşlar boştur, kullanılmayan koğuşlar mevcuttur.

4- Sürgün olayının gerçekleşmesinden sonra Diyarbakır Cezaevi'nde kalan yakınlarımızın yiyecek, giyecek ve kitapları dahil olmak üzere bütün ihtiyaçlarına el konulmuştur.

5- Yakınlarımızın cezaevi idaresiyle ile görüşme taleplerine cevap verilmektedir. Yaralı ve hasta yakınlarımız doktora çıkarılmamaktadır.

6- Tutuklu yakınları olarak yakınlarımızla görüşme olanağımız ortadan kaldırılmıştır.

7- Son zamanlarda cezaevinde herhangi bir olay olmamıştır. Cezaevi temsilciliğiyle cezaevi idaresi arasında herhangi bir sorun yoktur. Tutuklu yakınlarımız ile cezaevi idaresi arasında bir barış ortamı mevcutken neden böyle bir yola başvurulmuştur? Gerçek neden gizleniyor. Amaç tutuklu yakınlarımızla birlikte bütün bölge halkını sindirmeye yöneliktir.

- ABD emperyalistlerinin ve müttefiklerinin Ortadoğu halklarını birbirine düşürecek haksız bir savaş başlatmalarından sonra savaş rüzgarlarından yararlanan Özal iktidarı hergün daha fazla gerici-leşiyor.

- Hiçbir yasal dayanağı olmadan köylerimiz boşaltılıyor, evlerimiz yakılıyor, ormanlarımız imha ediliyor.

- Evimizden sağ salim alınan yakınlarımız, ertesi gün intihar etti gerekçesiyle bize teslim ediliyor.

- Devrimci siyasi faaliyetler engelleniyor. Halkın sorunlarıyla ilgilenen demokratik kuruluşlara engel üstüne engel çıkarılıyor."

“...Halkımız bazı sıkıntıları yaşasa da, bu sevinçleri kursakta bırakacak kadar yönünü geleceğe çevirmiştir”

Oradaki çalışmalarını zaman zaman öğreniyoruz. Bu çalışmalar da bizler için değerli. Avrupa kamuoyunu bilgilendirmek azımsanmayacak bir iştir. Özellikle bizleri Avrupa kamuoyuna yanlış yansıtmak isteyen birçok odak olduğu düşünülürse, bu tür tanıtımın önemi daha da artar. Emperyalizm ve sömürgeciliğin bize yaklaşımı biliniyor. Çağımızda iletişim araçları çok etkili, insanları istedikleri biçimde yönlendiriyorlar. İnsanların doğru kararlar vereceği seçenekler bırakılmıyor. Tek yönlü bilgilendirme ve dayatılan tercihler söz konusu. İletişim araçlarının tekeli de bu güçlerde olunca, insanların bunların çıkar ve istekleri doğrultusunda yönlendirilmiş oluyor. Bence çağın önemli sorunlarından birisi de bu. Bir nükleer tehlike veya ekolojik sorunlar

görürlendi. Şimdi ise, tüm dünyayı Saddam'ın başına yıkıyorlar. İletişim araçları hiç durmadan çalışıyor. İran'a saldıran, iki milyon insanın ölümüne, büyük acılara yol açan, Kürt halkına kan kusturan Saddam, yeniden keşfedilip dünyaya sunuluyor. 8 yıllık savaşta Kürt halkına katliam yaparken Saddam, kendi çıkarlarını koruyan bir kişiydi. Ama şimdi Saddam, sanki birdenbire uzaydan gelen tehlikeli bir varlık oluverdi.

Saddam'ı onaylamak olanaklı değil. Halklar ve devrimci güçleri için tehlikeli bir güç. Hem de yakın mesafede olan tehlikeli bir güç. Eline geçireceği yeni gücü halkların aleyhine kullanacağı açık. Bu nedenle geriletilmesi gereken bir güç. Ne var ki bu, ABD başta olmak üzere tüm emperyalist güçler ve bölge gericiliğinin tutumunu haklı çıkarmıyor.

Ceyhan E-Tipi Cezaevi

kadar önemli. Bu araçlar da, bugün beynin, vicdanın, özcesi insanın düşünsel olarak kirletilmesinde rol oynuyorlar. Bugün emperyalizmin aleyhine olan her şeyi kötü göstermek olanaklı. Bu sorun, emperyalizme ve egemen güçlere karşı mücadeleden ayrı düşünülmesi de özel bir alan olarak ilgilenmeye değer.

Bugün en çarpıcı örneği, Irak'ın Kuveyt'i kendi topraklarına katmasıyla gözler önüne serildi. Saddam Hüseyin İran'a saldırıp, iki milyondan fazla insanın ölümüne yol açınca bu çevreler, ne Hitler'e benzetti, ne de megoloman değerlendirmesi yaptı. Binlerce Kürt kimyasal silahlarla katledildi, süzbinlercesi anayurtlarından sürüldü, yine bu tür değerlendirmeler görülmedi. Kimyasal silah için görüntüyü kurtarmak ve “bağlıyız” dedikleri kimi değer yargılarını sözümona düşünerek çok sınırlı tepkiler gösterildi. Ancak bunlar, bugün gösterilen tepkilerin milyonda biri bile değildi. Saddam bugün neyse, dün de oydu. Ama dün onlara hizmet ediyordu. Onların beslemesi idi. Şimdi bu kadar yaygara niye? İşte iletişim araçları bu tür gerçekleri tersyüz ediyor. Saddam bir anda Hitler oluyor. Dün faşist diyenleri, bunlar, solcu yada fanatik çevrelerin değerlendirmesi olarak

Emperyalizmin bölgede güçlenmesine karşı çıkmak çok önemli. Özellikle Ortadoğu halkları için.

Ben Saddam'a karşı çıkarken, gerekçem Kuveyt'in ilhak edilmesi değildir. Bunları suni devletler olarak görüyorum. Bu nedenle Saddam'a, “Kuveyt Irak toprağıdır” dediği için karşı çıkmaya fazla bir şey söylenemez. Her petrol kuyusunun üstüne bir devleti tanrılar koymadı. Daha doğrusu “yeryüzünün tanrıları” bu işi yaptı. İngilizler, neden gider ayak her şeyhe bir devlet bağışlamış? Elbette, bunların hepsi biliniyor. Benim tavrım, emperyalizmin ikiyüzlülüğüne bir öfke. Bu olayın tarihsel ve güncel temellerini emperyalizm atmıştır.

Şu da var ki, bu işten zararı biz gördük. Dünyadaki yumuşamadan bizim şansımıza çıkan ise tam tersi oldu. Son yıllarda yaşanan gelişmelerin olumlu-olumsuz bir yığın sonucu olacaktı. Biz, hiç değilse olumlu yanından tutalım dedik. Ama iki yanı da olumsuz olan bir durum yarattı bu olay. Herhalde bazı güçler, bu olay olmasaydı da böyle bir olay yaratmak gerekirdi biçiminde sevinmişlerdir. Ama halkımız bazı sıkıntılar yaşasa da, bu sevinçleri kursakta bırakacak kadar yönünü geleceğe çevirmiştir.

Mustafa Karasu
Ceyhan / 5 Eylül 1990

“Artık ağıt ve matem sesleri değil, zılgıtlar yükseliyor ülkemizden”

İnsanlarımız artık eski insanlar değildir. Onlardaki kendini bulma, öze dönüş ve yeni kişilik biçimlenmesi, yeni ruh haleti kendini çok bariz bir biçimde gösteriyor. İnsanlarımız artık kendisine ait olan, kendisi için yaratılan değerlere ve bu değerleri yaratıcılara korkusuzca ve fedakarlıkla sahip çıkıyor. Ve kendi kendine, “Vay be, ben şimdiye kadar ne yapıyordum, neredeydim, ne kadar çok zaman kaybetmişim?” diye soruyor, kendi kendini sorguluyor. Bir silkinışı yaşıyor ve uyanmakla kalmıyor asırlık uykusundan, artık ayağa kalkıp, sıkılı yumruğunu öfkeyle indiriyor. Farkına varıyor artık, nasıl bir tarihsel hesaplaşmaya giriştiğinin. Ve 1982'yi canlandırdığımız piyeste hemen hemen tüm ziyaretçilerin yüzü kıpkırmızı kesiliyordu; uzun ve acılı yıllar boyunca evlatlarına yapılanlar karşısında sessiz, hareketsiz kaldıkları için. Ve yüzlerinden şu da okunabiliyordu; “Eğer biz o zamanlar da şimdi olduğu gibi onlara sahip çıksaydık, onca değerli evlatlarımızı kaybetmeyebilirdik”

Evet, dışarda yanubaşında düşen evlatlarını da bağrına basıyor halkımız. Bu, bugüne kadar sağlanan en büyük başarı ve bu başarının meyvasıdır. Bu, geri dönüşmezliğin, zaptedilmezliğin ve artık zaferin müjdesidir. Ve bu, zaferi hiç bir gücün engelleyemeyeceğinin en kuvvetli kanıtıdır.

Bugün büyük ustamız... bir hammadde yığınının muazzam bir eser yaratıyor. Ölçüyor, biçiyor, tartıp yontuyor ve insanlık ailesine çağdaş bir üye hazırlıyor. Bugün düşmanlarımız inanamıyorlar, şaşkına dönmüşler yaratılan bu şahaserin karşısında. “Biz, yakıp yıkmış, darmadağın ederek, küllerini bile bölgenin ayrı ayrı yerlerine savurmuştuk. Gördüğümüz bir hayalet olmasın! Zira o ölmüştü. Dirilmiş olabileceğini nasıl kabul edebilirim...” biçiminde hayret ve kinlerini sergiliyorlar.

Evet, kervanımız omuzlamış yükünü, başı dik gururla ilerliyor menzile. Yoluna dikilen engeller dayanamayıp bir bir yıkılıyor. Artık ağıt ve matem sesleri değil, zılgıt sesleri yükseliyor ülkemizden. Özgürlük kervanımız zulüm kalelerinin üzerine yürüyüşünde yeri sarsıyor. Zulüm kaleleri, korku kalelerine dönüşüyor.

Çocuklarımız sapanlarıyla zırh delip, palet söküyor. Oyuncak değil, kavga istiyorlar...

İşte bunlardır zaferin kanıtları. Aslında daha çoktur bu garantiler. Ama malum, yazamıyor insan hepsini. Ama şurası açık ki, geleceğimizin teminatları her gün biraz daha yetkinleşerek, gelişip güçlenmektedirler. Ve biz

bunların geliştirilip güçlendirilmesi için, kendi tarafımızdan, yapabileceğimiz her şeyi yapacağız. Zira, bize dönük yönelim ve politikaları biliyor ve bunlara karşı gerekli tedbirleri alıyoruz. En büyük tedbirin ise, kişilikte istenen ölçülere varmak olduğunun da bilincindeyiz. İşte bu bilinçle kendimizi elden geçiriyoruz. Sağlam bünyeye ve pratiğe sahip olabilmenin yolu da bundan geçmektedir.

“Özgürlük yürüyüşünde adımlarımız sağlam ve kahramanca olmalı”dır!

Alaattin Aktaş

“...Özgüce dayanan, mücadeleyi dayatan bağımsız bir politika esas alınmalıdır”

Ortadoğu'daki sıcak kriz nedeniyle, gündemi bugünlerde Ortadoğu işgal ediyor. Basın savaş çıkırtkanlığı yapıyor. Bilinçli bir yönelim de hedef şaşırtma biçiminde. Batı'ya, ABD'ye “Bizi anlayın, biz önemliyiz, değerliyiz ve Ortadoğu politikanız için size gerekliyiz” deniyor. SS Kararnamesiyle rejime yeniden çekildüzen verildi. Ortadoğu krizi bahane edilerek, fırsat bilinerek bu yeniden biçimlendirme sürdürülüyor. Bunlardan dolayı ülkedeki gelişmeler, olaylar sınırlı düzeyde bile basında yer almıyor. Doğubeyazıt, Nusaybin ve Kerboran intifadalar yaşadı, ama basına doğru dürüst yansımada.

Ortadoğu'da ise, bayağı ilginç gelişmeler oluyor. Irak'ın Kuveyt'i işgalini fırsat bilip gerekçe olarak kullanan ABD ve Batı, çok yönlü çabalar içine girdiler. Yeniden işgalle birlikte NATO tipi bir askeri pakt vb. birlikleri, gericici rejimleri ayakta tutarak

güçlendirme, bölgedeki anti-emperyalist ve devrimci mücadele ve hareketleri, özellikle de Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini ezme çaba ve planları var. Sorun, artık kimilerinin söylediği gibi Irak ile Kuveyt arasındaki bir sorun değildir. Son gelişmeler, bunun için yalnızca bir boyutu, belki de az bir boyutu olduğunu ortaya koymuştur. Emperyalizmin, bölgedeki gericici ve faşist rejimlere dayanarak ve bizzat kendi müdahalesiyle çok yönlü plan ve senaryolarla çıkarlarını daha iyi koruma ve bölgeye daha fazla yerleşme çabaları asıl olarak görülmelidir. Saddam'ın bölgeye yönelik çıkarlarını konuşurma tutumuna karşı çıkılmalıdır. Burada ne emperyalizmin safında, ne de Saddam'ın safında yer alınmalı. Tam tersine, özgüce dayanan, mücadeleyi dayatan bağımsız bir politika esas alınmalıdır.

Dursun Ali Küçük
Çanakale / 18.9.1990

“...Bizler bağımsızlık ve özgürlüğün bedelinin anlamını en iyi bilen bir halkız”

Pek yakında bu cezaevinden başka bir cezaevine gideceğim. Mahkememiz sonuçlandı. 16 arkadaşımızın da cezası onaylandı. 10 arkadaş ömür boyu hapis, 6 arkadaş da idam cezası almıştı. Elazığ grubu olarak yargılanıyorduk. Bir zamanlar meydanlarda nutuk atan biri, “Bunları idam etmeyip de besleyecek miyiz” diyordu. Şimdi şantaj yapmaya çalışıyorlar. Bizler bağımsızlık ve özgürlüğün bedelinin anlamını en iyi bilen bir halkız. Bedel ödemekten çekindiğimiz olmadı. Kaybedecek bir şeyimiz yok, ama kazanılacak koskoca bir geleceğimiz var. Bundan daha güzel bir şey olamaz. Ho Amcanın, “Hiç bir şey bağımsızlık ve özgürlükten daha değerli değildir” sözü, bu ger-

çeği ifade etmektedir.

Diyarbakırımızdan götürüleceğiz. Buradan ayrılmayı içime bir türlü sindiremiyorum. Can arkadaşlarımdan, ülkenin havasından, ata toprağından sürülüp götürülmeye yüreğim elvermiyor, hiç bir zaman da vermeyecek. Bunun karşısında kinim, öfkem daha da biliniyor. Bizleri diri diri mezara gömmekle, umutlarımızı, inançlarımızı yok etmeyi hedefliyorlar. Kursaklarına böyle bir oturduk ki, bizi kusmak zorunda kalacaklar. Yoksa yaşamı onlara zehir edeceğiz. Kolay yutulur lokma olmadığımızı gördüler, daha da görecekler...

İhsan Gedik
Diyarbakır Cezaevi
20.8.1990

Sömürgeci devletin terör ve gözaltına alma uygulamaları

Silvan ve Batman'da çok sayıda yurtsever gözaltına alındı

6-7 Ekim gecesi Silvan'da ilginç bir uygulama oldu. Binlerce asker, polis ve özel tim ekiplerinden oluşan sömürgeci güçler, mahalleleri kuşattılar, caddeleri ve sokakları tutarak evlere daldılar. Halk neye uğradığını şaşırды. Silvan ilçe merkezi ve köylerindeki hızlı ulusal kurtuluşçu örgütlenme ve ARGK safalarına büyük katılım, sömürgecileri ürküttü. Bu telaşla, gelişmeyi önlemek için baskı ve önlerine geleni gözaltına alma uygulamasına sarıldılar.

Silvan'da gözaltına alınanların kesin sayısı belli olmamakla birlikte, bunların 35 kişi oldukları tahmin edilmektedir. Gözaltına alınan yurtseverlerden isimleri tespit edilenler: **Recep Menteş** (22 yaşında), **Mehmet Uslu**, **Sadık Maytar**, **Ahmet Turan**, **Seyfettin Balçık**, **Adnan Karayel**, **Şiran Emiroğlu**, (bayan), **Nuran Tanış** (bayan).

Silvan'daki gözaltına alınmaların gerçekleştirildiği gece Batman'da da 3 yurtsever gözaltına alındı. Bunlardan sadece Petrol-İş Sendikası Batman şubesi yönetim kurulu üyesi **Nimetullah Sözen** ve **Kasım Asutay**'ı tespit edebildik. Bu yurtseverlerle birlikte aileleri de gözaltına alındı, ancak aynı gece kadın ve çocuklar serbest bırakıldılar.

Gazetemizin baskıya verildiği güne kadar, bu yurtseverlerden hiçbirisi serbest bırakılmamıştı. Gözaltına alınan yurtseverler, ne mahkemeye çıkarılıyor, ne de avukatlarıyla görüştürülüyorlar.

Öte yandan 20-25 Eylül tarihleri arasında Bismil'de gözaltına alına 30'un üstündeki yurtseverden sadece Mehmet ve Fahri İpek, Tahir Ulu ve Burhan Yaşar serbest bırakıldılar. bunun yanı-

sıra Vahit ..., Kerim Avşar, ve Hamdullah ..., isimli yurtseverler gözaltına alındılar.

Ayrıca Midyat, Cizre, Bitlis, Şırnak, Şemdinli ve Hakkari'de sayı ve isimlerini tespit edemediğimiz çok sayıda yurtsever daha gözaltına alındı.

Eruh, Pervari ve Baykan'da 5 köy daha boşaltıldı

Ekim'in ilk haftası içinde köylerini terketmeleri için Eruh'un Terhem (Bayramlı), Kezerok ile Merge ve Pervari'nin Medrese ile Baykan'ın Zeviyen köylülerine sömürgeciler tarafından bildirim yapıldı. Veri-

28 Eylül günü Hizan'ın Os (Kayadeler) köyünde cuma namazını kıldırırken özel tim tarafından katledilen yurtsever imam **İbrahim Döner**. Sömürgeciler bu cinayetlerine intihar süsü vermek istediler. Ancak kimseyi inandıramadılar. Haber **Berxwedan**'ın 110. sayısında da yayınlanmıştı.

len süre içinde köylerini boşaltmamaları durumunda zorla köylerinden çıkarılacakları da köylülere bildiriliyor. Kışın yaklaştığı bir dönemde köylerinden kovulacak olan köylüler, daha şimdiden perişan durumdadılar.

Pervari Erkent köylülerine toplu işkence

Gözaltına alınan Erkent köylüleri, yaşlısı, kadını ve çocuğuyla günlerce askerlerin içinde tutuluyorlar. Bu süre zar-

fında sabahdan akşama kadar tek ayak üzerinde durma, kafalarını duvara vurma, falakaya yatırma tuvalet temizletme vb. akla gelemeyecek kadar insanlık dışı ve onur kırıcı yöntemlerle işkence yapılıyor.

İşkence gören köy halkından **Übeyd Bayar** ve **İbrahim Bayhan**, aldıkları darp yaraları yüzünden 10 günden beri yataktan çıkamıyorlar. Köylüler, ya paraları olmadıysa ya da korkudan hastaneye bile gidemiyorlar.

Eruh'ta Terhem köyü muhtarı ile imamının gözaltında kalma rekoru

Eylül ayının başında gözaltına alınan Terhem (Bayramlı) köyü muhtarı ve imam kardeşi 35 gün boyunca gözaltında tutuldular. 35 gün boyunca hakarete ve işkenceye uğrayan bu iki kardeşten muhtar bırakılırken, imam **Mehmet Polat**, rekora giriyor ve halen gözaltında tutuluyor.

Gözaltına alınan Nivlan (Çizmeli) köylüleri de Eruh'ta toplu işkenceden geçirildiler. Bunlardan 8'i hakkında tutuklama kararı çıkarıldı.

Polis, aradığını bulamayınca akrabalarını rehin alıyor.

Diyarbakır'da **Ali Bakır**'ın evi 10 günden beridir işgal altında. Ali Bakır'ın ne suçu var? Polis yakın bir akrabası olan **Latif Bakır**'ı arıyor. Latif Bakır'ın suçu da açıklanmıyor. Çevre, yurtsever çalışma yürüttüğünü söylüyor. Ali Bakır da 10 gün gözaltında tutuluyor. Tutulduğu yer de emniyet binası. Bu sürede hep sorguya çekiliyor. Söyleceği bir şey de yok. Buna rağmen rehin tutuluyor. Serbest bırakılması şarta bağlı. Latif teslim olursa serbest bırakılacak. Bu süre boyunca da Ali Bakır'ın evinde polis karakol kuruyor. Ailesi korkudan eve gidemiyor. İnsan Hakları Derneği yetkilileri harekete geçiyorlar. Ali Bakır, hiç bir açıklama yapılmadan ancak 13 Ekim günü serbest bırakılıyor.

Diyarbakır cezaevinde sömürgeci barbarlığı yaşayan bir yurtseverin açıklamaları

Yaklaşık iki aydan beri Diyarbakır 1 nolu E tipi cezaevinde tutukluydum. 10.10.1990 günü ilk olarak mahkemeye çıktım ve serbest edilerek tahliye oldum. Oradaki işlemler nedeniyle ancak dün akşam saatlerinde serbest bırakıldım.

Ben cezaevinin 3. koğuşunda kalıyordum. Ayın 7'sini 8'ine bağlayan gece tüm cezaevine, cezaevi yönetimi ve askerler tarafından baskın yapıldı. Baskın saat 20.30'da başladı ve saat 04'e kadar sürdü. Bu esnada biz koğuşta bulunan 73 kişi istisnasız dayak yedik ve çeşitli hakaretlere maruz kaldık. Yaklaşık 15 kişi komaya girdi. Olay üzerinden beş gün geçmesine rağmen halen Yasin (Şırnaklı) ve Mahmut Zeyrek koma halindedirler. Saldırı esnasında tüm eşyalarımız cezaevi yönetimi tarafından gaspedildi. Saldıranların başında cezaevi müdürü (muhtemelen Süleyman adında olacak, zayıf, uzun boylu, yeşil gözlü, ince sarı bıyıklı) vardı. Elindeki telsiz ile hem adam dövüyor, hem eşya alıyordu ve hem de direktif veriyordu.

Bu saldırı esnasında ben de herkes gibi dövüldüm ve eşyama el konuldu. Beni yukarıda bahsini ettiğim müdür dövdü ve içinde elbise, bir adet bono ve bir adet çek bulunan çantam elimden sözünü ettiğim müdür tarafından alındı. Elimden zorla aldı ve götürdü. Bütün müracaatlarıma rağmen bana iade edilmedi. Müdürü bu şekilde izah etmemin nedeni cezaevinde iki müdür gördüğümüdür. Bu kısa boylu, gür bıyıklı olan değil, yukarıda tarif ettiğim müdür saldırdı ve eşyamı aldı.

Çantamda bulunan çek halen Mersin merkez Demirtaş Mahallesi'nde ikamet eden Hasan Aslan tarafından verilmiş, hamiline yazılı 7.10.1990 tarihli, üzerinde 5.000.000 TL yazılıdır.

Bono benim emru havalame düzenlenmiş olarak, halen Mersin merkez Bozcu Mahallesi'nde ikamet eden Abdurrahman Taşkıran tarafından verilmiş, üzerinde 13.000.000 TL yazılıdır. Cezaevi idaresinin defterine kayıtlıdır. Zira ben içeri girdiğimde sözünü ettiğim bono kayda alındı.

Durum bundan ibarettir. Bizim koğuşta yaklaşık 1 milyar zarar vardır. Bu işin sorumlusu cezaevi yönetimidir. Haksız ve mesnetsiz olarak bize saldırmışlardır. Ortada herhangi bir durum yoktu. Yüze yakın tutuklu hiç bir sebep yokken başka yerlere sürgün edildi.

Adres:
Aydın Mah.
Pervari/Şiirt

12.10.1990
Durmaz BİLEN

Hefteya Çandî ya Kurdistanê

Komeleya Karkeran û çandî ya Kurdistanê li bajarê Stuttgartê di navbera rojên 5 û 10'ê Cotmehê de Hefteya Çandî ya Kurdistanê dirust dike.

Bi dirêjahîya hefteyekê çand, huher û wêjaya Kurdî yê netewî wê werin nasdan; li ser dîrok, civak, aborî û rewşa ramiyarî li Kurdistanê axiftin û nixandin wê çêbibin.

Hemû welatparêzên Kurdistanê, dostên gelê Kurd û parêzkarên mafên mirovan, vexwendîne ji bo Hefteya Çandî ya Kurdistanê.

Kürdistan Kültür Haftası

Stuttgart Kürdistan İşçi ve Kültür Derneği, 5-10 Ekim tarihlerinde Kürdistan Kültür Haftası düzenliyor. Hafta boyunca Kürt ulusal kültürü, sanat ve edebiyatı tanıtılacak, Kürdistan tarihi, Kürdistan'da sosyal, ekonomik, politik durum üzerine konuşmalar ve değerlendirmeler yapılacaktır.

Kültür haftasına tüm Kürt yurtseverleri, Kürt halkının dostları ve insan hakları savunucuları davetlidir.

Bername / Program:

- 5 Kanûn / Kasım 1990: Destpêk / Açılış
- 6 Kanûn / Kasım 1990: Dîroka Kurdistan / Kürdistan Tarihi
- 7 Kanûn / Kasım 1990: Mafên Mirovan li Kurdistanê / Kürdistan'da İnsan Hakları
- 8 Kanûn / Kasım 1990: Rewşa Civakî, Aborî û Ramiyarî li Kurdistanê / Kürdistan'da Toplumsal, Ekonomik ve Politik Durum
- 9 Kanûn / Kasım 1990: Wêje, Ziman û Çand li Kurdistanê / Kürdistan'da Edebiyat, Dil ve Kültür
- 10 Kanûn / Kasım 1990: Şadîmanîya Çandî / Kültür Etkinlikleri

Navnîşan / Adres: Ferien- und Waldheim Zuffenhausen, Lange Allee 8, 7000 Stuttgart 40
Saat / Zeit: 18.00

Türk burjuva basının ahlaksızlığının bu kaçınıcı örneği?

KÖYÜN DELİSİ
JANDARMA PUSUSUNDA ÖLDÜRÜLDÜ.
Hani teröristti?

DIYARBAKIR'IN DİCLE İLÇESİ'NE BAĞLI KURUDERE KÖYÜNDE PUSU KURAN JANDARMA, KÖYÜN DELİSİ HÜSEYİN AKASLAN'ı VURDUKTAN SONRA, OLAGAĞNUSU HAL BÖLGE VALİLİĞİ'NDEN "ÇIKAN ÇATIŞMADA BEŞ TERÖRİSTTEN DÖRÜ KACI, BİRİ ÖLÜ ELE GEÇTİ" ŞEKLİNDE AÇIKLAMA YAPILDI. DİCLELİLER BU AÇIKLAMAYI PROTESTO EDERKEN, KONU MECLİSE GETİRİLDİ.

5 Eylül günü evinin yakınında özel tim tarafından vurulan Hüseyin Akaslan adlı köylünün, sömürgecilerin açıklamalarına karşın gerilla olmadığı, akli dengesi yerinde olmayan, raporlu masum bir köylü olduğu gazetemizin 110. sayısında yansıtılmıştı. Daha önceden olay yerinde araştırma yapan İnsan Hakları Derneği Di-

yarbakır Şubesi yöneticileri de bu durumu saptıyor ve rapor haline getiriyorlardı. Buna rağmen Cumhuriyet, Hürriyet ve diğer burjuva gazeteleri, sömürge valisinin açıklamasına dayanarak Hüseyin Akaslan'ı PKK militanı olarak gazetelelerinde verdiler.

İnsafa gelmiş olmalı ki, haftalık **Tempo** dergisi 7-13 Ekim 1990 tarihli sayısında "**Hani Teröristti?**" başlığını atarak, gerçeği itiraf ediyor. Peki Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet ve diğer gazete yetkililerine sorulmaz mı; bu kaçınıcı, nerede basın ahlakı? Güpegündüz kurşunlanan Kürt insanlarını "terörist" olarak yansıtmak hangi ahlaka sığar?

ŞEHİT VE TUTUKLU YAKINLARININ ÖRGÜTLÜ YURTSEVER

Şehit ve tutuklu yakınları dayanışma hareketinin yaratılması için

Şehitlerimiz ve tutuklu direnişçilerimiz, bağımsız ve özgür geleceğimizin yaratıcıları, sahipleri ve en güçlü teminatıdır.

Kürdistan halkı, sömürgeci egemenlik altında geçirdiği tarihi boyunca bağımsızlık ve özgürlüğü için sürekli şehit vermekte ve kendini kan ile yoğurmaktadır. Kürt halkı, en değerli ve en yiğit evlatlarını kurtuluşu uğruna feda etmektedir.

Bugün halkımızın ulusal bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi ayaklanmalara kadar varan ve halk iktidar organlarını oluşturan güçlü bir devrim cephesi haline gelmiş, günlük büyük çarpışmalarla süren bir savaş düzeyine ulaşmıştır.

Faşist Türk sömürgeciliğine karşı kurtuluş mücadelesinde halkımız, şehadet olaylarını hergün yaşamaktadır. Şehitlerimiz, bizleri ülkemize, tarihimize ve bağımsızlık mücadelemize bağlayan en yüce değerlerdir. Bu anlamda halkımız, dünya halkları arasında en güçlü hazinelerden birinin sahibidir. Çünkü, kurtuluşu uğrunda şehitlere sahip olmayan bir halkın hayat damarlarından en önemlisi eksik demektir.

Dünyanın tanık olduğu en vahşi ve soykırımcı rejimlerinden biri olan faşist Türk sömürgeciliğine karşı kurtuluş savaşı vermek, bu savaşın bedelini ödemek, savaşarak özgür geleceğini yaratmak, halkımızın vermiş olduğu kesin bir karardır. Halkımız bu uğurda her şeyini feda etmekte ve bağımsızlık mücadelesini kanla büyümektedir ve zafere kadar da böyle yapacağını bilinciyle hareket etmektedir.

Olağanüstü Hal Yasaları ve yeni Takrir-i Sükun yasalarıyla daha da baskıcı ve kan dökücü olan sömürgeci rejim, on yıldır uyguladığı insanlık dışı baskı, işkence ve katliama karşı en kesin ve tayin edici direniş alanlarının başında bu rejimin zindanları gelmektedir. Her şeyiyle dünya çapında üne kavuşmuş olan Diyarbakır zindanında **Mazlum DOĞAN**, **Kemal PİR**, ve **M. Hayri DURMUŞ** gibi büyük halk önderlerinin "Pisman değiliz, davamız haklıdır, bu davanın uferi olmaktan şeref duyuyoruz", "Direnmek Yaşamaktır" diyerek yükselttikleri direniş, zindanlardaki savaş esirlerinden emekçi halk kitlelerine ve ilerici insanlığa yayılmış, kurtuluş davamızın yıkılmaz teminatı haline gelmiştir. Bu temelde on yıldır faşist zindanlar özgürlük için direniş kaleleri; faşist-sömürgeci mahkemeler, sömürgeci egemenliğin yargılandığı mahkum edildiği alanlar haline getirilmiştir. Bu direniş, halkımızın umutlarını yeşerten ve eyleme çeken en güçlü kuvvetlerden biri olmuştur. Böylece büyük direniş önderi **Mazlum DOĞAN**'ın, "Cuntaya karşı koyduğumuz eylemler, gösterdiğimiz direniş ve mahkemelerde haykıran sesimiz mutlaka kitlelere ulaştırılmalıdır" komutu büyük ölçüde yerine getirilmiştir.

Bugün yeni ceza ve baskı yasaları ve işkence yöntemleriyle daha da artan faşist-sömürgeci cellatların insanlık dışı zulüm, işkence ve katliamlarına, her türlü komplo, idam vb. imha planlarına karşı bütün zindanlarda savaş esirlerinin sürekli direnişi vardır.

Geniş bir kitlesel halk gücü durumunda olan şehit ve tutuklu yakınlarının, kadın, çocuk, yaşlı demeden insanlık onuru taşıyan herkesin Kürdistan'da, Türkiye'de ve yurtdışında bu direnişleri destekleyen eylemleri gelişmektedir. Bu mücadele zafere kadar kesintisiz sürecektir.

Bu uğurda eyleme geçmek, zindanlarda yükselen seslere cevap vermek insanlık değerlerine ve onuruna sahip çıkmanın ölçütü durumundadır.

Bir ordu mevcuduna ulaşan şehitlerimize sahip çıkmak, anılarını yaşatmak, şehit yakınları etrafında ulusal kurtuluşçu ve insanlı bir dayanışma hareketi yaratmak vazgeçilmez bir yurtseverlik görevidir.

Bu temelde şimdiye kadar yürütülen mücadeleyi daha da birleşik ve örgütlü kılmak, şehit ve tutuklu yakınları ile dayanışma içinde bulunmak, savaş esirlerinin yükselttiği insanlık mücadelesini ve dayanışma hareketini daha da geliştirmek vazgeçilmez acil bir zorunluluktur.

Her yurtseverin şehit ve savaş esirlerinin ulusal kurtuluş mücadelemizde taşıdığı önemin ve yaratmış oldukları değerlerin fazlasıyla bilincinde olduğuna inanıyoruz. Yine topyekün halk örgütlenmesi ve mücadelesine giderken, en başta örgütlenmesi gereken alanların başında bu alanın geldiği de yalın bir gerçek durumundadır.

Konunun boyutları çok geniştir. Çok iyi biliyoruz ki, sömürgeci zindanlar Kürt devrimcileri ve yurtseverleriyle doludur. Bunların sayısı azalmıyor, tam aksine gittikçe artıyor. Nisan 1990 tarihinde çıkarılan sömürgeci devletin 424 ve 425 no'lu yasalarından sonra Kürdistan'da tutuklama furıyası başlatıldı. Biliyoruz ki, bu kararnamelerle her türlü hukuki itiraz ve hak arama yolu kapatılıyor. Kürt insanını gözaltına alma ve günlerce mahkemeye çıkarmama, her düzeyde sömürgeci yetkilinin günlük ve çok keyfi uygulanan sorumluluk alanına sokuluyor. Tutuklananlar çocuktur, kadındır, yaşıdır, köylüdür, işçidir, aydındır, esnaftır, din adamıdır, devrimci-dir. İstisnasız her gözaltına alınan işkenceden geçiriliyor. Cezaevleri birer karanlık zindan durumundadır.

Direnen bir halkın tutuklanması ve işkence görmesi, elbette ülkesi kurtulmadan ve halk kendi demokratik düzenini kurmadan mutlak olarak önlenemez. Fakat şurası somut bir gerçektir ki, hergün binlerce insanımız gözaltına alınma ve işkenceden geçirilme psikolojisi altında yaşıyor. Bu duygu ve baskı halkı öyle bir duruma getirmiştir ki, milyonlar ayaklanma duygusunun etkisi altına girmişlerdir.

Öte yandan cezaevlerinde binlerce devrimci ve yurtsevere imha ve çökertme politikasının dozajı sürekli artırılarak uygulandığı bir gerçektir. Bunlar toplumun gözleri önünde oluyor, halkı yarıyor, halkın tepkilerini doruğa ulaştırıyor.

İşte bu nedenlerle, savaş esirleri ile halk ve ilerici insanlık arasında bir dayanışma ve direniş bağı kurmak, buna örgütsel bir biçim kazandırmak geciktirmeye gelmeyen bir görev durumundadır.

Değerlendirmede merkez alınması gereken bir konu da savaş esirlerinin direnişidir. Savaş esirleri, korkunç sömürgeci baskılar altında bile direnişle cezaevlerini birer akademiye dönüştürmüşlerdir. Halk, Diyarbakır

Özel Tıp Cezaevine "Akademi" diyor. Cezaevine cahil giren, bilincinmiş bir yurtsever olarak çıkıyor. Görüşmeciler için bile sistemli eğitim programları hazırlamak ve yürütmek, Kürdistanlı savaş esirlerine has bir özellik ve başarıdır. Cezaevleri uzun süre devrimin yükünü taşıyan, halka umut aşılayan temel öge oldular. Bu sonucu yaratmak çok sayıda halk önderinin şehit olmasına, pek çoğunun da sakat kalmasına yolaçtıysa da, savaş esirleri halka sürekli umut aşılayan bir odak oldular. Bunun en somut örneği Mayıs 1990'da savaş esirlerinin açlık grevi direnişine bağlı olarak Diyarbakır, Nusaybin ve Kerbora'n'da yaratılan kitlesel direniştir. İşte, sürekli imha koşulları altında tutulan savaş esirleriyle dayanışma ve yarattıkları değerlerin güçlü toparlanmasını sağlayıp, ulusal kurtuluş mücadelesine daha güçlü kanallara etmek için dayanışma hareketinin örgütlenmesi ivedidir.

Şehitlerle ilgili olarak çok daha fazla şey söylenebilir. Diğer halkların kurtuluş hareketleriyle kıyaslandığında, düşmanımızın barbar karakterinden dolayı çok daha büyük şehitler ordusuna sahibiz. Her şehidin direnişleriyle yaratmış olduğu değer bir yana, şehitler, halk ile mücadele arasındaki kenetlenmeyi sağlayan kopmaz bir bağ durumundadır. Her şehit, ailesini, köyünü, akrabalarını devrime bağlamaktadır. Halkın şehitlere verdiği değer, ölçüye vurulmayacak kadar büyük ve derin anlamdadır. Savır direniş şehitleri, Mart 1990 halk ayaklanmalarını başlattı. Doğubeyazıt'ta bir

gerillanın cenaze merasiminde 15000 yurtsever yürüdü. Bugün bir çok Kürdistan şehir ve ilçe mezarlıklarında şehitler için yer oluşturulmuş. Halk bunları toplu halde ziyaret ediyor, mezarlıkların önünden geçince saygıyla geçiyor. Halk, yeni belli olan pek çok direnişçinin mezarını ziyaretgah durumuna getirmiş. Mardin başta olmak üzere, şehit aileleri etrafında geniş dayanışma çemberi oluşuyor, yeni doğan çocuklara şehitlerin isimleri veriliyor.

Türk devleti, şehitlerin halk üzerindeki bu örgütleyici ve ayaklanıcı etkisini bildiğinden cesetleri vermiyor, parçalayarak tarumarı duruma getiriyor. Düşmanın bu vahşeti halkı sürekli direnme noktasına getirmektedir.

Şehitlerle ilgili bu kısa açığa bile dayanışma hareketinin ivediliğini ortaya koymaya yetmektedir. Sorunun hem halk direnişimiz açısından, hem de insancıl yönden değerlendirilmesi gereken yönleri vardır. Savaşın ve meşru bir mücadele veren bir gücün şehitlerine yapılan insanlık dışı muameleler, tüm ilerici insanlığı, insan haklarından yana tüm uluslararası kuruluşları ilgilendirmektedir. Eğer, bir ör-

gütlenme zorunluluğundan bahsediyorsak, sözkonusu örgütlenme bu baği sağlayabilmelidir.

Şehit ve tutuklu yakınlarıyla dayanışma hareketinin temel bir amacı da şehit ve tutuklu yakınlarını örgütlemek olmalıdır. Çünkü, bu potansiyel sadece ülkemizde değil, tüm halklar için geçerli olabilecek bir kaide şeklinde toplumu hareketlendirmede ve direnişe sevk etmede en etkili öge durumundadır. Biliyoruz ki her cezaevi direnişinde, savaş esirlerinin yakınlarının da destek direnişi vardır. Bu direniş kendini yakma, yaşlı ve küçüğüyle açlık grevinde yer alma ile her kitlesel eylemde en önde yer almadan, yurtsever kitle örgütlenmesinde aktif yer almaya kadar çeşitlidir. İşte, tutuklu ve şehit yakınlarının bu fedakar çevresini toparlamak da bu örgütlenmenin temel bir amacıdır.

Şehit ve tutuklu yakınlarıyla dayanışma hareketini örgütlemenin ivediliğini duygusal örneklerle vurgulamak istemiyoruz. Ancak, çok iyi biliniyor ki, sömürgeci baskılara en fazla şehit ve tutuklu yakınları maruz kalmaktadır. Türk devleti, ailelerine özel politika uygulamakta, çocuklarını almakta, aileleri mücadeleye karşı çıkarmakta ve topluma olumsuz etki yapacak konulara itmektedir. Düşmanın bu politikasına alet olanlar, ağıktan sokaklara düşenler, işsizlikten geri aile ilişkilerinin içine düşenler, maddi yokluktan çocuklarını ziyaret edemeyen aileler çoktur. Bunların tümü bağ kurmak istiyor, manevi ve maddi destek istiyorlar, şehit ve savaş esirlerinin vasiyetine uyarak çocuklarını devrime vermek istiyorlar.

Kuşkusuz bunlar biliniyor ve her yurtsever bu görevlerin bilincindedir. Her biri şehitlere ve yakınlarına katkılarını tam sunamamanın sıkıntısını yaşıyor. Şehit ve tutuklu yakınlarıyla dayanışma mücadelesinin yürütüldüğü de somut bir gerçektir. Ancak gerekli olan, çeşitli yurtsever örgüt ve derneğin üstlendiği bu fonksiyonları toparlayıp, kendinde merkezileştirecek bir örgütlenmedir.

Denebilir ki, Türkiye'de İnsan Hakları Derneği ve bir çok şehit ve tutuklu yakınlarıyla dayanışma derneği vardır. Ancak bunların gerçekliği ayrıdır. İş Kürdistan'a gelip dayanınca gervazmin çirkin yüzü kendini göstermektedir. Bunlarla dayanışma ayrı, çalışmalarına destek ver-

HAREKETİNİ YARATMA SORUNUNA NASIL YAKLAŞMALIYIZ?

mek ayrı, kendimize ait bir hazinayı değerlendirmek ve bunu ulusal kurtuluş mücadelemizin güçlü bir mevzisi haline getirmek apayrı bir olaydır.

Tabi ki Kürdistan'da bu örgütlenmenin yasal zemini yoktur. Halkın nefes almasının bile adeta yasaklandığı Kürdistan'da böylesi hayatı bir örgütlenme sınırları içinde zaten kurulamaz.

Halkın örgütlenmesi halkın bilinç ve mücadelesinin ürünüdür. Hemen denebilir ki, şehir ve köylerde kurulan ERNK komiteleri (Koma Gel)'nin en temel görevlerinden biri de şehit ve tutuklu yakınları etrafında bir dayanışma ve mücadele hareketi oluşturmaktır. Böyle bir örgütlenmenin mahalle, fabrika, okul ve camide kolları oluşturulabilir ve oluşturulmalıdır da. Böyle bir örgütlenmenin maddi koşulları fazlasıyla vardır. Örgütlenmeyi gerektiren diri ve mücadeleci bir potansiyel mevcuttur. Bu örgütlenme ne yapabilir? Her mahallede şehit ve aileleri ile tutuklu yakınları bir ilgi merkezi haline getirilebilir, çocuklarının bakımı üstlenebilir, kadın ve yaşlılardan oluşan yardım toplama grupları oluşturulabilir, tutuklu yakınlarının çocuklarını ziyaret etmelerinde masrafları karşılanabilir, her ziyaret sırasında evde komşuların toplanmasıyla toplantılar düzenlenebilir, halkın dini geleneklerinden yararlanılarak fitrelerin şehit ve tutuklu aileleri için toplanmaları sağlanabilir, cezaevlerinin önünde protestolar düzenlenebilir, hildiri dağıtılabilir, şehit isimleri, sokaklara, mahallelere, çocuklara verilebilir, şehitler için hutbe okutabilir, halkın mezarlıkları toplu ziyareti sağlanabilir, şehitleri anmak için belli bir gün tespit edilebilir ve böylesi günlerde en geniş halk kesimlerinin gösterilere katılması hedeflenebilir, şehitlerin cesetlerinin ailelerine verilmesi için aktif bir mücadele yürütülebilir, mezarlıklar bakımı tutulabilir, şehitlerin gömüldükleri yerler tespit edilebilir, tespit edilemeyenler için temsili mezarlar yapılabilir, cezaevlerindeki her direniş şağırdan kitlesel olarak beslenebilir, cezaevlerindeki her haksızlığa ve şehit savaşçıların cesetlerinin verilmesine karşı halk sürekli direniş içinde tutulabilir, eyleme kaldırılabilir, şehitler için afişler yapılabilir, sokaklar afişlerle süslenilebilir, cenaze merasimlerinin kitlesel olması sağlanabilir, şe-

hit, tutuklu ve yakınlarının direniş hareketiyle ilgili broşür ya da dergi çıkarılabilir, sömürgeci Türk devletinin cezaevlerindeki uygulamaları ve şehit gerillaların cesetlerini parçalamasına karşı uluslararası kamuoyunda tepki yaratmak için belge toplanabilir, her tutuklanma ve işkence olayı rapor edilebilir, yeni şehit düşen savaşçıların ya da yeni tutuklanmaların ailesine ivedi yardım ve manevi destek sağlanabilir vb.

Bu görevler daha da çoğaltılabilir. Ancak çok iyi bilinmelidir ki, her kurtuluş hareketi öncelikle bu alana el atmış ve mutlaka örgütlenmiştir. Kürdistan'da Türk sömürgeciliğini en çok bu mevziden zorlayabiliriz. Çünkü, şehitler ve savaş esirleri en geniş halk kesimlerini belli amaçlar doğrultusunda birleştirecek son derece etkileyici öğelerdir. Tabi ki, bu örgütlenme baştan beri kitlesel olmalı, her halk kesiminin desteğini almayı hedeflemelidir. Zira çalışma tarzı olarak sürekli bir kaç fedakar şehit ya da tutuklu yakını ve evlerinde yoğunlaşacak bir çalışma, hem düşmanın darbelerini olanaklı kılacak hem de ailelerin daha fazla baskıya maruz kalmasını doğuracaktır. Siyasal anlayış olarak geniş kesimlerin desteği hedeflenmeli, sorunun ulusal kurtuluşçu ve insanı boyutları bir bütün olarak gözönünde tutulmalıdır. Böylesi kitlesel bir hareketin üstüne gelecek düşmanın, karşısında göreceği kitlesel tepki çok daha büyük olacaktır.

Avrupa alanında bu örgütlenmenin amacı da özünde aynıdır. Ancak alanın özellikleri daha da kapsamlı bir çalışmayı zorunlu kılmaktadır. En azından bu örgütlenmenin legal zemini vardır. O halde ne yapılabilir?

Bir programla işe bağlanabilir, tüm tutuklu ve şehit yakınları doğal üye kabul edilerek hepsiyle ilişkiye geçilebilir, savaş esirlerinin listesi çıkarılabilir, aynı şekilde şehitlerin listesi çıkarılabilir, resimleri, yazıları ve diğer eşyaları toplanabilir, direnişleri broşür haline getirilebilir, hasta olan savaş esirlerinin durumuna müdahale edilebilir, cezaevi koşullarının düzeltilmesi için faşist sömürgeciliği teşhir kampanyaları geliştirilebilir, düşmanın vahşet örnekleri belgeenebilir, uluslararası alanda in-

"Sadece şehitlerimizin anısı değil, bununla birlikte büyük zindan direnişçiliği de her türlü nitelemenin üstündedir. Ve büyük bir yaşamı temsil ediyorlar. Faşizme karşı zindan koşullarında savaşarak insanlık onurunu, halkımızın şeref ve onurunu koruyan, Partimizin en değerli evlatları olarak yaşıyorlar. Onların bu beklentilerine verilecek en uygun karşılık firtna gibi esen bir savaşçılıktır."

san haklarıyla ilgili alanda etkin kuruluşlarla ilişkiye geçilebilir, belge ve raporlarla destekleri sağlanabilir, mağdur şehit ve tutuklu yakınlarıyla ilişkiye geçilerek yardım edilebilir, çocukları alınıp eğitilebilir, heyetlerin Kürdistan'a gitmesi sağlanabilir, dayanışma amacıyla yürüyüşler, geceler, protestolar gerçekleştirilebilir, şehitlerin direnişleri tanıtılabilir, onlar için şiir, resim, makale yarışmaları düzenlenebilir, şehit ve tutuklulara ait resim, şiir, roman vb. ürünler sergülenebilir, bu alanın çalışmasını sürekli yansıtılabilecek düzenli bir dergi çıkarılabilir, şehitleri anma, savaş esirleri ve şehit aileleriyle dayanışma günleri ilan edilebilir, cesedi ailesine teslim edilmeyen savaş esirlerinin isim listesi çıkarılıp, cesetlerin

PKK 2. Ulusal Konferans kararlarından:

Zindana ilişkin

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde ileriye yönelik mevzilerin hergün derinliğine ve genişliğine kazanımların sağlandığı, artık savaşımızın durdurulamaz boyutlarda bir bütün olarak tüm cephelerden düşmanı çözücü, dağıtıcı, yokedicidir. Türk sömürgeciliğiyle halkımızın tarihsel hesaplaşmasında kendine özgü yanıyla varlığını ispatlamış bir cephesini de zindan direnişçiliği oluşturmaktadır.

12 Eylül sürecinde kısa vadede azgın terör ve katliamlarla sonuç almak isteyen faşist Türk sömürgecilerinin Parti ve halkı yoketme, tarihe gömmeye adımılarına karşı, devrimi ve halkı bu en zor dönemde, Partiye ve halka bağlılığın vazgeçilmez örneği ve sorumluluğunun bilinciyle yükseltilmiş olan direniş bu tayin edici dönemsel çarpışma zaferi, dışarda örgütün desteğinin en zayıf olduğu, dış dünyadan tam bir tecrit, ortamında vahşet düzeyinde işkence ve katliamlarına karşı korumasını bilmiştir.

Bu direniş Partinin, ulusal kurtuluşun ve halkın inkarını, imhacı faşist saldırgan güce karşı temsilini yapmakla devrim bayrağı taşınmış, barbar sömürgecilğin gerçek yüzü tüm dünyaya teşhir edilmiş, en zor dönemlerde mücadeleyi safan reformist, lasiyeci, ihanetçi güçlere karşı PKK öncülüğünün direniş çizgisi ve onun doğruluğunun zaferi sağlanmış ve bir bütün insanlık onuru, değerleri sahiplenilmiştir.

Bu anlamda zindan direnişçiliği tarihte hiçbir halkın devriminde bile oynadığı rolden fazlasını oynamamıştır. Bugüne kadar üzerlerine düşen görevi, bunu milli direnişçilik, içte ve dışta gelişen provokasyona, lasiyeciliğe karşı direnme ve boşa çıkarma ve yazınsal çaba bağlamında, olanaklar dahilinde güçlü bir şekilde yerine getirdiklerini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bizler zindanlarda yükseltilen mücadeleye, kavgaya en iyi karşılığı vermenin çabası ve azmi içinde olarak; Mazlumların, Kemallerin, Hayirilerin anlamlı mesajlarını Kürdistan'da sıcak savaşa dönüştürdük. Onların layık takipçisi olarak zindan direnişçilerinin kesintisiz direniş lavına karşılık da, bizler Partli olarak, savaşı kesintiye uğratmamanın ve geri dönülmeyen bir noktaya getirmenin azimkar, kararlı uygulayıcıları olmaya çalıştık. Bunu, her şeyden önce, zindan şehitlerimizin ve direnişçilerinin bir buyruğu olarak ele aldık. Ve bu buyruğu bağlılığın anlamı olarak kavradık.

Zindan direnişçileriyle bütünleşmek, onları vahşete karşı savunabilmek, ulusal kurtuluş savaşımızın bu cephesinde de donatabilmek, güçlü kılabilmek için konferansımız aşağıdaki maddeleri karar altına alır.

1- Zindan direnişçilerini ulusal kurtuluş mücadelemizin ön safasında kabul etmeyi ve uygulamayı, onların dayatıcı emirlerine bağlı kalarak ulusal kurtuluş mücadelemizi bütün cephelerde geliştirmeyi, güçlendirmeyi ve yükseltmeyi;

2- Cezaevleriyle ilişkileri merkezileştirmeyi ve bunu örgütlenişine kavuşturmayı, aktif desteği bu temelde sağlayıp yürütmeyi;

3- (...)

4- Cezaevlerinden çıkan yoldaşlarla düzenli ilişkiler kurmayı, böylece mücadele bağını kesintiye uğratmaksızın süreklileştirmeyi;

5- Her türlü cezaevi etkinliğini halkımıza ve dünya kamuoyuna yansıtmayı, bu yönde her çeşit belge, yazı vb. dokümanları değerlendirmeyi;

6- Tutuklu yoldaşların her türlü maddi-manevi ihtiyaçlarını gidermeyi;

7- Aile hareketini güçlendirmek için;

a) Tutuklu yoldaşların aile ve çevreleriyle ilişki kurmayı, bunu özgül aile hareketinden cephesel birliklere, tutuklu ve kayıp aileleri birliğine dönüştürmeyi;

b) Aile hareketini ve örgütlenişini Türk sol güçlerini de kapsayıcı tarzda bütünleştirici kılarak Türkiye ve Kürdistan'da muhalefet birliğinin bir odağı haline getirmeyi;

c) Uluslararası tutuklu ve kayıp aile hareketiyle bütünleştiyerek sağlıklı ilişkiler geliştirmeyi, bu temelde faşist sömürgeci vahşetin uluslararası teşhiri, zindan direnişçiliğinin desteği ve temsilini politik-diplomatik yapıda sağlayıp yürütmeyi.

Türk devletinin Botan'ı insansızlaştırma planına ve uygulamasına karşı duralım

Türk sömürgeci devleti, Kürdistan'daki yıkım savaşını tüm hızıyla tırmandırıyor. Köy yakma, göçertme, işkence, keyfi gözaltına alma, tutuklama ve keyfi bir şekilde öldürme vb. uygulamalardan oluşan sömürgeci politika Botan'da yoğunlaşarak, bölge bölge tüm Kürdistan'a yaygınlaştırılıyor ve bu, fiili bir soykırım savaşına dönüşmüş durumda.

Uygulamaların nesnesi durumundaki Kürdistan köylüleri feryad ediyor, seslerinin her tarafa duyurulmasını, köylerini, evlerini terketmemek için gösterdikleri direnişe destek olmaları için tüm insanlığa çağrı yapıyorlar.

Gazetemizin her sayısında sömürgeci-faşist devletin uygulamalarını yansıtıyoruz. Biliyoruz ki yansıttıklarımız, yapılanların ancak çok küçük bir bölümü, yoksa ülkemize ve insanlarımıza karşı işlenen insanlık suçları çok daha kapsamlı ve sayıları çok daha kabarık.

Bu sayımızda da sömürgeci devletin Kürdistan'daki uygulamalarına ait iki belge yayınlıyoruz. Birincisi, 28 Eylül 1990 günü Şırnak bölgesine bir gözlem gezisi yapan ve köyleri yakan köylülerle konuşan İHD'nin ve çeşitli meslek odalarının temsilcilerinden oluşan heyetin raporu, ikincisi ise uygulamalara maruz kalan köylülerden bazılarının dilekçeleri.

Bir ihbar hakkında dava dilekçesi

**Cumhuriyet Savcılığına
Siirt
Müştekiler:**

Eruh-Bağgöze (Aynê) köyünden, Mehmet Aslan, Abdulhakim Şen, Abdulhakim Yıldırım, Ahmet Baykuş

Sanık: Sadık Turhan
Suç: İftira
Açıklama:

Köyde su sorunu mevcut. Var olan su sulamaya yetmemekte. Adı gecen sanık müştekilerden intikam almak amacıyla defalarca Siirt merkezindeki birimlere usulsüz ihbarlarda bulunmuştur. Köyden her seferinde birkaç kişinin gözaltına alınmasına ve günlerce işkence görmesine neden olmaktadır. Geçen yıl tartıştığı Ahmet Baykuş'u ihbar etmiş, Eruh'ta dava açılmış ve mahkemeye de gitmemiştir. Defalarca aynı durum tekrarlanmış. Geçen hafta yapılan ihbardan dolayı köyde altı kişi gözaltına alınmış. Bunlardan birisi hasta, birisi çocuk olduğu için bırakılmış, diğer müştekiler de bir hafta gözaltında tutulmuşlardır. Sanık, köyde halka karşı meydan okumaktadır. Kolluk kuvvetlerine her istediğini yaptırabileceğini belirtmekte, insanları tehdit etmektedir. Emniyet birimleri bu durumu bildikleri halde göz yummaktadırlar. Gözaltındayken bir yetkili Sadık Turhan'ın bizi ihbar ettiğini bizzat söyledi.

Sonuç: Adı geçen iftiracının tutuklanmasını ve yargılanmasını talep ediyoruz. Hakkında şikayetçiyiz.

Göçme izni dilekçesi

**Valilik Makamına
Siirt**

Ben Ağaçyurdu köyü halkıyım. Evimi Ceyhan'a taşımak istiyorum. Kendim Urfa'da tünel yapımında çalışmaktayım. Gerekli iznin verilmesini saygılarımla arz ederim.

**Hürşit Ergin
Ağaçyurdu köyü halkından**

**İl. J. Alay. Kom. A. Beyoğlu
9.4.1990
Valiye (imza)**

Memurlara sürgün gerekçesi

**Siirt Valiliği
Milli Eğitim Müdürlüğü
Siirt 25.5.1990**

Sayı: Tef. Tah. 410-0004
Konu: Savunmanız.

**Haşım Güzel İmam Hatip
Lisesi Öğ. / Siirt**

Okulunuzdaki diğer görevli öğretmenlerle birlikte yapılan toplantı sırasında bölücülük ve kışkırtıcılık yaptığınız, Kürtçe'nin okulda yasaklanması halinde tüm gazetecileri okula yığacağınızı söylediğiniz, Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulması hususundaki tavsiyeleri saptırarak bu konuda isteksizlik gösterdiğiniz iddia edilmektedir.

Hakkınızda verilecek karara esas olmak üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 130. maddesi gereğince yazının bildirim tarihinde geçerli olmak üzere 7 gün içinde bu husustaki savunmanızı yapmanızı.

**Yusuf Sadık
Milli Eğitim Müdürü**
Not: Bu öğretmen daha sonra Ordu'ya sürgün edildi.

Arazi gaspı

Ben Siirt Pervari Belenoluk (Heşata Jor) köyü Kelazêr mezrası halkıyım. Benim babam ve Hasan Akcan'a ait arazi üzerine jandarma tarafından üç yıl önce karakol yapılmaya başlandı. Biz köyde yokken ölçüm yapılmış ve muhtara boş kağıt imzalatmışlar. Muhtar arazinin sahibi olduğunu belirtiyor. Karakol yapımından sonra arazi hazineye kaydediliyor. Biz arazinin bize ait olduğunu vergi belgeleri ve arazi teşkiliyle ispatlamaya hazırız. 60 yıldır işlemler babamın adı üzerine yapılmaktaydı. Üç yıldır arazi işgal edilmiş olmasına rağmen bugüne kadar bize maddi olarak hiç birşey verilmediği gibi, üç yıldır hem bağlardan bir gelir elde etmiyoruz, hem de buğday elde edemedik.

Üç yıllık zararımızın ödenmesini ve arazi bedelinin bizlere verilmesini talep ediyoruz. 16 nüfusa sahibiz. Durumumuzun göz önüne alınmasını istiyoruz.

Babam dava açmıştı. Yaşlı takip edemedi.

Durumun göz önüne alınmasını ve zararımızın tazminini ve gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Selahattin Bal

Belenoluk köyü, Kelazêr köyü halkından
Siirt / Pervari, 31.7.1990

**Valilik Makamına
Siirt**

Bizler köyümüz olan Eruh ilçesi Dağyeli köyü Gelişman mezarına gidip yerleşmek için 21.5.90 tarihinde makamınıza dilekçe ile müracaat etmiştik. Müracaatımız üzerine köye gidebileceğimiz tarafımıza bildirilmişti. Bunun üzerine evimi yükleyip köye gittim, fakat yolda Çelik köyünde Fındık Jandarma Tabur Komutanı Binbaşının emri üzerine geri çevrildik.

Geri çevrilme üzerine yüklü arabayı Hükümet Konağı önüne çekerek durumu izah eden 30.5.90 tarihli dilekçe ile tekrar makamınıza müracaat ettim. Dilekçem İl Jandarma Alay Komutanlığına havale edildi. Bunun üzerine ekte örneğini sunduğum izin yazısı düzenlenerek bir nüshası tarafıma verildi.

İzin kağıdını aldıktan sonra bir daha yüklü kamyonla geri dönmek için tedbir olarak kardeşim Ali Şen'i, Çelik Jandarma karakoluna 31.5.1990 tarihinde izin kağıdı ile beraber gönderdim. Kardeşim sözü edilen karakola gittiğinde, karakol komutanı astsb. Halil kendisiyle bir problem olmadığını fakat Fındık Tabur komutanı binbaşıya danışmadan ve gerekli izni almadan bizlere müsaade vermeyeceğini belirtmiştir. Bunun üzerine telsizle durum binbaşıya bildirilmiş, fakat binbaşı yine de "izin vermeyeceğini, değil alay komutanından, cumhurbaşkanından izin kağıdı getirirler dahi kendilerini köye bırakmayacağım" demiş.

Kardeşimin bu şekilde eli boş dönmesi üzerine bugün İl Jandarma Alay komutanlığına gittim, alay komutanı yerinde yoktu, fakat Fındık Jandarma Tabur komutanı oradaydı, bana ve kardeşime hitaben "hiç uğraşmayın, cumhurbaşkanı da önünüze düşse sizi yine o köye bırakmayacağım. Si.... olup gidin" dedi.

Şimdiye kadarki gelişmeler böyledir. Bütün bu durumlar karşısında durumu tekrar size izah etmekten başka çaremiz yoktur. Son derece zor durumdayız, işsiz güçsüz perişanız, kalacak yerimiz yoktur, halen karakol mahallesinde köylümüz olan Şefik Mut'un evinde tüm aile misafir olarak kalmaktayız. Yiyecek ekmeğimiz dahi kalmadı, köyümüze dönmekten başka çaremiz yoktur.

Bu sefer derdimize kesin bir çarenin bulunması umuduyla, gerekenin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Mehmet Şen

Adres: Karakol Mah.
Şefik Mut'un evinde misafir
Siirt 1.6.1990

Göçertilen köylülerin adına sahte isimle köy koruculuğu uygulaması

Biz Hakkari ili Beytüşşebap ilçesi halkıyız. Yenice (Zorava) köylüleriyiz. Halkımızın bir bölümü iki yıl önce, bir bölümü de geçen sonbaharda köyü terk etti. Şu anda köy tümünden boşalmış durumda. Buna rağmen yıllar önce Silopi (Mardin)'ye yerleşen köylülerle iki yıl önce Siirt merkezde yerleşen köylüler adına askeri birimler işlem yapıyorlar. Kutnis köylülerinden bazıları kız kaçırma, adam öldürme, hırsızlık ve başka suçlardan aranır durumdaydılar. Tutuklama kararları mevcuttu. Buna rağmen bu kişiler Hazım, Ferhan, Şahbaz, Selahattin, M. Tahir, Adil, Ali, Şehmuz Öztunç ve Sabri Zilek adlarına koruyucu yapılmışlar. Örneğin İbrahim Gök adam öldürme suçundan aranıyorken, Ferhan Öztunç adına işlem yapılarak koruyucu olmuş, silah kullanıyor. Gelecekte bu kişinin bu silahla işleyeceği suçlardan İbrahim Gök değil de Ferhan Öztunç sorumlu tutulacak. Bütün işlemler, kimliği kullanılan şahıs adına yapılıyor. Diğer yönüyle nasıl oluyor da anayasaya, yazılı mevzuata ve ceza kanunlarına aykırı işlemler, kişilerin bilgisi dışında uygulamaya konuluyor? Normal prosedüre göre yapılan işlemlerin ceza müeyyideleri ağır. Fakat yörede görevli olan kişiler, uygulamalar sırasında hiç bir kanunu gözönüne almıyorlar. Bu durum tüm çıplaklığıyla sergileniyor.

Durumu öğrenen Hazım Öztunç ve kardeşleri 10.7.1990 tarihinde Beytüşşebap kaymakamlığına, 11.7.1990 Cumhuriyet Savcılığına başvuruda bulunuyorlar. Savcı dilekçeyi imzalayıp Jandarma taburuna gönderiyor. Taburda görevli olan yazıcı astsubay "Nereye başvuruda bulunursan bulun sonuç değişmez, ne fark eder, niye şikayetçi oluyorsunuz? Sizde ciğer yoktu bırakıp gittiniz, o insanlar yürekli, biz de kendilerine görev verdik, o kadar" diyor. Dilekçe taburdaki yüzbaşıya veriliyor.

Var olan durumun düzeltilmesini, bizler adına başkalarına işlem yaptırılmamasını, ilgili birimlere gereken emirlerin verilmesini saygılarımızla arz ederiz.

Musa Öztunç (Köyün eski Muhtarı), Hazım Öztunç (köy halkından), M. Tahir Öztunç (köy halkından)

Adres: Conkbayırı Mah. / Siirt

Silah bırakma dilekçesi

**Valilik Makamına
Siirt**

Ben Pervari'ye bağlı Doğanca (Harhur) köyü halkıyım. Üç yıla yakın bir süredir koruyuculuk yapmaktayım. Bütün aile fertleri Mersin'e yerleşmiş durumda. Ben de evimi oraya, kardeşlerimin yanına götüreceğim. Bundan dolayı silahı bırakmak istiyorum. Silahımın alınması için gerekli işlemlerin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

**Mehmet Ali İçlek
Doğanca Köyü / Pervari
Siirt / 5.1990**

**Kaymakamlık Makamına
Beytüşşebap**

Biz Aslen Pirinçli köyü nüfusuna kayıtlı olup, Yenice köyünde ikamet etmekteydik. Ancak 2 seneden beri biz, aşağıda isimleri yazılı bulunan tüm abilerim ve amcam evlerimizle birlikte Siirt ve Silopi'ye gelmişiz.

Şimdi ise Yenice köyünün Akçiçek mahallesinden Akçayol köyünden gelen kişiler bizim adımızla köy korucusu olmuşlardır. İler-

de herhangi bir durumun meydana gelmemesi için biz aşağıda isimleri yazılı olanların bir kısmı Siirt'te bir kısmı da Silopi'deyiz. Bu nedenle bizim adımızla köy korucusu olanların iptal edilmesi için gerekenleri ilgilerinize, emir ve müsadelerinize arz ederim.

Hazım Öztunç

Adres:

Hazım Öztunç, Ferhan Öztunç, Şahbaz Öztunç, Yusuf oğlu, Siirt/Merkez, Selahattin Öztunç, M Tahir Öztunç, Musa oğlu, Siirt/Merkez,

Sömürgeci askerlerin kadınlara tecavüz girişimi

**Cumhuriyet Savcılığına
Siirt**

Ben Siirt merkez Kezer (Pınarca) köyü halkıyım. 15 gün önce annem kapının önünde, bizler ise içerde yatıyorduk. Gece yarısı iki asker yatağına gelip, yüzüne el feneri tutuyorlar. Annem uyanıp ne istediklerini soruyor. Annem 70 yaşında. Genç birisi olsaydı, kesin tecavüze uğramıştı. Annemin uyanması üzerine sürünerek ordan uzaklaşıyorlar. Sabahleyin durumu bana anlattı. Köye gelen yüzbaşıya askerlerin alkol aldıklarını, gece nöbet yerlerinde değil, evlerin içinde dolaştıklarını, hoş olmayan tavırlar sergilediklerini anlattım. İlgileneceğini söyledi. Nasıl ilgilenmekse 14 Haziran gecesi saat 23.30'da evde yoktum. Uzman Çavuş Murat Yıldırım evime girerek tecavüze kalkıyor. Eşimin uyanıp feryat etmesi ve komşuların eve yönelmeleriyle fiili gerçekleştiriliyor. Eve girerken üç askeri de nöbetçi olarak dışarda bırakıyor. Köylüler eve yönelince askerler silahlarını onlara doğrultuyorlar. Köyde 8 ev mevcut ve hepsi iç içe. Çavuşun tepsihini köylüler evin içinden alarak gelen yüzbaşıya teslim ediyorlar. Köye gelen görevliler, askerleri sıraya diziyorlar. Çavuş kepini gözlerinin üzerine indirerek karanlık olan tarafta kalmayı yeğliyor, buna rağmen eşim kendisini görevlilere gösteriyor.

15 Haziran günü bütün tarukları, annemi ve eşimi jandarmaya getirerek ifade alıyorlar. Bütün tanıkların ve eşimin beyanlarına rağmen, Murat Yıldırım tutuklanacağı yerde görevli olarak Diyarbakır'a gönderiliyor. Benim anlayışına göre bu ödüllendirilmedir. Namusumuza saldıranların ödüllendirildiğini halkımız kendi gözleriyle bu olay sonucunda gördüler. Bizim namusumuz satılık değildir. Batıdan gelen askerlere neler anlatılıyor ki en değerli varlıklarımıza saldırma hakkını kendilerinde buluyorlar? Askerler halkımıza karşı bu türden davranışa cesaretini hangi makamlardan alıyorlar? Ben sizlere soruyorum? Halktan biri burda görevli olan memurlardan birisinin eşine saldırmış olsaydı, hangi işlemlere maruz kalırdı? Böyle ödüllendirilecek miydi? Var olan yasaların işleme konmasını istiyorum. Adı geçen Uzman Çavuş Murat Yıldırım'dan şikayetçiyim. Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

**Nurettin Çelik
Siirt Merkez Kezer köyü**

Ajanlaştırmak için baskı ve tehdit

Basına

12 Ocak 1985'te gözaltına alındım. Van, Siirt ve Diyarbakır'da gördüğüm işkenceler sonucu başımdan üç kez ameliyat oldum. PKK davasından 13 yıl 4 ay ceza yedim. Darp sonucu elim ve vücudumun bir bölümü işlerliğini yitirdi. İçerdayken defalarca pişmanlık yasasından yararlanmam için zorlandım. 3 sefer siyasi polis tarafından sorguya alındım. Tahliye olduğum gün polisler tarafından gözaltına alındım. Mustafa Çimen'in PKK tarafından öldürüldüğü, benim olaydan haberdar olduğum söyleniyordu. 4 gün tutuldum. Ölüm orucuna başvuracağımı belirttim ve serbest bıraktım. 13.5.1990'da tahliye oldum.

Köyüme döndükten sonra Pervari'de bulunan Jandarma Komando Binbaşı Köksal tarafından üç kez merkeze getirildim. Cezaevi dosyama önüne almış inceliyordu. İçerdayken defalarca açlık-grevlerine katıldığımı, kendilerine teslim olmadığımı, şimdi ise iki seçenikle karşı karşıya olduğumu; ya kendilerine ajanlık yapıp silah kuşanmam ya da bölgeyi terk etmem gerektiğini, bir üçüncü yolun olmadığını belirtti. Kendileriyle çalışmadığım takdirde icabıma bakacaklarım. En son sefer alışımda benim Siirt merkeze Jandarma Alay Komutanlığına gitmem gerektiğini belirtti.

5 generalin yaptığı anayasada bile konut dokunulmazlığı ve seyahat hakkında bahsediliyor. Bana verdikleri 13 yıl 4 ay cezaı yattım. Köyümde eşim ve çocuklarımla yaşamımı sürdürme hakkım elimden alınıyor. Bir başka bölgede göçebe olarak yaşamaktansa köyümdeki mal varlığımla normal olarak yaşamımı sürdürrebilirim. Benim can güvenliğim yok. Sürekli tehdit altındayım. Başıma birşey geldiği takdirde Jandarma birimleri sorumludur. Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Nezir Babur

Belenoluk köyü (Heşeta Jor) Pervari / Siirt

Göçerlere yayla yasağı

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu'na Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin 13 Mayıs 1990 gün ve Özl. Klm. 26.90/1131 Sayılı genelgeleri gereği, Siirt Valiliğinin 22 Mayıs 1990 tarihli "Göçer Müsade Belgesine" rağmen, bizler Şirvan Mehmediyân göçerleri, Şirvan-Bitlis güzergahında olmadık zorluklarla karşılaştık. Yüzyıllardır gittiğimiz yaylalara, sanki kaçakçılık yapıyormuşuz gibi gece boyunca hayvanlarımızla birlikte yol alarak ulaşabildik. Yol boyunca her türlü hakaretlerle karşılaştık. Bizlerden haraç alındı. Ruhsatlı silahlara el konuldu. Askerler tarafından görülen sürüler zorla kamyonlara bindirilerek insanların dövdüldü. Bitlis Armutbaşı'nda sürülerini kamyonlardan indiren yakınlarını dövdüler. Karayolu ve yaylalar aynı güzergahta değil. Bizlerin kamyon tutacak milyonlarımız ve bekleme sonucu hayvanlarımızda oluşan sarılık hastalığının yarattığı zaiyatı karşılayacak gücümüz yok. Valiliklerin verdiği izin belgelerinin ne anlamı kalıyor bu uygulamalar

karşısında. Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

31.5.1990

**Kasım Alpagut
Şirvan Tavan Köyü**

Köy boşaltmak, göçertmek için baskı, entrika, tehditler ve geri dönmeyi engelleme

Ben Şirvan Ormanbaşı (İskambo) köyü halkıyım. Köyümüz 130 haneli. Binden fazla nüfusu var. Köyde 30 korucu mevcut. Bunlar canlarının istediği gibi davranma hakkını kendilerinde görüyorlar. Bunlardan Sabri Yörüklü, Şakir Yörüklü ve Maşallah Öneriyıldız ve kardeşleri köyde devlet içinde devletler.

Bunlar Sabri Öneriyıldız'ın evine gece girerek odun motorunu gaspettiler. Bir yıl sonra Maşallah Dayan'a satmıştır. Odun kesimi sırasında durum ortaya çıktı. Para karşılığında bu vatan-daşa satılmıştı. Ali ve Salih Öneriyıldız bunların baskıları sonucu evlerini Manisa'ya götürüyorlar. Evim, arazim, bağlarım köyde olmasına rağmen ben de onlardan dolayı Siirt merkeze geldim. Köydeki gayrimenkulümden yararlanmıyorum. Bana "Köye giremezsin abilerin gibi sen de Manisa'ya git" diyorlar. Köyde var olan evime 300.000 lira karşılığında el koydular. Defalarca istedikler ben vermedim. En son sefer de tehdit ederek 300.000 lira karşılığında evime el koydular. Köye yakın olan ormanlık sahaya el koyarak tüm odunları kesip sattılar. Hiç bir köylü yararlanamadı orman gelirinden.

Ben köye dönmek istiyorum.

Burada perişanım, kira ödüyorum, 8 nüfusum var. Şu anda evimi yıkıp yerine betonarme ev yapıyorlar. Ben hangi birime başvurup hakkımı arayacağım. Ben 100 adet kavak dikmişim. Hepsinin sökülüp attılar. Köylülere ve çevre köylülere ait olan kavaklara el koyarak bir bölümünü sattılar. Bir bölümünü ev yapmakta kullanıyorlar. Eruh, Fındık göçerleri Bitlis'e yaylaya giderken onların hayvanlarına el koydular. Göçerleri dövdüler. Kendilerinin daha önce hiç bir gayrimenkulü olmamasına rağmen, bugün sahip oldukları mal varlığını zorbalıkla elkoyarak, çalarak tehditle elde etmişlerdir. Köylüye hakaret ediyorlar. Kimisini dövüyorlar.

Bunlara silah verenler bunların durumlarını bilmiyorlar mı? Maşallah Öneriyıldız ve çetesi, insanlara karşı hodri meydan okuma cesaretini nereden alıyorlar? Anayasayla insanlara verilen hakları gaspetme yürekliliğini bu insanlar kendilerinde nasıl buluyorlar? İddialarının doğruluğunu tespit için bütün köylülerin ve il genel meclisi üyesi Hamza Öneriyıldız'ın tanıklıklarına başvurulabilir. Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

**Sadık Öneriyıldız
Şirvan Ormanbaşı Köylüsü
Siirt / 3.9.1990**

Adres: Conkbayırı Mah. 99 Sok. No. 20 / Siirt

**Valilik Makamına
Siirt**

Biz Şirvan Kirazlı (Havkes)

köyü halkıyız. Bizim köyümüzün suyu Şirvan merkeze verildi. Bir yıla yakın bir süredir su Şirvan'a akıyor. Köye birbuçuk kilometre uzaklıktaki su künkleri kırılmış. Bunun üzerine köyümüzden beş kişi Yarımtepe (Deştadere) karakolunda üç gece ve iki gün tutuldular. Abdulkadir Belet iki gün boyunca falakaya yatırılmış. Çobanlarımızdan ikisini de istiyorlar. Bugün 6 kişiyi tekrar Yarımtepe köyü karakoluna istiyorlar.

Biz 1.5 km. uzaklıktaki künkleri kimin kıldığını nereden bileceğiz? Çevrede o kadar köy ve hayvan mevcutken, bizim insanlarımızın alınıp suçlanması, falakaya çekilmesi ve kimlerin künkleri kıldıklarını belirtmeleri, başkaları üzerine ifade vermeye zorlanmaları hangi mantığa dayanıyor? Bilmediğimiz halde nasıl başkalarını suçlarız? Hangi delillere dayanarak bizleri suçlu ilan ediyorlar ve insanlarımız falakaya çekiliyor? Çevredeki askeri birimler olayı nasıl ki kimin yaptığını bilmiyorlarsa, biz de aynı durumdayız. Bugün insanlarımızın tekrar falakaya yatırılması korkusuyla iç içeyiz. Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederiz.

Ömer Belet

**Kirazlı Köyü Şirvan
Siirt / 21.6.1990**

**Valilik Makamına
Siirt**

Ekli dilekçe ile köyüme dönmeğe dair makamınıza 21.5.1990 tarihinde müracaat etmiştik. Müracaat üzerine dilekçemiz İl Jandarma Alay Komutanlığına havale edildi. Dilekçemizi alaya götürdük. Orada bize sözlü olarak serbestçe köyümüze gidebileceğimiz bildirildi.

Bunun üzerine bugün 56 DA 375 plakalı kamyonu kiralarak evimi yükledim ve köye doğru yola koyuldum. Çelik'te yolda bekleyen ve Çelik Jandarma karakolunda görevli askerler tarafından durdurulduk. Karakola gitmemiz istendi. Karakola gittiğimde orada bulunan Fındık Jandarma Bölük Komutanı olduğunu bildiğim fakat ismini bilmediğim Binbaşı, köye gidişime müsaade etmeyeceğini belirtti. Kendisine bu konuda valiliğe müracaatım olduğunu ve bana gerekli müsaadenin verildiğini söylediğim halde, yine de müsaade etmeyeceğini, vali veya alay komutanının kendileri de gelse, yine de bırakmayacağını söyledi ve beni oradan geri gönderdi. Yüklü olan araba ve arabada bulunan çocuklarım halen hükümet konağı önünde beklemektedir.

Derdime bir çarenin bulunmasını saygıyla arz ederim.

**Mehmet Şen
30.5.1990**

Adres: Sabit bir ikametgahım yok. Halen 56 DA 357 plakalı araç içinde ve Siirt Hükümet Konağı önünde bekliyorum.

**Valilik Makamına
Siirt**

Bizler Ağaçyurdu halkıyız. Köyün muhtarı sürekli baskı uyguluyordu. Asıl şikayetler huzursuzluk yaratmak. En son olarak da 3-4 aydır silah alıp koruyucu olmamız için baskı uygulanıyor. Korucu olmadığımız takdirde evden çıkmamıza müsaade et-

meyeceklerini belirtiyorlardı. Bağlarımızı temizleyemedik, tarlalarımızı ekemedik baskılarından dolayı. Köyü terk etmekten başka çıkar yolumuz kalmadı.

Şu anda üç ev, Batman'da yer bulduk. Evlerimizi taşımak istiyoruz. Fakat köy muhtarı ve askerler eşyalarımızı ve çocuklarımızı köyden çıkarmamıza müsaade etmiyorlar. Zorla koruyucu yapıp köyde iskana tabi tutmak istiyorlar.

Bizlere gereken yardımın yapılmasını saygılarımla arz ederiz.

**Eruh Ağaçyurdu Köyü
Abdullah Baykara, Resul Baykara, Ali Baykara**

**Valilik Makamına
Siirt**

Ben Eruh Çizmeli (Nivla) köyü muhtarıyım. Geçen pazar günü koruculara ait olan bir traktör PKK'lılar tarafından yakıldı. Olayın geçtiği yer köye üç kilometre uzaklıkta, Köye gelen Eruh tabur komutanı binbaşı Adnan, köydeki askeri birimin komutanı olan üsteğmene "Git bütün hayvanları köye indir. Kim direnirse bütün hayvanları öldür" dedi. Bunun üzerine köye 45 dakika uzaklıkta olan dağlık alanda bulunan hayvanlarımız köye indirildi. Geçen pazardan beri 100.000.000 TL. zararımız oldu. Köyde çeşme suyu yok. Yağmur sularından faydalanyoruz. Köyde 105 ev ve 1000'den fazla nüfus mevcut. Su bize yetmezken, şimdi askerlerle paylaşıyoruz. Kadınlar ve askerler birlikte sırada bekliyorlar. 10.000'den fazla hayvanımız var. Bunları köyde ekili alanlarda otlatmamız mümkün değil. Ayrıca sıcaktan sarılık oluyorlar, sütten kesilip kilo atıyorlar. Sıcaktan boğulmalar oluyor. Köye yakın yerde su kaynağı olmadığı için kesinlikle hayvanları sulamamız mümkün değil.

Köyde 11 koruyucu mevcut. Ben durumu Eruh tabur komutanı binbaşı Adnan'la görüştüm. Bana "S.kt.r olun gidin, zaten gideceksiniz. Biz de geride kalanların kimler olduğunu anlayacağız, temizleyeceğiz" dedi. Bizim hayvancılık dışında hiç bir gelir kaynağımız yok. Köyden başka yerlere gidenler de göçmen durumdalar, açlar, işsizler. Her birimiz on nüfusuz. Köyden başka yerde yaşamamız mümkün değil. Hayvanları köye hapsedmek demek, bizi açlıkla, sefaletle yüzyüze bırakmak demektir. Yüzyüze kaldığımız zararı nereden, ne şekilde karşılayacaklar. Köyde 80-90 asker mevcut, koruyucu da var. Buna rağmen biz neden bu yaptırımla karşı karşıya kalıyoruz? Bizim isteğimiz, 45 dakika mesafedeki otlaklarımızdan ve sudan yararlanmak. Gerekenin yapılmasını ve durumumuzun göz önüne alınmasını saygılarımla arz ederim.

**Ramazan Ekinci
Eruh-Çizmeli (Nivlan)
Köy muhtarı
Siirt / 28.6.1990**

İ. J. Aly. K.

İmza
Valiye havale

28.06.1990

**Olağanüstü Hal Valiliğine
Siirt**

Ben Eruh ilçesi Gönüldü (Emtê) köyü halkıyım. Ekte örneğini sunduğum dilekçe ile köye dönmek istediğimi ve 12.5.1990

tarihinde köye döneceğimi bildirmiştim. Belirttiğim tarihte köye gitmek üzere yola koyuldum. Fakat Dikboğaz (Reşinê) köyü karakol komutanı astb. Abdülvahap beni köye bırakmadı. Ancak gündüzleri köye gidebileceğimi, geceleri köyde kalmama müsaade etmeyeceğini söyledi.

Bunun üzerine evimi köyümüze yaklaşık yaya olarak bir saat mesafede bulunan Bozathlı (Besnê) köyüne götürdüm. Bu durumu tekrar Siirt'e gelerek vilayet makamına arz ettim. Dilekçem alay komutanlığına havale edildi. Sonucu beklemem istendi.

Durum böyle iken yaklaşık 15 gün evvel sözü edilen karakola çağrıldım. Karakolda Astsb. Abdülvahap ile Dikboğaz (Reşinê) köyü muhtarı ve korucu başı Osman Acar bana hakaret ederek ve beni döverek zorla bana evrak imzalattılar. Bana imzalatılan evrağın içeriğini bilmiyorum.

Bana zorla evrak imzalatan, bana hakaret ederek beni döven karakol komutanı astb. Abdülvahap ve korucu başı Osman Acar'dan davacı ve şikayetçiyim.

Köyüme dönmek istiyorum. Siz ilgililerden istirhamım köyüme dönüşümün sağlanması, bunun için bana köye dönebileceğime dair bir belgenin verilmesi, Dikboğaz (Reşinê) köyü karakolu ve aynı köyün köy korucularının şerinden korunmamın sağlanma-

**Salih Yıldız
9.7.1990**

**Adres:
Bozathlı Köyü, Eruh / Siirt**

Basına

Biz Eruh-Budamış (İspendikan) köyünün Dara mezrası halkıyız. Köyü boşaltmamız için defalarca tehdit edildik. Köyün tüm arazisi bize ait. Bizlerin tek gelir kaynağı arazimizden ve bağlarımızdan elde ettiğimiz gelirdir. 16.6.1990 günü askerler ve korucular köye giderek hayvanlarımızı gasp edip götürüyorlar ve hemen köyü boşaltmamızı istiyorlar. Hayvanlarımızı Dirişkê (Demirmek) köyüne götürmüşlerdi. Ben Eruh'a gidip köyün muhtarı İsmail Beytekin'le görüştüm. Köyü boşaltacağımızı, hayvanlarımızı bırakmalarını belirttim. Bunun sonucunda, Fatma Baytekin adlı köylü kadın Demirmek'e giderek hayvanları Salpana (Aktiken)'ya götürüyor. Şu anda bütün arazimiz ve bağlarımız saldırıyla yüzyüze. Köyü bırakmamız mümkün değil. Evlerimiz ve ekinlerimiz yakılma tehlikesiyle yüzyüze. Bizim açlıkla yüzyüze kalmamızı isteyenler, asker ve korucular tugayın kendilerine emir verdiğini söylüyorlar.

Korucular, Fatma Baytekin adlı kadının köye dönmesi halinde kendisini kurşunlayacaklarını söylüyorlar. Bu kadın dul ve 5 yetime bakıyor. Köyden çıkması demek aç kalmaları demektir.

Biz köyümüzü boşaltamayız. Biz korucu ve askerlerin saldırıları ile karşı karşıyayız. Bize gereken yardımın yapılmasını ve durumumuzun gözönüne alınmasını saygılarımla arz ederiz.

Eruh Budamış köyü, Dara mezrası halkı adına; Emin Özdemir, Salih Özdemir, Şefik Özdemir / Siirt

Araştırma raporu

Botan bölgesi insansızlaştırılıyor

Araştırmalar sonucu edinilen izlenimle ve zorbalığa maruz kalan köylülerin anlatımları, Botan bölgesini insansızlaştırma operasyonunu bütün boyutlarıyla açıklar nitelikte olup, vahşet boyutlarına varan baskı politikasının yaşayan canlı belgelerini teşkil etmektedir.

Şırnak-Uludere karayolu üzerindeki Balveren (Gundikê Melle) köyünde, kıl çadırlarda barınan köylülerden 30 yaşındaki **Fatma Kartal**, kucağındaki emzikli bebeğiyle şöyle sesleniyordu:

"Köyümüzü boşaltmadan önce, 10 gün kadar hayvanlarımızı olatmaya çıkarmamıza, hastalarımızı şehirde doktora götürmeye ve erzak almamıza izin vermediler. Hamile kadınlara zorla halay çektirerek ve zıplatarak çocuklarını düşürmeye çalışıyorlardı. Bizleri sık sık rahatsız edip, köyümüze "terörist"lerin gelip gelmediğini soruyorlardı. Evlerimize geceleri ateş ediliyor, sabahleyinde 'bakınız gece köye teröristler gelmiş, siz bize haber vermiyorsunuz' diyorlardı. Askerler topladığımız odunları alıyor, kendileri kullanıyor, bizden yumurta, ekmek, tavuk vs. bir çok şey istiyorlar, bizlerde 'yok' deyince 'siz teröristlere veriyorsunuzda, bize niye vermiyorsunuz?' diyerek ağır hakaretler ediyorlardı."

Yine Balveren köyündeki kıl çadırlarda, heyetimizce yapılan incelemeler sırasında bir saat içinde Uludere yönünde Şırnak'a traktörle göç eden dört aileye rastladık. Rakam ve süre göçün şiddetini açıklamaktadır. Bunlardan, evinden kurtardığı direkleri, bir kaç yatağı, eşi ve çocuklarını bir traktöre yükleyip, Şırnak'a doğru yola çıkan 35 yaşlarındaki **Abdulaziz Gül**'ü durdurup sorduğumuzda, ilginç yanıtlar aldık:

"Ben Pervari'ye bağlı Sarıyaprak köyündenim. Köyümüz toplam 60 haneliydi. Tüm evlerimiz, otlarımız ve köyümüz civarındaki ormanlar yakıldı. 'Ya korucu olursunuz yada defolup gidersiniz' diyorlardı. Biz, tüm tehditlere rağmen korucu olmayı kabul etmedik. Halen köyümüzde Doğan köyü bölüğünden gelen çok sayıda asker var. Hayvanlarımızı ucuza satmak zorunda kaldık. Şu anda Şırnak'a gidiyoruz ve orada çadır kuracağız. Baskılar dolayısıyla köyümüzden şu ana kadar 20 kişi gerillaya katıldı. Beşinin şehit olduğunu biliyoruz, cenazelerini istedik ama vermediler." diyerek bölgedeki genel durumu özetliyordu.

Şırnak-Eruh karayolu üzerinde, Şırnak'a 20 km. uzaklıkta Milakerê semtindeki kıl çadırlarda kalan köylülerden 65 yaşındaki **Mehmet Coşkun** ise şöyle diyor:

"Dört yıldır, 200 hane burada kıl çadırlarda kalmaktayız. Nüfusumuz 1500 kişi civarındadır. Bine yakın çocuğumuz var, bunlardan 300'ü sıfır-üç yaş arasındadır. Karda kışta bu koşullarda yaşamaktayız ve açlıkla karşı karşıyayız. Devlet güçlerinin baskısı sonucu buraya gelmek zorunda kaldık. Evlerimizi yaktilar, çok işkence gördük. Ben 10 kez gözaltına alındım, her seferinde gözümüzü bağlayarak işkence ettiler. Bizden köy korucusu olmamız isteniyordu, kabul etmeyince de tümümüzü topraklarımızdan attılar, yerleşik birimlerimiz olan Xwarê Pizo, Deştik, Xwedan, Ebasan, Bawa, Cindê, Törkiz, Dimilyan'ın Serbest, Index, Dimdimo ve Şaro mezralarını yakıp yıkarak haritadan sildiler. Tarafımıza hergangi bir kamulaştırma bedeli ödenmedi, ancak dört yıllık uğraşlarımız sonucu, bu mevkide evlerimizi, yeniden inşa etmek için devletten bir miktar biriket ve çimento yardımı koparabildik, hepsi o kadar... Sizlerden bu ağır sorunlarımızı herkese ve tüm dünyaya duyurmanızı istiyoruz."

Balveren köyündeki kıl çadırlarda kalan köylülerden 7 çocuklu dul kadın, **Sariya Çevik** tüm hiddetiyle şöyle bağırıyordu:

"Vahşeti asker ve korucular birlikte yapıyorlar. Beslenecek, barınacak hiç bir şeyimiz kalmadı, evimiz ve içindeki yataklarımızda yakıldı. Sadece işte şu eşeğimiz kaldı. Ucuza sattığımız hayvanlardan sağladığımız kaynaklarda yakında tükenecek ve elimizde hiç bir şey kalmayacak."

Sarıdağ (Dimilyan) köyü mahtarı 54 yaşındaki **Derviş Göktaş** ise sorunun bir başka boyutunu değerlendirdi:

"4 yıldan beri çadırlarda, çok kötü koşullardayız. Hiç bir zaman sağlık kontrolünden geçirilmedik. Soğuk algınlığı, üst solunum yolu ve bağırsak hastalıkları en sık görülen hastalıklardır. Son zamanlarda çocuk ölümleri de olağanüstü derecede arttı." diyerek hipokrat yeminli doktorlarımıza sesleniyordu.

Torkiz köyü Şaro mezrasından **Abdullah Işık**:

"Evlerimiz içindeki eşyalarla birlikte, ikibuçuk ay önce, Güneyçam Jandarma Taburundan gelen askerlerce yakıldı. Ormanlarımız, hayvan yemleri ve otlarımız ateşe verildi. Kardeşim İbrahim Işık'a ait 2 ton kadar peynir mahzenen çıkarılarak, kasaturalarla parçalanıp telef edildi. Şu anda çadırlarda kalıyoruz. Mahkemeden hasar tespiti istedik, verilen zararı 120 milyon TL. olarak saptadılar, ama hiç bir sonuç alamadık." diyerek ekonomik dinamiklere yönelen darbeyi, talanı ve vahşetin boyutlarını sergiliyordu.

Pervari'nin Sarıyaprak köyünden göç eden 60 yaşındaki **Salih Demir**'i dinliyoruz:

"Köyümüz 60 haneliydi. 2 ay önce köye gelen Doğan köyü bölüğünden askerler ile civarındaki köy korucuları, kışlık yem ve samanlıklarımızla birlikte, bahçe ve harmandaki buğdaylarımızı da yaktilar. Bütün evlerimizi ve 90 kadar arı kovanımızı ateşe verdiler. Köyümüz boşaltıldıktan sonra top ateşine tutuldu. Geride 10 bin dönüm sulu arazimiz kaldı. Şu anda burada, Geçitboyu (Bıryan) köyünde 56 aile kıl çadırlarda, çok kötü koşullarda yaşamaktayız. 0-3 yaş grubunda 100 civarında emzikli bebeğimiz var, çocuklarımız arasında hastalıklar başladı. Su sıkıntımız ve temizlik sorunlarımız had safhada..."

Şırnak iline bağlı Dereler (Avyan) köyünden 55 yaşındaki **İbrahim Çevik** çok daha ilginç açıklamalarda bulunuyor. Şırnak'tan Ankara'ya ve tüm insanlığa sesleniyordu:

"Yıllardır yaşadığımız bu ata topraklarımızda hiç bir zaman bu düzeyde bir baskı ve zorbalık görmedik. Köyümüze bağlı 12 mezra tamamen yakıldı. Üzerimizdeki elbiselerden başka hiç bir şeyimiz kalmadı. Nüfusumuz toplam 850 kişi kadardı. Bizi zorla köy korucusu yapmak istiyorlardı. Biz de onlara 'Köyümüz gençleri zaten askerlik yapıyorlar, birde bize mi askerlik yaptıracaksınız?' diyerek tekliflerini reddediyorduk. Gece evden dışarı çıkmamız yasak olduğundan, 5 yıl boyunca pisliklerimizi gazete kağıtları üzerine yapmak zorunda kaldık. Geceleri camiye bile gitmemize izin vermiyorlardı. Bazı geceler, 2-3 sefer kapılarımızı çalıp bizi rahatsız ediyorlardı. O hale geldik ki, çocuklarımızı korkutmak için 'susun jandarma geliyor' diyorduk. Artık bu vahşetten sonra, devletten hiç bir beklentimiz kalmamıştır. Zaten yapabilecekleri en kötü uygulamaları yaptılar. Son olarak size şunu söylemek istiyorum. Bakınız ben yaşlı bir keçi çobanıyım. Kimseye akıl verecek durumda değilim. Ama Özal, Akbulut ve Aksu gibileri böyle devlet yönetiyorlarsa, ben 20 ülkeyi yönetebilirim. Hiç bir şeyden korkumuz kalmadı. Bunları aynen böyle yazın..."

Köylü anlatımları ve bölgede yapılan araştırmalar ışığında, heyetimiz, aşağıda belirtilen görüşlerin basın aracılığıyla kamuoyuna duyurulmasını kararlaştırdı.

1- Gerilla hareketinin etkin olduğu Botan bölgesinde, halka karşı her türlü şiddet uygulanarak yöreyi tamamen insansızlaştırma politikası uygulamaya konmuştur. Bu politika çerçevesinde, koyunların melemmediği, bal arılarının vızıldamadığı, ormanların yakılarak çıplak dağların ortaya çıkarıldığı, çocuk seslerinin yankılanmadığı, ağaçsız, evsiz ve insansız bir bölge oluşturmak hedeflenmektedir. Vahşet boyutlarına varan bu insanlık dışı politikanın uygulamaları olarak, Şırnak'ın il olmadan önce sahip olduğu 38 köyden 27'si ve 81 mezranın tümü, köy koruculuğunu kabul etmedikleri gerekçesiyle boşaltılıp yakılmış, köylülere hiç bir kamulâtırma bedeli ödenmeden topraklarından zorla göç ettirilmiştir. Varlıklı olanlar Adana, Mersin gibi illerin

<

gecekondü semtlerine göçerken, yoksullar kendi ülkelerinde mülteci konuma düşürülmüş, yaklaşan kış koşullarında, sadece 0-3 yaş grubu 100'lerce körpe çocuğuyla, hastalarıyla, yol kenarlarında, bölgedeki yol boyu köy civarında, Siirt ve Şırnak ili varoşlarında derme çatma kurdukları kıl çadırlarda barınmaya zorlanmışlardır. Bölgede Beytüşşebap, Uludere, Çatak, Güçlûkonak, Erüh ve Pervari'de köylerin boşaltılması bütün hızıyla sürmektedir. Bu hukuk dışı ve keyfi zorbalıkların sorumluları, insanlık suçu işlediklerini ve bu uygulamalarıyla bölgedeki sorunları daha ağırlaştırarak, toplumu-muzun bağrında onarılmaz yaralar açtıklarını bilmelidirler.

2- Heyetimiz Nisan ayı başında cumhurbaşkanı, başbakan ve 2 büyük muhalefet parti arasında, Kürt sorununun çözümü konusunda ulaşılan mutabakatın devam ettiğini gözlemlemiştir. Mutabakatın özü, gerillaıyla devlet arasındaki "ara bölge"nin, yani halkın, şiddet kullanılarak ezilmesi idi. Bugün özellikle Botan bölgesinde yapılan, halka karşı dizgin-siz ve ölçsüz bir şiddetin uygulanmasıdır.

3- Heyetimiz köy boşaltmaların, özellikle Körfez krizinin başladığı Ağustos başından bu yana hızlandığını tespit etmiştir. Hükümet, emperyalizmin Ortadoğu'da yarattığı toz duman ortamından yararlanarak şiddet politikasını pervasızca yürütmektedir. Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne, Olağan-üstü halin uygulandığı 13 ilde İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, bundan böyle uymayacağını bildirmesinin anlamı, bütün çıplaklığıyla bugün Botan'da gözlemleniyor, ormanlar ve meyve bahçeleri yokediliyor. Bölgede halka karşı ilan edilme-miş bir savaş yürütülüyor. Masum insanların ölümü, artık sıradan olaylar haline gelmiştir.

4- Sansür ve sürgün kararnameleleri tam anlamıyla hayata geçirilmiş bulunuyor. Bölge toplu sürgünü yaşıyor. Tazminatsız, yol parasız ve olanca vahşetiyle uygulanan zor sonucu köylerini terke zorlanan insanlar ilk durak olarak Şırnak, Siirt ve Cizre gibi merkezlerle gelmekte ve işsizlik dolayısıyla buradan da büyük batı kentlerine gitmektedirler. Kısaca doğudan batıya çıplak zor ile gerçekleştirilen bir sürgün olayı bütün şiddetiyle sürmektedir.

5- Türkiye basını bütün bu olup bitenlere karşı sessiz kalmayı tercih etmiştir. İstanbul'daki kalem ve gazete sahipleri bölge halkının yaşadığı trajediye sırtlarını dönmüşlerdir. Günlük basın, Nisan başındaki hakim sınıf mütabakatına verdiği desteği bu günde devam ettirmektedir. Basını, tarihsel sorumluluklarını hatırlamaya bir kez daha çağırıyoruz.

6- Türkiye, geçenlerde imzaladığı BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne bazı çekinceler koydu. Buna göre Türkiye, "Çocukların ulusal ve uluslararası bilgi kaynaklarına ulaşma", "İnsan hakları; temel özgürlükler ve kendi ulusal kimlikleri temelinde eğitim görme ve azınlık kültürünü, dilini, dinini kullanarak geliştirme" haklarını belirleyen 17, 29 ve 30. maddelerce çekince koymuştur. Gerçekte ise Türkiye, Botanlı Kürt çocukların yaşama hakkına çekince koymuştur. Evsiz kalmış ve en küçük sağlık olanaklarından uzakta, yüzlerce çocuk ölümler yüz yüzedir. Bağırsak ve üst solunum yolları enfeksiyonları yaygındır. Kötü beslenme çocuk sağlığını tehdit etmektedir.

7- Heyetimiz, bütün siyasal partileri, ulusal ve uluslararası demokratik kuruluşları ülkemiz aydınlarını ve parlamenterlerini, bölge halkıyla dayanışmaya çağırıyor. Gelin, Şırnak köylüsünün kaderine ortak olun diyoruz. Bir hafta, on gün olsun, topraklarından kovulan köylüyle birlikte yaşayınız. Yurdunu, ana-baba evini hala terk etmemekte direnen köylünün bu haklı mücadelesine omuz veriniz.

8- Silopi, Cizre, Nusaybin, Kızıltepe gibi ekonomisi esas olarak Irak'a yapılan ticarete dayanan bölge merkezleri, bugün birer "ölü kentler" haline gelmişlerdir. Esnafın durumunu ifade edecek kelimeyi Türkçe de bulmak zordur. Körfez krizinin yükü esas olarak Irak'la ticaretin yapıldığı "İpek Yolu" güzergahında bulunan kasabalar insanın üzerine binmiştir. Acil bir yardım programıyla doğan zarar telafi edilmelidir.

9- Heyetimiz, Kızılaz ve Kızılhaç'ı, ulusal ve uluslararası yardım kuruluşlarını, insan hakları savunucularını ve örgütlerini, köylerinden kovulan Botan bölgesi insanına yardım elini uzatmaya çağırır. Tabip ve eczacı odalarını durumu yerinde gözlemlemek için heyet göndermeye ve ilaç ihtiyacının karşılanması için odalar bünyesinde bir kampanya açmaya davet eder.

10- Kürt sorununun çözümünde şiddet yolunda ısrar edenler halkı tamamen kayıp etmişlerdir. Şimdi ise, "kaybettikleri halkı", "ortadan kaldırma" yolundadırlar. Bugün nerede ise her gün rastlanan "kaza ölümleri", yakılan köyler, şehirlerin, kasabaların etrafında çoğalan çadırlar; önlem alınmazsa; demokratik bir muhalefet örgütlenmezse, yarınki toplu katliamın habercisidir. Herkesi, insanın diyen herkesi sorumluluklarını hatırlatmaya ve mücadeleye davet ediyoruz

Ferit İlsever (SP Genel Başkanı), **Av. Zübeyir Aydar** (İHD Siirt Şb. Bşk.), **M. Salih Güneştekin** (Mak. Müh. Od. Böl. Tems.), **Tahir Elverdi** (HEP Diyarbakır il YKÜ), **Ahmet Teymurtaş** (Petrol İş Batman Şb. Bşk.), **Refik Karakoç** (Zir. Müh. Od. Böl. Şb. YKÜ), **Hatip Dicle** (İHD Diyarbakır Şb. Başkanı), **Esat Bingöl** (İnş. Müh. Od. Diyarbakır YKÜ.), **Cemal Kahraman** (İHD Nusaybin İlçe Tems.)

30 Eylül 1990

ORTADOĞU'DA EMPERYALİST GÜÇLERİN DİPLOMASİ TRAFİĞİ

Körfez bunalımının baş sorunlarından ABD, Körfez'deki asker varlığını 200.000'ne çıkaradursun ve uzmanlar, ABD askeri varlığı ile onların taşıdığı yoz yaşam şeklinin kapalı, bir anlamda çağdışı sosyal geleneklerle yönetilen Suudi toplumu üzerindeki etkisini inceleye durunsunlar, öte yandan ABD'nin hiç de rahat olmadığı, Körfez kriziyle birlikte ABD silah tekelinin karının aşırı artmış olmasına rağmen, ABD yönetiminin hem içten hem de dıştan ciddi sorunlarla yüzyüze bulunduğu açık.

ABD'ye sorun çıkararak da daha çok müttefikleri durumunda olan güçler. Ortaya çıkan çelişkiler, bölge halklarını boğazlayıp boğazlamama ikilemi tarzında değil. Tümü boğazlamadan yana, ancak sırtlan payında anlaşamıyorlar.

Emperyalist güçler konusunda büyük ölçüde pasif kalan SSCB yönetimi, yine de ABD'nin her isteğine evet diyemiyor. SSCB, ambargonun sonuna kadar zorlanmasını ve eğer bir askeri müdahale söz konusuysa, bunun, BM'in denetiminde olmasını ima ediyor. Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Eduard Şevardnadze'nin askeri müdahaleyi onaylama anlamına gelebilecek sözleri, Sovyet Yüksek Meclisi'nde temsilcilerin büyük tepkilerine neden oldu. Ekim ayının ilk günlerinde Bağdat'a gidip, Saddam Hüseyin'e Gorbacov'un özel mektubunu ileten özel temsilci Yevgeny Primakov'un neler söylediği açıklanmamakla birlikte, Saddam'a, "SSCB'nin ABD

planları karşısında yapacak bir şeyi olmadığını ve başının çaresine bakması gerektiğini" söylemiş olmalı.

ABD yönetimi, kendini tam izleyen İngiltere dışında diğer müttefikleriyle de sorunlu. Fransa, ABD'yle çelişkilerini vurgulamaya özel önem gösteriyor. Mitterand, Körfez'e bunalımla birlikte giden ilk yabancı devlet başkanı oldu. Fransa devlet başkanı, bu gezisinde Suudi kralı ve BAE şeyhiyle görüştü, onlara ambargonun ve çarpışmasız çözümün sonuna kadar zorlanmasından yana olduğunu açıkladı, ayrıca Körfez'deki Fransız birliklerini de denetlemekten geri durmadı. Mitterand'ın derdi başka. Irak, Körfez ülkeleri içinde Fransa'nın en büyük pazarı, bu da ABD'nin denetimine girerse, o zaman Fransa'nın elinde ne kalır diye düşünüyor olmalı Mitterand. Mitterand, başka bir formül de ortaya attı, "Irak birlikleri Kuveyt'ten çekildikten sonra, Kuveyt'te halkın tercihi için referandum yapılsın" dedi. Tabi, Irak geri çekilirse ve Irak işgalinden sonra demografik yapısı değişmiş Kuveyt'te halk oylamasının bir anlamı kalırsa. Yine de bu öneri, kaderleri belirsizliğe sürüklenen Körfez şeyhleri ve emirlerinin korkusunu daha da artırmaya yetti.

Ekim ayı başlarında gerçekleşen tam birleşmeden sonra oluşan Almanya devri ise kabına sığmıyor. Birleşme konuşmasında, von Weizsäcker'in "Birleşmiş Almanya'nın Avrupa de-

mokrasisine katkısı daha büyük olacak" sözlerinin anlamı fazla kapalı olmadı. Anlaşılan bu katkıyı, Körfez krizini gerekçe yaparak, palazlanma gösterilerine girişmekten geçmek olarak görüyor Almanya'nın yöneticileri. Bonn hükümeti niyetlerini fazla gizlemiyor. Türk devletine 5.3 milyon Mark'lık askeri yardımın hükümet planlamasına alınma-

Gerhardt Stoltenberg

sından sonra, şimdi de Almanya Savunma Bakanı **Gerhardt Stoltenberg**'in "Almanya'nın Körfez'e asker göndermesinin önünde hiç bir anayasal engel yoktur. Türkiye'nin talep etmesi durumunda asker gönderilebilir" sözleri, Almanya'nın dünya jandarmalığına adım atmada ne kadar hevesle çalıştığını göstermeye yetmektedir.

Almanya ile benzer duygular içinde olan bir diğer emperyalist güç de II. Dünya Savaşı'nın "mağduru" Japonya. Japonya da ekonomik palazlanmasının zirvesinde. Japon mallarının en

Toshiki Kaifu

büyük pazarı Körfez zengini Arap ülkeleri. Körfez petrolüne en fazla bağımlı olan ekonomi de Japon ekonomisi. Bir anlamda Japon-Arap ekonomik işbirliği vardı. Japonya, bir daha 1973 petrol bunalımıyla, daha doğrusu petrol konusunda tümüyle bağımsız olmak istemiyor. Anlaşılan Japonya da artık "gücünü göstermenin" zamanı geldiğine inanıyor olmalı. Tümüyle ABD'den bağımsız değilse de Japonya'nın Körfez'e asker gönderme eğilimi, Japon parlamentosu ve halk arasında büyük tepkiler aldı. Ortadoğu ülkelere geziye çıkan Japonya Başbakanı **Toshiki Kaifu** ve Dışişleri Bakanı **Taro Nakayama**, izlenimlerinden artık harekete geçmenin zamanının geldiği anlamını çıkarmış olmalı.

Göstergeler, insanı ister istemez 1952'yi 1990'la ve 1952'nin İngilteresi'ni, 1990'nun ABD'siyle kıyaslamaya götürüyor.

Emperyalist güçler, SSCB'nin canını okuduklarından emin olmalılar ki, şimdi de tehlikeli zıtlasmaya gitmeden birbirine karşı güç gösterisine giriyorlar. Bunların durumu, avı parçalamaya hazırlanan aç sırtlanları andırıyor.

Bölgede gerginliğin kurbanları artıyor

Ambargonun Saddam üzerindeki etkileri belirsiz. Genel kanı etkili olmadığı yönünde. Irak'ın Kuveyt'ten savaşı çekilmesi durumunda hak iddia ettiği Bubiyan ve Warbe adalarının kendisine verileceği yönündeki planlar, İran'dan sert tepki gördü. İran, saldırgan güçleri ambargoya uymamakla ve iki yüzölçümüyle suçladı. Ürdün kadeherine terk edilmiş, geleceği en belirsiz ülke durumunda. Suudi, ülkesindeki Yemen diplomatlarını sınır dışı ettikten sonra, şimdi de Yemen sınırına asker yığıyor, bu askerler arasında ABD birlikleri de var. Yemen hükümeti de, muhtemel bir ABD saldırısına karşı halkına silah dağıtıyor.

Filistin'deki olaylar ve halkın duygularını açık dile getiren gösterileri hem Arap gericiğinin hem de ABD'nin rahatını kaçırttı.

Bu arada Saddam'ın kehanetini doğrulayan gelişmeler de oldu, Mısır Meclis Başkanı **Rifat el Mancup**, 13 Ekim günü Kahire'de uğradığı bir silahlı saldırı

Devamı 18. sayfada

İsraili fanatik bir tarikatın üyelerinin müslüman mahallesindeki tahriklerine karşı gösteri yapan Filistinli halka ateş açan İsrail askerleri, en az 22 Filistinli'yi öldürüp, 70'ini yaraladılar.

Aşırı dinci **Süleyman Mabedi Müritle** adlı Yahudi tarikatının üyeleri, Doğu Kudüs'ün Kubbet Ul Sahra kısmında bir mabedin temellerini atmak istediler. Çevrede bulunan Filistinli halk bu tahrike karşı gösteri yapınca, karşılıklı gerginlik taş çatışmasına dönüştü. Olaya müdahale eden İsrail ordusu, tarafları ayırma yerine doğrudan Filistinli halka saldırdı, helikopterler ve askeri araçlardan Filistinli silahsız göstericilerin üzerine göz yaşartıcı bombalar attı ve lastik mermiler sıktı. Bu arada hakiki mermiler kullanıldı ve saldırı katliama dönüştü. 22 Filistinli'nin öldüğü ve en az 70'inin yaralandığı ajanslarca bildirildi. Filistinli yetkililer ise yaralı sayısının 1000 civarında olduğunu açıkladılar.

İsrail devleti, son yılların en büyük katliamını yapmakla yetinmedi, Doğu Kudüs, Gazza ve Batı Şeria'da yaşayan 2 milyon civarındaki Filistinli halka soğa çıkma yasağı uyguladı, Filistinli halkın izleyen protesto gösterilerine de saldırdı, aralarında Kudüs Müftü Yardımcısı Şeyh Muhammed El Cemal'in de olduğu çok sayıda etkin dini ve politik yöneticiyi de tutukladı. Suçlu İsrail devletinin yetkilileri, olayların dikkatleri Irak'ın Kuveyt'i işgalinden çekmeye yönelik tertip olduğunu ileri sürmekten de geri durmadılar.

Katliama uluslararası camiada büyük tepkiler oldu. Ancak bu tepkileri hemen ayırma tabi

İsrail'in bir yeni katliamı daha: 22 Filistinli katledildi

tutmak gerekir. Körfez bunalımı ve Saddam Hüseyin'i cezalandırmakla meşgul emperyalist güçler, üstelik Arap alemini derinden böldükleri bir dönemde, İsrail'in bu katliamını "huzur bozucu" ve "zamansız" buldukları içindir ki, İsrail'e sert tepki gösterdiler. Tepkiyi gösterenler arasında İngiltere ve ABD bile vardı. Ancak, İsrail'e yaptırımsız tepki göstermek "adet" haline getirilmiş olduğundan, emperyalist hükümetlerin tepkilerine, şımarık çocukları İsrail yetkililerinin güldüğü kuşkusuz.

Ortadoğu sorunlarına çıkar çelişkilerinden olacak, ABD'den belli noktalarda farklı yaklaştı-

ğını her vesileyle hissettiren Fransa Devlet Başkanı Mitterand ise İsrail'i kınamasında "Kuveyt'in işgaliyle Filistin sorunu arasında bağlantı kurarak, bir Ortadoğu Filistin konferansı'ndan yana olacağını" basına açıkladı.

FKÖ Merkez Komitesi ise Tunus'ta toplanarak durumu değerlendirdi. FKÖ'nün gündeminde işgal altındaki topraklarda silahlı direniş alternatifini değerlendirmek de vardı. FKÖ, BM Güvenlik Konseyi'nden işgal altındaki topraklarda kalan, Filistinli halkın korumasını üstlenmesini de talep etti. BM Genel Kurulu'nda İsrail'i kınayıcı ka-

rar yumuşatılarak Güvenlik Konseyi'nden de geçirildi. Buna göre FKÖ'nün istediği, kısmen yerine getirilerek İsrail'e BM Genel Sekreterinin bir temsilcisi gönderiliyor.

Filistin'deki olaylar, dikkatlerin Körfez'e çevrildiği ve bir yerde Filistin sorununun taliye itildiği bir dönemde meydana geldi. 1987 Aralık ayında başlayan Filistin halk ayaklanması ve direnişi aktif durumunu birkaç ay sürdürebilmiş, yalnızlığa terk edilmesi ve siyasi engellerden dolayı duraksamaya uğramıştır. Bu arada FKÖ öncülüğü, emperyalist formüllere de bir dönem yatmış, bu da Filistin halkına pahalıya mal olmuş, halk ayaklanmasına olumsuz etkilerde bulunmuştu. Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesiyle başlayan Körfez krizi, Filistin sorununun daha da geriye itti. FKÖ önderliği, halkın emperyalist işgale karşı olan duygularını, Saddam'ı politik olarak açık desteklemeye kanalize edici politik açıklamalara ve tutumlarına yansıtınca, Arap gerici rejimleri, bunu, "Filistin yükünden" kurtulmak için tarihsel bir fırsat olarak değerlendirdiler, FKÖ'ye karşı misilleme ve cezalandırma eylemlerine girişmeye başladılar.

Bu gelişme, İsrail ve ABD için bulunmaz fırsattı. Ancak İsrail'in "zamansız" katliamı, bu erken sevinçlerinin kesilmesine yol açtı. Filistin halkı günah keçisi değildi. Ortadoğu sorunu, emperyalist tekelin petrol çıkarları ve Kuveyt şeyhleri gibi uşakların

kurtulması sorunu değildi. Asıl sorun başta Kürdistan ve Filistin halkı olmak üzere bölgedeki ağır ulusal sorunların çözülmesi ve Ortadoğu'da halkçı-demokratik rejimlerin kurulması sorunudur.

Filistin'deki gelişmeler, bu gerçeği bir daha gösterdi. Halkların gücü ne olursa olsun, emperyalist işgal ve formülleri kabul etmiyorlar. Emperyalist işgalci güçleri korkutan ve çatışma planlarını duraksatan da bu gelişmedir.

Gerçekte Filistin'deki halk hareketliliği hemen hemen tüm bölge halklarında mevcuttur. Bu gerçeklik başta Filistinli politik güçler olmak üzere, bölgenin tüm halkçı güçlerinin önüne, yerine getirilmesi gereken ivedi görevleri ortaya çıkarmaktadır. FKÖ, artık hiç bir anlamı kalmamış, Arap Birliği temasıyla nereye varılabilir? Bugün Filistin halkına en büyük darbeyi vuran gerici Arap rejimleridir. FKÖ, Mitterand gibi emperyalist devlet sözcülerinin, çıkarları için bir oyun olarak ileri sürdükleri ve iki de bir ağızlarında sakız ettikleri "Ortadoğu Filistin Konferansı"na umut bağlamayla nereye varabilir? Her defasında Filistinli halk ayaklanarak, hem Arap gericiğine ve hem de emperyalist formüllere karşı red protestolarını dile getirmiştir.

Bölge halklarının kurtuluş sorunları bir bütündür. Gericiğe varacak bir milliyetçi tutumla kendisine uzatılan Arap olan her ele sarılan bir anlayışın, halkın isyanının ortaya çıkardığı birikimin erimesinden başka sonuç vermiyeceği defalarca ortaya çıkmıştır.

***

Avrupa Basınından Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi

Frankfurter Rundschau, 11 Eylül

L'HEBDO, 13 Eylül

Bölgenin her tarafında, perde arkasından, "Gerilla halen beklemeye" söylentileri var. "Ama zamanında hareket ederse Türk ordusuna ağır darbe vurabilir" denilmektedir. Bunun nasıl yapılabileceğine örnek olarak da, 7 Eylül gecesi İpek Yolu üzerinde bulunan ve stratejik öneme haiz bir köprü'nün "Kürdistan İşçi Partisi" PKK tarafından dinamitlenmiş olması ve bir şeridinin kullanılmaz hale gelmesi gösterilebilir. Bir gün önce sınır şehri Nusaybin halkı da güvenlik güçlerinin operasyonlarına karşı dükkanlarının kepenklerini kapatarak cevap verdiler.

Askerlerin üç PKK savaşçısının cenazelerini ailelerine vermeyi reddetmesi protestolara yol açmış ve bunun sonucu şehir işgal edilmiştir. Tanklar ve özel komando timleri şehre girerek kilitli bulunan dükkanları balta ve demir keskiler ile kırmışlar, daha sonra da şehri kuşatmışlardır. 100'den fazla tutuklama ile şehir "sakinleştirilmiş", ancak çevrede huzursuzluk halen devam etmektedir.

Türk ordusunun anti-gerilla hareketi, yani iç savaş, Körfez krizi öne sürülerek halen hızlı bir tempoyla sürdürülmektedir. Nitekim, iki Kürt şehri olan Erüh ile Şırnak arasında bulunan 12 köy, geçen ay boyunca tamamen boşaltılmışlardır. Burada yaşayan halka -ki bunlar, halen ana yol boyunca göçebe çadırlarında yaşıyor-, "Savaştan kaçmak zorunda oldukları" uyarısında bulunulmuştur. Ancak sınır vilayeti olan Siirt'ten gelen ve başlarında vali, belediye başkanı ve bütün partilerin temsilcileri bulunan otuz kişilik bir delegasyona, Türk-Irak sınırındaki bölgelerin, "Irak-Kürdistan cephesi" olarak açılacağı söylenmiştir. Ancak bu haber bölgede memnuniyet yaratmamıştır. Çünkü, Körfez savaşında tarafların, "öbür tarafın Kürtlerini" nasıl kullandığı hala hatırlardan silinmemiştir. Her tarafta dağıtılan bildirilerde, "Böyle bir durumun tekrarının mutlaka önüne geçmeliyiz" denilmektedir. Kahvelerde, yollarda ve bazı resmi dairelerde, "Bu savaş Kürtlerin savaşı değildir" denilmekte ve "ancak Kürtlerin öleceği bir savaştır. Çünkü Kürtler, tarih boyunca çok defa kullanılmışlardır."

Kapalı kapılar ardında bu konu hakkında konuşulurken, bir kadın tartışmaya katılıyor. Oğullarından ikisi dağlarda, bir gelini ise Diyarbakır hapisanesinde tutuklu bulunmaktadır. "Bizi petrol ne ilgilendirir, biz bununla zaten zengin olmayacağız. Size bir şey söyleyeyim: Gözlerimi kırpmadan bütün oğullarımı, orada ölseler bile, dağa gönderirim. Ancak hiçbirini Türk hükümetine asker olarak vermem."

İki Türkiye'nin savaşı

Bağdat'a doğru inen bu asfalt şerit, eski ipek yoludur. Bugün, bu yumuşak isim çok saçma görünüyor; orada sertlik, korku, sıkıntı ve karmaşadan başka bir şey yoktur. Türkiye'nin yaralarının, sıkıntılarının ve bölünmesinin düğüm yeri olan Cizre; Suriye ve Irak'ı gizleyen kahverengi kum yığınları arasında güneş tarafından ezilmiş gibi yamyası.

... Bu Güneydoğu Anadolu'da hayal etmeye bile cesaret edilemeyecek bir sefalet var. Özellikle Ankara'nın inanılmamasını arzu ettiği, fakat burada bütün çıplaklığıyla kendini gösteren bir savaş: Bu savaş Kürtler'in köküne kibrit suyu dökmek, yok etmek için özel timleriyle Türk ordusunun savaşı.

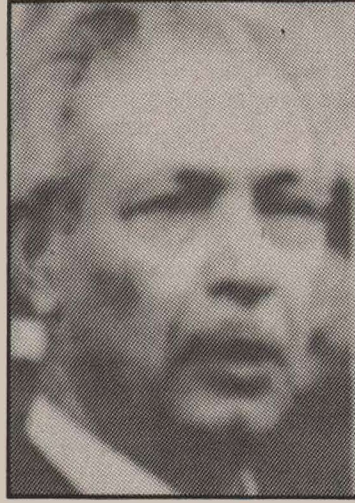
Bu genişlemiş kasaba, Cizre'de gerçekten 60.000 nüfus var mı? Küçük dükkanlarla dolu anayol bile asfaltlanmamış, kurumuş bir nehir yatağını andıran, araçlar tarafından parçalanmış, adeta sürülmüş bir tarla gibi. Ana yolun sonunda, kenardaki evlerden sonra savaş sınırı başlıyor. Cizre, başka yerden getirilip yerleştirilmiş, lime lime olmuş dağılmış bir parça demir perde gibi duruyor orada. Türk ordusu, Irak yönüne ve Suriye sınırı boyunca yüzlerce kilometrelik bir alanda yüksek dikenli tellerle çifte barikat kurmuş; maynlandığı söylenen insansızlaştırılmış bir bölgeyi sınırlayan her iki yüz metrede bir gözetleme kuleleri kurulmuş, güneşin batmasından itibaren, barikatları aydınlatmak için tüm sınır boyunca ışıklar yanıyor. Türkiye, bu şaşkınlık verici sınır hattıyla, Kürdistan İşçi Partisi, PKK gerillaların sızmasını önleyeceğini iddia ediyor. Bütün bunlar, onun Kürtler'e karşı yürüttüğü savaşta bozguna uğradığını gösteriyor...

Bu ithal savaşın Türk tezi, şüphesiz ki tutmuyor. Mart ayından beri gözetleme kuleli uzun barikatların kurulması çok gülünç. Beş yıl önce silahlı mücadelenin patlak vermesinden bu yana, Türk ordusunun yoğun varlığına rağmen, 1920'li yıllardan beri kemalist Türkiye'nin izlediği zoraki asimilasyon politikasına karşı, isimlerinin, kültürlerinin, dillerinin, kimliklerinin inkarına, maruz kaldıkları baskı ve zulme karşı Güneydoğu şehirlerinin Kürt nüfusu, ilk defa baharda ayaklandı.

... Bugün Nusaybin'de birkaç haftadan beri sokaklar sakin. Fakat, intifadaya kalkmış Gaza'yı anımsatan bir gerilim hissediliyor. Kamufle edilmiş askerlerle dolu askeri araçlar sokaklarda yavaşça hareket edip, sık sık durarak içeriye doğru ilerliyorlar. Ana yolda alçak ve uzun bir askeri konvoy bir bakkalın önünde durmuş, askerler iniyorlar. Bakkal, tezgahının arkasında bakışlarıyla onları kurşunluyor, sanki dükkanına girmelerine engel olacak gücü varmış gibi.

Ortadoğu'da emperyalist güçlerin diplomasi...

Baştarafı sayfa 17'de

Rifat el Mancup

sonucu 2 muhafızıyla birlikte öldürüldü. Bu suikast, ABD yanlısı Arap rejimlerinin yöneticilerini korkutmaya yetti. Sadece onlar değil, emperyalist hükümetler de, Saddam Hüseyin'in petrol yataklarını tahrip, İsrail'e saldırı ve bir anlamda "terör" tehditlerini iyice ciddiye alıyorlar.

General Aoun

15 günün ilginç bir gelişmesi de Lübnan'da oldu. Suriye ordusu ve savaş uçaklarının desteğindeki Lübnan resmi ordu güçlerinin saldırılarına dayanamayan Falañjist asi lider General Aoun, teslim oldu. Aoun'a Fransa siyasi sığınma hakkı tanıdı. Anlaşılan, Saddam'la uğraşan bir dönemde emperyalist güçler, bir de Lübnan "belası"yla uğraşmak istemediler. Bilindiği gibi Aun'u hem Fransa, hem İsrail, hem de Saddam Hüseyin destekliyordu. Aoun'un şimdilik sahnedan çekilmesi Suriye'nin Lübnan'daki bir anlamda tek söz sahibi konumunun güçlenmesi anlamına geliyor. Çünkü hem Lübnan Başbakanı, hem de Cumhurbaşkanı Hravi, Suriye yanlısı.

Faşist Türk rejimi yapayalnız

Turgut Özal'ın Eylül ayı sonlarına denk gelen uzun ve skandallar dolu ABD gezisi başarısızlıkla sonuçlandı denebilir. Turgut Özal'ın ABD'ye "serbest ticaret antlaşması" önermesi, gerçekleşmesi olanaksız bir saçma öneri olarak değerlendirildi. Yunanistan'la Türk devleti arasındaki 7/10 olarak bilinen ABD askeri yardımı oranı da değişmedi. Türk ordusunun modernizasyonu için umulan ABD askeri yardımı da sağlanamadı. Kıbrıs dosyası da kapalı çekmecelerde

kaldı. ABD yetkililerinin "Türkiye AET'ye alınmalı" şeklindeki açıklamaları Avrupa AET üyesi hükümetlerin tepkisine yolaçtı. Avrupa'dakiler Türk hükümetinin aşırı ABD yanlısı politikasına hem tepki duydular, hem de güldüler. Nitekim, Washington'dayken Newsweek dergisinde röportajı çıkan Turgut Özal'ın "Türkiye hem petrol boru hattını kapattı, hem sınıra 40 bin asker yığdı, hem de ambargoya tam uyarak ABD'nin sadık dostu olduğunu gösterdi" sözleri, aynı derginin yorumunda "tamam, Batı çıkarlarının iyi bir bekçisi-sin, ama önemin de abarttığın kadar değil" değerlendirmesine tabi tutuldu.

Öte yandan Türkiye'deki koşullar, faşist rejimi tam bir darboğaza sürüklemiş durumda. Türkiye'de turizm öldü gibi. Turgut Özal'ın büyük bir şaşaa ile açılışını yaptığı 5 yıldızlı oteller şimdi sinek avlıyor. Araştırmalar, gelecek yıl Türkiye'ye olan rezervasyonların yarısından fazlasının şimdiden iptal edildiğini gösteriyor. Ekonomi durma noktasında. Türkiye'nin ticaret açığı şimdiden 5 milyar doları aştı. Bunun yıl sonuna kadar 8 milyar doları geçeceği hesaplanıyor. İşten atılan işçilerin sayısı o kadar kabarık ki, basın bunları izlemeye zorlanıyor. Körfeze ticaretten yararlanana orta kesimler ve bunlara dayanan üretim ve ticaret sektörü tümüyle durmuş. Bu durgunluk akaryakıt zamlarına, bu zamlar da diğer tüketim maddelerinin zamlına yolaçıyor.

İşçilerin içinde bulunduğu dayanılmaz duruma tepkileri, işçi sendikaları ve Türk sol güçlerinin basiretsizliğinden eyleme dönüşüyor.

Turgut Özal, ABD'den umduğu ekonomik yardımı alamadı. Türkiye'ye Ekim ayı başlarında gelen Japon Başbakanı'nın da Türkiye'ye verdiği ekonomik yardım develede kulak kaldı.

John Galvin

Irak'a müdahaledeki belirsizlik, hükümetin yaratmak istediği yayılma ile ilgili pembe hayallerin yerini karamsarlığa terketmesine yolaçtı. Türkiye'ye gelen ve Türk ordusunun tatbikatlarını izleyen NATO Müttefik Kuvvetler Komutanı, ABD'li Orge-

neral John Galvin'in, "Türkiye'ye birleşik NATO ordusu konumlandırılabilir" sözleri de ilgiden çok tepkilere yolaçtı.

Tam bir çıkmaza giren Türk devleti, çareyi terörizme sarılmada buluyor. Devlet terörü Kürdistan'da zaten resmen açıklanan fiili bir soykırım savaşına dönüştürülmüş durumda. Şimdi de kendine özgü yöntemlerle devlet terörü Türkiye'de de artıyor. Son iki aydır Türkiye'de siyasi cinayetler birbirini izlemekte. Eylemlerinin siyasal ürününü toparlamaktan yoksun Türkiye sol örgütleri, salt bu yüzden haklı ve doğru eylemlerinin devlet eylemleriyle içiçe girmesini önleyemiyorlar. Faşist devlet, kendi eliyle yaptığı terör eylemleriyle, dikkatleri toplumsal sorunlardan uzaklaştırmayı, toplumu tehdit etmeyi ve yıldırmayı hedefliyor. Aslında terör olarak nitelendirilebilecek eylemlerin devlete ve MİT'e dayandığına dair toplumun geniş kesimlerinin kanısı ortak. ABD'nin Ankara Büyükelçisi, Türkiye'deki ABD vatandaşlarına gönderdiği 12 Ekim tarihli mektupta, "Türkiye'de önümüzdeki üç hafta terör eylemlerinde artış olacak" değerlendirmesine yer vererek, can güvenlikleri konusunda önlem almalarını istedi. ABD elçisinin bu "duyarlılığı", terörün kaynağı konusunda kuşkuya yer bırakmıyor.

Turgut Özal, şimdi de Körfez turuna çıkıyor. Özal, Suudi Arabistan, Katar, BAE ve Suriye'ye gidecek. Özal'ın gezisi konusunda çeşitli yorumlar yapılıyor. Özal'ın, gittiği ülkelerin yöneticilerine, Türk devletinin Körfez krizine bakışını anlatacağı belli. Yorumcular gezinin ekonomik yardım almaya yönelik olduğunu özellikle vurguluyorlar. Suudi yetkilileri, ambargodan dolayı Türkiye'ye bedava petrol vermeye yanaşmıyor. Önceden vaadedilen ekonomik yardımı da vermiyorlar. Nasıl versinler ki. Suudi yöneticilerine göre, Türkiye'ye verdiler mi, kapıda o kadar bekleyen çok sayıda dileci var ki. Üstelik ABD askerlerinin masrafını karşılamaktan Körfez şeyhlerinin elinde Türkiye'ye verecek para mı kaldı? ABD vermedi. Özal'a, "Körfez'e git, ben şeyhlerin kulağını çekeirim, biraz verirler" dedi. Özal, önce Güneş Taner'i, sonra da toplantılarda uyuyan sabık Dışişleri Bakanı Ali Bozer'i sadaka için yolladı. Bunlar iyi yalvarmamış olacak ki, şimdi de Özal avuç açmaya gidiyor. Karşılığında bekçilik vaadederek. İşte dış dünyada itibarı "artan" Türk devletinin durumu, işte havasından geçilmeyen Türk faşist burjuvazisinin durumu. Geleceğini, uşak Arap şeyhlerinden alacağı sadakaya bağlamış, bir de teröre.

Körfez krizinin mevcut aşamasında kuşkusuz kazananlar ve kaybedenler var. Ama kaybetmediği ve kazanamayacağı kesinleşen bir taraf var ki, o da faşist Türk sömürgecilidir.

Impressum
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickbron

Yazışma adresi
BERXWEDAN
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya 3.00 \$
Avusturya 18.00 s.
Belçika 60.00 bfr.
Danimarka 8.00 dkr.
Fransa 6.00 ff.

Hollanda 3.00 hlf.
İngiltere 0.80. £.
İsveç 6.00 skr.
İsviçre 2.50 sfr.
Norveç 10.00 nkr.

Pêşmergeyên ARGK, di bajaran de lêdanên tolehildanê yên dijwar li dagîrkeriya Tirkan xistin

Destpêk di rûpela dawî de
Sûkê sixuran li gund peyda nekirin. Tenê, civînekê li gund çekirin. Li gundê Cehuşi ji pêşmerge, bi navê ERNK dest danin ser gund, ku gundê hevxebatkarê bi navê Usifê Şêxmuse Sîlto ye.

Ev livbazî ji du aliyan posideyên xwe li gel kirin. Ji ber ku hersê livbazî ji di ronahiya rojê de pêkhatine, bir û bawerî dane gelê me. Gelê me, ji hevxebatkarên hatine cezakirin, nîfrin dikir. Ji demeke dirêj bû, li benda livbaziyan cezakirina wan mabû. Ji ber ku livbazî di dawiyê de pêkhatin, ew bawerîya gel a ji bo ARGK xweş mekintir kiriye.

Piştî livbaziyan dagirker, bi 200 CMS tiji leşker, sê helikopter û heşt panzêran dest bi operasyonê kirin. Xwestin posideyên livbaziyan bişikînin. Li derdora Kosar û Dêrika Çiyayê Mazi, ev operasyon, bû tevgera dijmin a herî mezintirîn. Lê yekeniye dagirkerî bi tevayî rastî nejhathibûnekê bûn.

DÊRIKA ÇIYAYÊ MAZÎ û WÊ-RANŞAR: Saziye bi navê "Çelikler" ku xwediyê wan yekî hevxebatkarê dijmin e mezin e, ji aliyê pêşmergeyan hatin weşandin.

Pêşmergeyên ARGK roja 2'ê Cotmehê li ser "Riya Hevrişimê (İpek), du-sed metran ji Pira Şax Welat, avêtin ser "Saziye Çelikler." Xwarîngehek û benzîxaneyek bi tevayî hatin şewitandin. Hinde kes ji di domana êrişê de birindar ketine. Di sala 1989'an de ji ev sazî rastî êrişên pêşmergeyên ARGK bibûn û bi dijwari hatibûn rûxandin.

GOLBERT (ERDEXAN)-SERHE-DAN (QERS): Du welatparêzên bi zorê wan biribûn leşkeriyê, du serleşkerên dijmin kuştin û ji leşkeriya Tirkan firar kirin.

Roja 6'ê Cotmehê, du welatparêzên li Erdexanê di artêşa dagirkeran de leşkerî (eskerî) dikirin, serleşkerên bi navê Muharrem Kaleli (ustegmen) û Musa Acar (serçawîşkê astubay) bi berikên xwe kuştin. Serleşker Hasan Yılmaz (astubay) ji bi xedari birindar kirin. Welatparêzên bi navê Abdulkadir Pakdemir û Halil İbrahim Altındag, piştî livbaziye bi çekên xwe yên G-3 firar kirin.

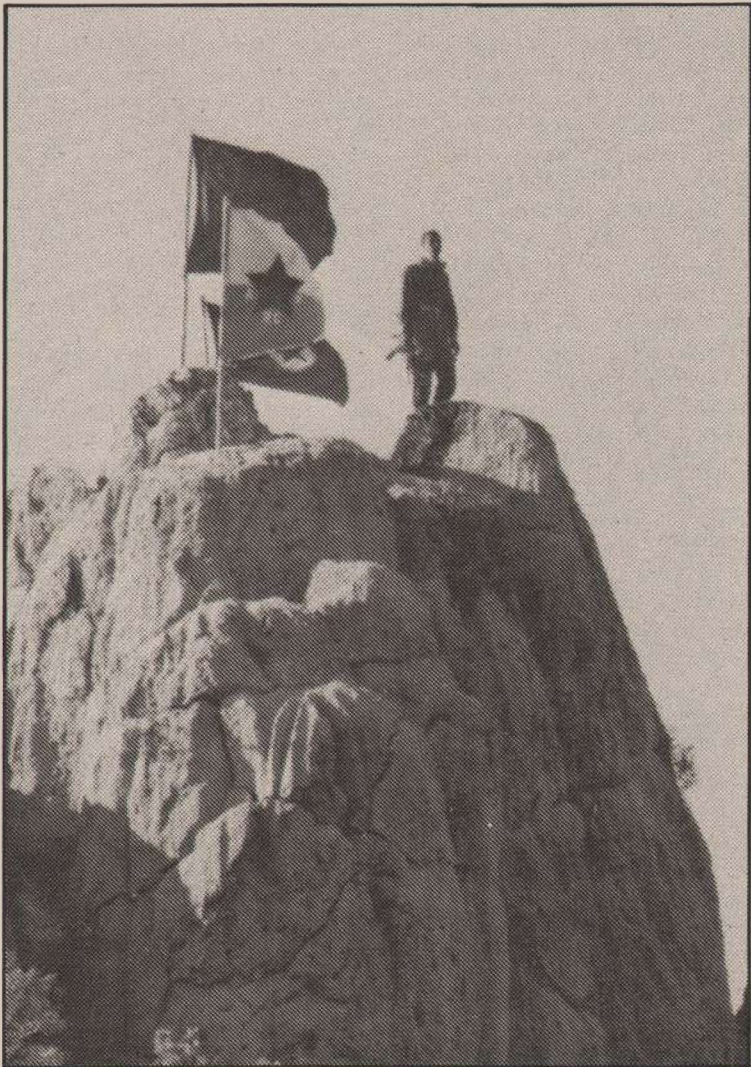
Me vê bûrê ji daxweyanîyên dagirkeran girtiye, lewma hîna em nikarin vî bi berfirehî belav bikin. Lê tiştê em dizanin ev in; herdu welatparêz ji navçeyên Amedê ne. Berî niha ji ber xebatên xwe yên şoreşgerî hatibûn girtin û demekê di girtigeha Amedê de mabûn. Paşê ji dagirker bi kotekê wan birine leşkeriyê.

Serleşkerên dijmin ên hatine cezakirin li êrdimên Serhedan û Gridaxê pisporên operasyonên leşkerî bûn û bi berdewamî gundiyan didan ber lêdan û şikenceyan.

ELBISTAN-MERES: Pêşmerge civînekê gundan pêkhanin. Dibistaneke dagirkeran bi tevayî dan ber agirî û sohtandin.

Şeva 7'ê Cotmehê li navçeya Elbistanê gundê Çiflikçi, pêşmergeyên me yên rizgariya netewî civînekê çekirin. Piştî civîne agir berdan dibistana gund û avahiyan dibistanê yên din. Hinde nûçeyên din ji gihan me, ku li dora vî gundi pêşmergeyan hinde saziyên dagirkeran ên din ji rûxandine, lê belê hîna agahiyan fireh berdestê me nebûne.

ÇOLAMERG û PAYIZAVA: Rojên 28 û 29'ê Êlûnê li Çolamergê û Payizava hinde şer çêbibûn. Du pêşmerge şehid ketibûn û li dora 20 serbazên dijmin ji hatibûn kuştin.

Di rojnameya me hejmara berî niha de me nivîsandibû, ku emê agahiyan firehtir li ser van bûyeran belav bikin. Paşê ji deverên şeran me agahiyan nuh ji nûçegihandkarên xwe standin. Bûyer weha çebûne:

Yekeniyeke ARGK şeva 28-29'ê Êlûnê li ser tixûbên Çolamergê û Wanê, êrişî qereqola dijmin a li gundê Kotranisê dike. Di domana êrişê de avahiya qereqolê dihê rûxandin. Serbazek dimire, çar ji birindar dikevin. Di şer de pêşmergeyekî ARGK ji birindar dikeve.

Yekeniya ARGK a ji 28 kesên ber bi aliyê navçeya Payizava ve, xwe ji cihê bûyerê dûr dixê. Dora beyanê pêşmerge dixwazin demekê vehesin. Lê ji nişkan ve pêşmerge xwe di çembera dijmin de dibinin. Li devera bi navê Nordizê, artêşa dagirkeran komên xweser û yekeniyan leşkerî komî serhev kiribûn. Xweyaye ku hêzên dijmin guman dikiran pêşmerge wê bi kîjan aliyê ve herin. Hêzên dijmin, li dora pêşmergeyên ARGK sê çember danibûn.

Pêşmerge rûberê tehlûkeyeke mezin dibin. Ji neçarî dest bi şerê dijwar dikin. Berê xwe didin xala dijmin, ku xurt xweya dikir. Pêşmergeyek sê narîncokên destan bi hev ve girêdide. Xwe nêzingî cihekî bi lat û zinaran dike, ku sê endamên komên xweser li wir bûn. Narîncokan diha-vêje ser wan. Hersê endamên komên xweser perçe dibin. Pêşmerge û hêzên dijmin di nava hevûdu de, şerên dijwar çêdibin. Çend saetan şer didome. Di dawiyê de pêşmerge hersê çemberên dijmin dişikînin. Di vî pozberiya bi qehremanî de du pêşmerge şehid dikevin. Kuştîyên ji dijmin ji ev in: Sê endamên taybetî, du serleşker û 17 serbaz.

Piştî êrişê çûyî ser qereqolan û şerî, dijmin mîna haran lê hat. Êriş dibe ser gundê Kotranisê. Hemû mîrên gund, xwe didin aliyekê. Serbazên dijmin 83 komên giyaî yên gundiyan didin ber agirî. 100 pezên gundiyeke ji didin ber berikan û dikujin. Ji nêzingê qereqolê destpêdikin, ku xaniyan ji bişewitandin. Piştî ku heft xani dihên

şewitandin, serleşker dibêje ev bes e. Nahêle ku agir berdin hemû xaniyên gund. Lê hisaba xwinmîji tiştêk din bû. Bi hîceta vî bûyerê, dixwest gundiyan ji bo "parêzkariyê" qayil bike. Eve du sal bûn gundi bi biryarî li ber xwe didan û çekên dijmin negirtibûn. Vê yekê disa dibêjin serleşkerê dijmin. Gundiyan dilê û bi cesaret paşê diçin Çolamergê û advokatekî ji xwe re digirin. Hevdiyên di berpirsiyarên Komeleya Mafên Mirovan şaxê Wanê re çêdikin.

MISRIC: ARGK avêt ser naven-da navçeyê. Saziye dagirkeran da ber narîncokan.

Şeva 8'ê Cotmehê pêşmerge xwe li taxên derveyî yên navçeyê bi cih kirin û êrişî saziyên dagirkeran kirin. Avahiya hikumetê, avahiyan polîsan û avahiya hêzên parastinê ya serpolîsan dan ber rokêtan. Rokêta li avahiyan ketin û agir kete avahiyan. Polîsên di avahiyan de bi tirseke mezin vir û wir ve revîyan.

Pêşmerge, di bin awirên gel ên evindariyê, bi bangîna dirûşmeyan xwe ji navçeyê paşê dûr kirin. Pêşmerge belavokan ji dan destê gel. Banga berxwedanê li şênîyê navçeya Misricê kirin.

Herweha welatparêzên ji Misricê, em agahdar kirin, ku 15 ciwan ji tevli rêzên ARGK bûne.

Piştî êrişê dagirker, ji Êlih û Sêrtê, yekeniyan leşkerî, komên xweser û polîsên hêzên çalaki yên nuh anin. Misricê. Ji ber şaşbûn û jariya xwe êrişî gel kirin. Pêşî 200 kesên girtin. Paşê 180 kesên disa berdan. Dido ji yên hatine girtin, navên wan ev in: Selahattin Olcay û ... Gunbat.

Hîna em agahdar nebûne, ku ji rêzên dijmin bi esehî çî hundabûn çebûne. Lê çar ambulans xwe nêzîkê avahiyan hatibûn bombekirin, kirine. Dora avahiyan ji aliyê leşkeran hatine zivirandin, lewma gel ji hîna nekariyê xwe nêzingî avahiyan bike. Li Sêrtê welatparêz sê polîsên mirî û du birindar ditine.

Eve cara duwemîne ku êriş diçe ser Misricê. Di dawiya sala 1984'an de ji

pêşmerge avêtibûn ser Misricê, dest danibûn ser diravên di bankayê de û direktorê (midurê) bankê kuştibûn.

CIZÎRA BOTAN: Di navenda bajarê de û ler ber ronahiya rojê pêşmerge şerê hêzên dagirkeran kirin.

Şeva 6-7'ê Cotmehê li taxa Kelehê, li dora avahiya hikumetê şerê ku demek dirêj doma, derket. Dengê çekan ji teviya Cizirê hate bihistin.

Dagirker vî şerî û sixletên şerî veşartî hiştin. Şênîyê Cizira Botan serê beyanê miriyê endamekî komên xweser ditiye.

XIZXÊR (ŞÊRWAN): Lêdaneke mezin li dagirkeran ket. Serleşkerê (subayek), sê serbaz û sê "parêzkar" hatin kuştin.

Roja 6'ê Cotmehê di navbera gundên Hesko, Skambo û Gundê Dizan navçeya Xizxêrê, di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dagirker de şerê mezin derket. Ji hêzên dagirkeran serleşkerê, sê serbaz û sê "parêzkarên" gundan hatin kuştin, "parêzkarek" ji birindar ket.

Ev ji aliyê gel li Sêrtê hatine ditin. Guman heye, ku hejmara hundabûnê ji dijmin bilindtir. Di vî şerî de çî hundabûneke pêşmergeyan nebûye.

Ji aliyê din, roja 2'ê Cotmehê ji dijmin sê cendekên serbazên xwe yên mirî anîye bajarê Sêrtê. Lê diyar nebû, ka ev li kîjan derê hatine kuştin.

ŞEMREX: Pêşmerge dafekê li pêşiya navgîneke dijmin vedan. Çar serbaz hatin kuştin.

Şeva 5-6 Cotmehê li ser rîya bajarên Amed û Mêrdînê pêşmerge dafekê vedan. Li nêzingê gundê Siltanê navçeya Şemrexê (Mazidagi), li kêleka ziyareta Siltan Şêxmus, navgîneke dijmin kete dafê. Şerê ku bi qasî saetekê doma derket. Çar serbazên di navgînê de, di cih de mirin.

ŞIRNEX: Pêşmerge di navenda Şirnexê de livbaziyeke pêkhanin. Li ser rîya gundê Gilindorê ji mayînekê vedan. Navgîneke dijmin ji ser mayîne derbas bû.

Şeva 10-11'ê Cotmehê, li taxaka derveyî ya Şirnexê û li nêzingê tugaya leşkerî, li taxa bi navê Ziyaretê, pêşmergeyên ARGK êrişî "parêzkaran" kirin. Em agahdar bûn ku "parêzkarek" birindar ketiye. Leşkerên di tugayê de ji tevli şerî bûne, lê bîlî di valahiyê de berdana berikan, nekariyê tiştêkî bikin.

Li ser rîya gundê Gilindor û Şirnexê ji mayînek hate vedan. Navgîneke "parêzkaran" ji ser mayîne derbas bû. Hîna em baş agahdarên encamên van bûyeran nebûne.

REŞADIYE-WAN: Pêşmerge avêtin ser navçeyê. Avahiyan leşkerî dan ber bombeyan.

Di hefteya yekemîn a meha cotmehê de, pêşmergeyên me yên rizgariya netewî avêtin ser navenda navçeya Reşadiye, ku dikeve keviya başûrê behra Wanê. Avahiyan leşkerî dan ber rokêtan. Leşkerên dijmin ji bersiv dan, lewma şer demeke dirêj doma. Di vî şerî de çî hundabûneke pêşmergeyan nebûye. Em agahdari hejmara hundabûnê dijmin ji nebûne. Lê weke ku nûçegihandkarên me ji Wanê em agahdar kirine, piştî rojekê, gelek mirî û birindarên ji dijmin anîne nexweşxaneyê Wanê.

BÊDLÎS: Pêşmerge avêtin ser qereqola Geliya Şêx Cima. Li gelek gundan civin çekirin. Li gelek deran şerê hêzên dagirker kirin.

Roja 5'ê Cotmehê pêşmergeyên ARGK êrişî qereqola Şêx Cima êrdi-

ma Bêdlîsê kirin. Nûçe belavbûn, ku tenê du "parêzkar" hatine kuştin. Di encama êrişê de, avahiya qereqolê bi dijwari rûxi.

Li gundê Tetikkaya ji pêşmerge civînekê çekirin. Di dawiya civîne de hinek ji ciwanên gund tevli ARGK bûn. Piştî civîne yekeniyan dagirkeran avêtin ser gund. Gundiyan û pêşemin ji gundiyan zarokên wan tevli ARGK bûne, dan ber pikolîyên xwe.

Weke welatparêzan ji êrdimê em agahdar kirine, 5'ê yan 6'ê Cotmehê, pêşmergeyên ARGK di navbera Bêdlîs û navçeya Xana Hewêl de navgîneke komên xweser xistine dafekê xwe. Nûçeyên ne zelal li derbarê vî bûyerê belav bûn. Lê hema hemû çavkêniyan nûçeyan, dibêjin, ku bêhtirî 10 endamên komên xweser mirine.

LICÊ-AMED: Pêşmerge êrişî "parêzkaran" kirin. "Parêzkar" ji reşandin ser gundiyan.

Şeva 10'ê Cotmehê li gundê Bamitnê navçeya Licê pêşmergeyên ARGK êrişekê pêkhanin. Avêtin ser "parêzkaran." Berê xwe dan malên du "parêzkarên" gunehkar. Yekî birindar kirin, lê yê din peyda nekirin. Dihê gotin, ku pêşmerge mirov û tiştên di xaniyan de pêşî ji xaniyan derexistine der ve, û paşê ji agir berdana xaniyan bêbextan ên vala.

Dûv re pêşmerge bi gundiyan re peyivîne. Armanca livbaziya xwe ji wan re gotine. Pêşmerge bang li gundiyan kirin, ku çekên dijmin ji destan berdin. Gava pêşmerge xwe ji gund dûr dikarin, du "parêzkarên" çavsor û hinde piştigirên wan reşandin ser pêşmergeyan û hinde malbatên welatparêz. Zaro û jinan dan ber barana berikên xwe. Di encama vî xîniyê wan de, hinek ji zaro û jinan ji jîyana xwe hunda kirin.

Li ser bûyerê, berpirsiyarên dagirkeran hema bi lez xwe tevgerandin û dan bihistandin, ku yên mirine ji aliyê pêşmergeyan hatine kuştin. Berpirsiyarên Komeleya Mafên Mirovan şaxê Amedê dan bihistandin, ku xwestine herin gundê Bamitnê lê dagirkeran destûr nedane; di bûyerê de hinde pîrsên di tariyê de mane hene û gel ji napejirine ku pêşmergeyan vî kuştinê pêkhanine. "Parêzkarên" gundan gelek caran bûyerên weha pêkdihênin û paşê dixin stuyê pêşmergeyan.

Disa li navçeya Licê gundê Dabi Olan xaniyan du kesên li ser daxwaza gundiyan hatin şewitandin, ku karên nebaş dikiran û hercarê dixwestin karên xwe yên gemar bihaviyên ser pêşmergeyan.

SELÎM-SERHEDAN: Pêşmerge saziyeke dagirkeran şewitandin û mamhostayekî sixur bi mirinê cezakirin.

Şeva 10'ê Cotmehê pêşmergeyên ARGK çûn gundê Yukaridamlapinar navçeya Selimê. Civînekê tevli gundiyan çekirin. Agir berdan dibistana gund. Mamhostayê sixur Ali Karaoglanoglu, ku li êrdimê di karvaniyê de ji sixurî ji bo hêzên leşkerî dikira, dan ber berikan. Mamhostayekî din piştî pîrsiyariyê disa hate berdan, bi şertê ku dijmini neke.

Piştî livbaziye dagirker xwe tevgerandin û bangeşiya xwe bi rengê, "Terorîstan mamhostayek kuşt" pêşvebirin. Bi vî awahî xwestin rewşê berravî bidin şanî kirin.

HEZEX: Li gundê Memolan du "parêzkarên" gundan hatin kuştin. Pêşmergeyên ARGK şeva 9-10'ê Cotmehê li gundê Memolan navçeya Hezexê (Îdil) ji "parêzkarên" gundan dido bi mirinê cezakirin. Navên cerdevanên hatine cezakirin hîna diyar nebûne û rojnameyan ji nenivîsandine.

LI AMEDÊ KOÇBERÎ Û BERXWEDAN

Roja 9'ê Cotmehê berpirsiyarên girtigeha Amedê agahiyekê gihandin dilyên cengê endamên PKK û gotin, ku wê 100 kes ji wan, koçberî girtigehên din bikin. Dagirker, hina ku girti li ser pirsê di nava xwe de nepeyivîbûn, leşkerên xwe, polisên xwe yên hêzên çalaki û endamên komên taybeti ajotin ser dilyên cengê. Artêşa şelandkar û wêrankar êrişî çavikên girtigehê kir. Hemû tiştan, ên weke radiyo, teyp, televizyon, pirtûk, dokument, firaq, livîn û lihêf, cil û tiştên xwarinê, çi hebû tevlihev kirin, şikandin û çirandin.

Êrişbaz bi vê ji dilê xwe rihet nekirin. Bi binkên çekan, daran û bombeyên hêstirên çavan êrişî dilyên cengê kirin. Gelek ji dilyên cengê di nava xwinê de hiştin. Ji dilyên cengê yên birindar, tenê du kesan rakirine nexweşxaneyê Amedê. Em tenê agahdarê navê yekî bûn; navê wî Abdulvahap Akin e.

Dagirker, bi hezaran serbazan dora girtigehê zivirandine. Pirranîya wan ji ber lêdanê birindar, 84 dilyên cengê şeva 10'ê Cotmehê siwarê navgînan kirin û wan koçberê girtigehên bajarên Bartin, Çanakkale, Aydın, Ceyhan, Meledî, Nazilli, Bursa û Amasya kirin.

Bi navê girtiyan li Amedê mane, dilyê cengê Umit Dogan, daxweyanîyekê da bihistandin. Li gora daxweyanîyê, girtiyan li Amedê mane, ji roja 10'ê Cotmehê pêve, dest bi berxwedaneke xwe-birçî-hiştinê ya demûdirej kirine. Paşê berxwedan di girtigehên Ceyhan, Dilûk, Aydın, Çanakkale, Meledî, Bartin, Ankara û Sıgırcılar ji destpêkir. Girtiyan politikî yên di van girtigehan de ji, daxweyanîyên xwe dan bihistandin. Roja 13'ê Cotmehê di heft girtigehan de bi sedan dilyên cengê dest bi berxwedanê kiribûn.

Partiyên SP û HEP ji hinde daxweyanî ji bo weşanan çekirin û dan bihistandin, ku ev koçberkirin li derveyî zagonan e. Bang li gel û weşanan kirin, ku hevkarî û piştgiriya berxwedana girtiyan a mafdar bikin.

"Bavê min li ku ye, çi bi bavê min bû, bavê min peyda bikin!.."

Ev gotin, gotina zarokeki ji merivên girtiyan e, ku roja 12'ê Cotmehê li Amedê dest bi berxwedaneke xwe-birçî-hiştinê ya hevkarîyê kirine. Di nava berxwedêran de pênc zarok ji hene. Gava dadperwer û advokat seriyekê didin berxwedêran, zarokê gotinê li jorê ji wan re dibêje. Ev gotin, hema hêstir ji çavên hemû kesên li wir bûn anin xwarê.

Malbat û merivên girtiyan niha disa bi berxwedaneke xwe-birçî-hiştinê kirine. Weke dihe zanin ev, tu caran girtiyan tenê nehiştin, di hemû berxwedanan de cih girtine û ji ber vê yekê ji, bi berdevamiyê rasti pikolîyan û nirê bûne, hatine girtin û ji şikenceyan hatine derbas kirin.

Roja yekemîn hejîmara berxwedêran 15 kes bû. Roja duwemîn ev hejîmar bilindî 50 kesan bû. Pênc ji wan zaro û 15 jî jin in. Me pêwendiyên bi wan re danî. Dengên pêşemîn ku hatin guhên me, bûn dengên helbest, xoşxane û govendê. Gotinên weke "Kurdistan", "Delîl", "Bagok", "Şehîd Ayten" bi zelalî dihatin guhên me. Me li ser rewşa wan pirsî. Tev di dilxweşiyê de bûn. Roja pêşemîn polîsan dora avahiya tede berxwedan çêdibe pêçabûn. Kesên diçûn avahiye û dihatin digirtin. Nehiştin ku belavok werin belavkirin. Kesên belavokan belav dikiran hatin girtin. Lê êdî zaro ji taktikên polîsan dizanin. Tu kes ji wan netirsîyaye. Livbaziya xwe

bi serbilindî didomînin.

Me ji berxwedêran xwest ku armancên xwe ji rojnameya me re ji bibêjin û me pirsî, ku berxwedana xwe heya kengê wê bidomînin. Weha gotin, "Dijmin dixwazin girtigeha Amedê bizivirînin qempa xwespar û xayinan. Em destûr nadin, ku disa pikolîyên weke yên salên di navbera 1981 û 1984'an de destpêbikin. Em dixwazin birawestînin, da dilyên cengê neyin koçber kirin. Heya em negihîn van armancên xwe, emê berxwedana xwe bidomînin."

Me ji wan mesajekê ji xwest, da em wê bigihînin welatparêzên li Ewropayê ji. Mesaj bû ev, "Kesê ku xwe bide jiyaneke Ewropayî û wê jiyane bipejirine, ne ji me ye. Bila tu kes bi rezeptên (reçeteyên) teorîkî berî xwe nede me. Qada cengê Kurdistan e. Her tiştêk, li vir û bi têkoşinê wê bigihe encam û bersiva xwe."

Paşê berxwedan xwe gihand Nîsêbinê ji. Roja 15'ê Cotmehê 15 kes dest bi livbaziyekê kirin. Me telefon da wan ji. Em bi wan re ji peyivîn û me guhdariya daxwazên wan kirin. Di

dawiyê de weha gotin me, "Niha me bi 15 kesan destpêkiriye. Lê gelek mirov dixwazin tevî berxwedanê bibin. Emê rewşê ji ber çavan derbas bikin. Guman heye, ku berxwedana me xwe bigihîne berxwedaneke girseyî ya mezin. Gel bi diwariyê alîkariyê dike, em tev dilxweş û serbilind in. emê protestokirina dewleta Tirk heya baş pişange bibê, bidomînin. Êdî em napejirînin, ku zîlm li girtiyan were kirin, mirovên sivil bi hovîti werin kuştin, gund werin valakirin û daristan werin şewitandin. Em tiştên li Botanê bi destê dewleta Tirk dibin, protesto dikin..."

Agahî digihînin me, ku guman heye ev bayê berxwedanê xwe bigihîne Cizîra Botan û bajarên din ji. Ji xwe li Bismil û Farqînê rêdaryek weha gelekî xurt e.

Di girtigeha Amedê de rewş gelekî ne baş e. Lê disa ji berxwedan bi biryarî didome. Armanca girtiyan rawestandina koçberkirinê e. Dixwazin ku pikolî werin rawestandin, xwespar nebin berpirsiyarên girtiyan. Kin were gotin daxwazên wan ên mirovî

hene. Lê berpirsiyarên girtigehê li gora dilê xwe, xwe ditevgirînin. Girti ji herdemê leyistokên wan di avê de dibin û dişikînin.

Tu kes nikare armancên koçberkirinê fahmneke. Armancê evê; divê êdî girtigeha Amedê nebe navendeke berxwedanê.

Navên dilyên şer ên hatine koçber kirin û girtigehên wan birinê

Bartin: Mehmet Dolek, Huseyin Duran, Tacettin Dolu, Ahmet Demir, Suleyman Unal, Haydar Toktaş, İbrahim Ulutaş Nazim Çildurak, Ahmet Oner, Zubeyir Şimşek.

Çanakkale: Hamza Karakuş, Hakkı Aygun, Mehmet Adıbelli, Haydar Akgun, Omer Abay, Hilmi Aydogdu, Mehmet Kizilaslan.

Aydın: M. Emin Yalçın, Adnan Yuksel, Ali Zoroglu, Aziz Oktay, M. Şakir Kavak.

Ceyhan: Remzi Avcı, Şirin Tunç,

Fikri Tunç, Şakir Eren, Ali Özdemir.

Meledî: Yılmaz Çelik, İsmail Başaran, Habib Enes, Bilal Yıldız, Mustafa Okçu, Umran Özkurt, Ali Demir, Muslum Elma, Eyup Erol, Mahmut Ekmen, Emin Kiliç, Ferhat Gümüşboga, İhsan Gedik.

Nazilli: Beşir Bumin, Şehmus Batlo, Bahattin Boyacı, Mehmet Butanrı, Nihat Çelik, Vahit Demir, Hemdullah Bulut, Mehmet Kaya, Hidir Kirmiziçiçek, Muhsin Karahan, İrfan Mantaroglu, İsa Kızıl, Mecit Gümüş, Halit Güleş, Huseyin Gezer.

Bursa: İbrahim Aykurt, M. Emin Armutlu, Ferhat Aktop, M. Ali Artuk, Hayri Aslan, Şemsettin Aytimur, Suleyman Sahin, Muhammed Soy-mura, Kamil Sitti, Osman Tan, Mustafa Tanriverdi, Ahmet Kirvar.

Amasya: Yaşar Adanir, Hesevin Barış, İbrahim Bilen, Nezir Çelik, Suleyman Çoşkun, Halef Cesur, Necat Çoşkun, Mehmet Çağlı, Mecnun Demiralp, Cuma Kuzu, Bedrettin Altun, Suleyman Urun, Halil Çelikaşlan, Fikri Var, Enver Şimşeksoy, Naif Kurt, Ali Temel.

Bikaranînen teror û girtinê yên dewleta dagirker

Li Farqîn û Êlihê gelek welatparêz hatin girtin

Şeva 6-7'ê Cotmehê li navçeya Farqînê (Silvan) tiştêkî helez çêbû. Bi hezaran leşker, polis û endamên komên xweser ên dagirkeran, dora taxên Farqînê pêçandin. Seriyên kolanan girtin û ketin hundurê xaniyan. Gelê navçeyê ji vê bûyerê heyirî ma. Lê ji aliyê din êşkerekî dibe, ku dagirkerên Tirk ji hin tiştan gelekî tirsîyane. Li Farqînê, di vê dema dawiyê de rêxistinîya rizgariya netewî li navedê û li gundan bi lez pêşve diçe. Gelek kes xwe digihînin ARGK û ev tevli-bûn her diçe mezintir dibe. Dagirker, ji tirsê vê rewşê, da bikaribin pêşveçûnê birawestînin, bi pikolî û girtinê erîşî gel dikin. Xwe dane wê livê, ki bikeve pêşîya wan, bigirin û ji lêdanan derbas bikin.

Hejîmara kesên li Farqînê hatine girtin, hina êşkerekî nebûye. Lê guman heye ku 35 kes hatibin girtin. Navên hinekan ev in: Recep Menteş (22 salî), Mehmet Uslu, Sadik Matyar, Ahmet Turan, Seyfettin Balçık, Adnan Karayer, Şiran Emiroğlu (jin) û Nuran Tanış (jin).

Şeva ku girtina li Farqînê çêbû, li Êlihê (Batmanê) jî sê welatparêz hatin girtin. Navên dido ji wan ev in: Nimetullah Sozen (Endamê Encumana Kargêriya Şaxê Êlihê yê Sandikata Karên Petrolê) û Kasim Asutay.

Tevlî van welatparêzan, malbatên wan jî hatibûn girtin. Lê şeva hatibûn girtin, jin û zaro disa hatin berdan.

Heya roja ku rojnameya me çapdibû, hina yek ji, ji welatparêzên hatine girtin, nehatibûn berdan. Welatparêzên hatine girtin, hina dernexistine pêşîya dadgehê ji. Destûr ji bo hevdiyatîna bi abukatan û malbatan re ji nehatiye dayin.

Ji aliyê din, di navbera rojên 20 û 25 Êlûnê de li navçeya Bismilê ji bêhtirî 30 welatparêz hatibûn girtin. Ji wan tenê Mehmet İpek, Fahri İpek, Tahir Ulu û Burhan Yaşar hatine berdan. Li derveyî van lê, welatparêzên bi navên Vahit ..., Kerim Avcı û Hamdullah ... hatine girtin.

Li derveyî van, li Midyadê, Cizîra Botan, Bêdlîs, Şirnex, Şemzînan û Çolamergê ji gelek welatparêz hatine girtin.

Li Dih, Berwari û Xana Hewêl pênc gundên din hatin valakirin

Di hefteya yekemîn a meha Cotmehê de, dagirkerên Tirk ji gundiyan van pênc gundên li jêr xwestin, ku ji gund derkevin û gundan valabikin: Terhê, Kezerok û Mêrge (gundên Dihê), Medrese (gundê Berwari) û Zevîyan (gundê Xana Hewêl). Dagirker gotin gundiyan, heke gundan valanekin, bi kotekê wê gundan valabikin. Di van rojan de, ku hêdî-hêdî zivistan

ji nêzing dibe, ji niha ve gundi perîşan û bê çare mane.

Gundiyan Erkent navçeya Berwari bi komî ji şikenceyan hatin derbas kirin

Gundiyan Erkentê, tev bi hev re hatin girtin. Kal, jin û zaro bi rojan di nava leşkeran de hatin hiştin. Leşkeran gundiyan ji beyanê heya êvarî li ser lingekî şîpya dan hiştin, seriyên gundiyan li diwaran dan, gundiyan ji lédana binê lingan derbas kirin û qedemgeyan bi gundiyan dan paqijîkirin. Kin were gotin, her cure şikenceyên erzan bi serê gundiyan anin.

Ji gundiyan Übeyd Bayar û İbrahim Beyhan ji ber lêdanên xwarine, eve deh roj in, nikarin ji cih-livînan derkevin. Gundi ji tirsan newerin biçin nexweşxaneyê ji.

Di girtina keyê gundê Terhemê û mela Terhemê de rekor

Di serê meha Êlûnê de keyê (muxtarê) gundê Terhemê navçeya Dihê û birayê wî yê mela hatibûn girtin. 35 rojan bê pirsîyar girti man. Bi dirêjahiya 35 rojan ji şikenceyan hatin derbas kirin. Ji herduyan keyê gund paşê hate berdan, lê birayê wî mela Mehmet Polat hina ji girtiye û ev rewşa wî dibe rekorek di girtinan de.

Gundiyan gundê Nivîlan ji, ku hatibûn girtin, li navçeya Dihê bi komî ji

lédan û şikenceyan hatin derbas kirin. Li derbarê heşt ji wan, biryara xistina girtigehê, hatiye dayin.

Nimûneyên nû ji bo bê-ehlaqiya weşanên burjuwaziya Tirk

Roja 5'ê Êlûnê gundiye bi navê Huseyin Akaslan li nêzingê mala wî ji aliyê endamên komên taybetî hate kuştin. Dagirker, dan bihistandin, ku kesê hati kuştin, pêşmerge ye. Di rojnameya me Berxwedan hejîmar 110'an de (bi Tirkî) me nivisandibû, ku kesê hati kuştin, ne pêşmerge ye; mirovekî ji seriyê xwe nexweş û gundiyeke xizan bû. Berpirsiyarên Komeleya Mafên Mirovan şaxê Amedê li cihê bûyerê hinde lêkolîn çêkiribûn, derêxistibûn holê ku kesê hati kuştin din e û vê di rapora xwe de ji nivisandibûn. Lê disa ji rojnameyên burjuwazi yê mina "Cumhuriyet", "Hurriyet" ên din, daxweyanîya wailiyê dagirkeriyê ji xwe re bingeh zanin û di rûpelên xwe de nivîsandin ku Huseyin Akaslan militanekî PKK bû.

Di dawiyê de kovara "Tempo" ya heftemîn hate insafê. Di hejîmara 7-13'ê Cotmehê de sernivîsa, "Ka terorist bû?" di kovarê de weşand. Bi vî awahî rastiyê pejirand. Em ji rojnameyên dagirkeran "Cumhuriyet", "Hurriyet", "Milliyet" û hwd. dipirsîn: Ev bû cara çendan? Li ku maye ehlaqê weşan û çapemeniyê? Mirovên me bi hovîti dihe kuştin, hûn wan "terorist" didin danezane kirin, ma ev dikeve kîjan ehlaqê?

Polis merivên kesekî girtin, ku lê digeriyan û gava nekarin wî bigirin

Eve deh roj in li bajarê Amedê mala kesekî bi navê Ali Bakir ji aliyê hêzên dewletê hatiye pêçandin. Sucê Ali Bakir çi ye? Polis li kesekî bi navê Latif Bakir digere, ku merivê Ali Bakir e. Sucê Latif Bakir ji ne diyar e. Şênîyê taxê dibêje, ku Latif Bakir xebatên welatparêziyê birêvedibe. E-ve deh roj in Ali Bakir di bin kontrolê de ye. Wî birine avahiya navenda polîsan. Ji roja wî birine heya niha wî pirsîyar dikin. Lê tiştêkî ku bikaribe bibêje tune ye. Hema bê sedem bûye rehine. Heke Latif were xwe bide dest, ew jî wê were berdan. Polîsan jî, kona xwe di mala Ali de vedane. Endamên malbata wî ji tirsan nikarin herin malê. Berpirsiyarên Komeleya Mafên Mirovan ji xwe livandiye. Di dawiyê de Ali, roja 13'ê Cotmehê hate berdan.

Ji dewleteka mina dewleta Tirk a dagirker, mirov dikare tenê bûyerên weha hêvî bike!..

Berdewama axiftina şoreşgerê li Almanya girtî, Hasan Hayrî Guler:

PKK berpirsiyarê mirovatiya li Kurdistanê li ber xwe dide ye

DESTPÊK
DI HEJIMARA BIHURÎ DE

Xeta ideolojîkî û konevanî ya PKK, di demeke gelekî kin de, di mejiyên mirovên Kurd de cihên xwe girtibûn. Ev îdelojî û ramyarî, bir û bawerî didan gelê Kurd. Ez bi xwe jî, bi ramanên PKK, ji xewa mirinê hişyar bûme. Gelo mirovê ku bi salan di tariyan de digeri, gava bi carekê ronahiyan bibîne, çi dike? Bi gavên pirr mezin ber bi ronahiyê ve dibeze! Derketina birdoz û xeta ramyarî ya PKK jî, ji bo gelê Kurd di hate û di hê ve maneyê. Mirovan ber bi aliyê xwe ve dikişîne.

Birdoz û xeta ramyarî ya PKK, rêberî jî yekitiya netewê Kurd re dikin. Berpirsiyarên berjewend û sûdên gelê Kurd in. Kurdistanêke serbixwe û aza, daxwaza gelê Kurd e. Vê daxwazê jî, birdoz û xeta ramyarî ya PKK di karvaniyê de pêkdihênin. Di demeke gelekî kin de, min dit, ku bi hezaran mirov li dora ramanên PKK kombûne û xwe gihandine hevûdu. Ev rewş, min ji ber bi aliyê xeta birdozî û ramyarî ya PKK ve kişand.

PKK di bernamemeyê (programa) xwe de armancên xwe gelekî bi zelalî daxweyanî kiriye. Ev bername daxwazên gelê Kurd pêkdihêne. Gelê me jî, li gora vê bernamêyê, êdî baş dizane, cihê wî di kîjan eniyê de ye; dost û dijminên xwe baş nasiye. Hinde nakokî û pîrs, bi salan di mejiyê min de hêlinên xwe danibûn. Lê gava min bernamemeyê PKK xwendî, ev jî bo wan nakokî û pîrsan, bû dermanek. Bê şik û guman, min bawer kiriye, ku gelê Kurd wê li dora vê bernamêyê yekbûna xwe pêş ve bibe. Ji ber ku, mirovên Kurd tenê bi peyv û gotinên rast têr nedibûn û bawerîya xwe li ser vê bîngêhê bi dözê ve girênedidan. Lê belê, li gora vê bernamemeyê PKK a rast, gelê me herweha li gav-avêtina PKK jî dinihêrî û karvaniya PKK dişopand.

Gava ku PKK bernamemeyê xwe pêşkêşî gelê Kurd kir û di nava rêzên gel de dest bi xebatên rêxistinîyê kir, di demeke herî kin de, bir û bawerîyên xwe jî xiste serê mirovan. PKK dirustîya xwe ya ji bo dozê şanî gelê Kurd kir. Li çarhêlên welat, bi hezaran mirovên Kurd; gundî, karker, rewşenbîr, mêr û jin, destpêkirin ku di bin rêberîya PKK de yekbûna xwe avabikin. Gava min cih-girtina sed-hezaran di nava rêzên PKK de dit, êdî min jî bawer kir, ku rîya Kurdistanêke serbixwe û aza jî gelê Kurd re jî vebûye û ronahi bûye.

Pirsek din: PKK kîjan qedr û qîmetê dide mirovan? Min rewşa PKK a li ser vê pîrsê jî bi çavên xwe ditiye. PKK ew mirovê Kurd radikir ser lîngan, ew mirovê Kurd bilind dikir, ew mirovê Kurd bi rûmet, bi qîymet û zana dikir, ku bi salan di bin pîkolîyên hêzên dagirker de bindest, bê qedr û bê rûmet mabû; dil û mejiyê wî hatibû reş kirin. PKK, heskirina mirovatiyê û welat di dilê wan mirovan de çinand û bi cih kir, ku di bin pîkolîyên dewleta Tirk de hatibûn buhayê pênc peran. Mirovê Kurd di bin zîlm û zora dagirkeriya Tirk de, nedikarî bibêje, "Ez Kurd im, ez mirov im." Nedikarî xwedî li welat û mirovatiyê derbikeve. Lê ev mirov, di nava rêzên PKK de hatibû zimên, çavên xwe bel kiribû û jî bo rizgariya Kurdistanê seriyê xwe bilind kiribû. Gava ku min dit PKK bi vî awahî xwedî li mirovên bindest û belengaz derdikeve, ez bi hişkî û dijiwarî, bi şîdandîni bi PKK re dihatim girêdanê.

Li diji raman û otorîteya hêzên feodali (kevneperest) jî min têkoşîna PKK didit. Li diji axatiyê, el û eşîrvaniyê, ol û rêdariyên oli (mezhep) û malbatîyê PKK, gelê Kurd li ser bin-

geha yekbûna netewî zana û rêxistî dikir. PKK wî geli li dora yekitiya netewî dicivand û rêxistîna dikir, ku li ser axa welatê xwe bi hezaran caran hatibû par û kêrikirin; her birek jî li dûv eşîrekî, li dûv rêdariyekî oli û hwd. dimeşiya. PKK, jî nava rêzên gelê Kurd dubendi û nakokiyên feodali, nexweşî û astengên kevneperestî jî holê radikir. Gelê me bi qeyd û bendên birayetiye, mirovayetiye û welatparêziyê bi hevûdu re girê dida. Dijminê dagirker bira jî bira re, cîrani jî cîrani re kiribû dijmin; wan li hemberê hevûdu dida şerkin. Lê PKK, mirovên Kurd zana dikir. Ew peyvûn û şerên bê sedem û naverok, jî holê radikir û hildida. Ji ber vê xebata PKK, gelek jî gundiyan Kurdan xwe digihandin rêzên PKK. Hêzên feodali jî şerê PKK dikiran. PKK, têkoşîna xwe jî bo yekitiya netewê Kurd û birayetiya gelên bindest pêşvedibir. Ji ber van xebat û xizmetên PKK ên pîroz, min ji xwe gihand PKK û ez çûm nava rêzên PKK.

Ji aliyekê jî, min didit, ku bi sedan jinên Kurd di nava rêzên PKK de cihên xwe digirin. Ew nedikarin ji navbera çar diwaran jî derbikevin. Lê, di bin rêberîya PKK de, dikarin bi azadî tevli têkoşîna şoreşa welatê xwe Kurdistan bibin. Ki bêhtir bindest bû, ki bêhtir zîlm û zorê didit, PKK pirtir li wan kesan xwedî derdiket. Qîmetêke taybetî dida jinên Kurd. Ji bo zanabûna jinan û rêxistinîkirina wan, xebatekî taybetî danibû pêşiya xwe. PKK, di nava rêzên xwe de, rê û deriyên peyvandinê, bangêşiyê, rêxistinê û şerkinê jî jinên Kurd re bê-tixûb vekiribû. Jinên Kurd jî, he ma jî hemû birên civakê bêhtir, bi dil û can xwedî li rizgariya welatê xw derdiketin.

Bi têkoşîna xwe ya li diji feodalîzmê û bi xwedî derketina xwe di pîrsên mafên jinên Kurd û mirovatiyê de, PKK rast berpirsiyariya têkoşîna di barê demokratîyê de jî pêşvedibir. Ji ber vê delameta PKK, ez ketim nava rêzên wê.

"PKK, deng, ziman, dil, meji, çav, giyan û berxwedan; çekê serxwebûn û azadiya gelê Kurd e... PKK, rizgariya gelê Kurd, birekî rizgariya gelê Tirk û hemû gelên bindest; tevgereke internasyonalîst e..."

Bi destên hêzên dagirker, bi sed hezaran Kurd hatibûn qirkirin, koçberkirin; gund û bajarên Kurdan hatibûn şewitandin û hilweşandin. Bi xwîna hatibû rijandin jiyan li gelê me bibû girtigeh û zindan. PKK yek bi yek, bersiva van hovitiyên dewleta Tirk a dagirker dida; tolê li erdê nedihêla. Ji ber vê xebat û xizmeta PKK, min xwe gihand nava rêzên PKK.

PKK deng, ziman, dil, meji, çav, giyan (rîh), zanabûn û berxwedan bû; çekê serxwebûn û azadiya gelê Kurd bû. PKK rizgariya gelê Kurd, herweha birekî rizgariya gelê Tirk û hemû gelên bindest bû; tevgereke internasyonalîst bû. Min van tevan di PKK de diditin. Ji ber vê rewşa wê, ez bezîm nava rêzên PKK.

Piştî damezirandina PKK, bi sed-hezaran mirov di nava rêzên wê de cihên xwe girtin. Bi hezaran mirov jî, bibûn dilxwazên PKK. Vê rojê, ev hejimar gihiştîye milyonan. Bi vî rengî, mirov delameta xwe ya welatparêziyê

pêkdihênin. Ev di hê wê maneyê, ku PKK berpirsiyarê wê yekitiyê ye, ku bi dilê gelê me û milyonan jî mirovan e.

Vê rojê em dibihisin, ku ew dijminê bi salan, bi zîlm û zora xwe gelê me kiriye bindestê xwe û kole; nemaze ev dijminê xwînxwar, dibêje, "PKK bi kotekê mirovan dikişîne nava rêzên xwe." Ma gelo, dewleta Tirk a dagirker, bi wê hovîtî û xwînmîjiya xwe, çi xizmetê jî gelê me re û jî mirovatiyê re kiriye? Heke tiştê nebe, hingê, ma hîna jî gelê me jî dewleta Tirk re koletiyê bike? Gava tevgerek, rêberîya berjewendiyên (menfeatên) gelekî (xelkeki) bike; ew gel jî, bi dil û can delametên xwe yê rizgariya netewî pêkbihêne, ev di hên çî maneyê? Ev di hên wê maneyê, ku Partî rêberîya neteweyekî dike, xwedî li rizgariya neteweyekî derdikeve û gel jî, xwedî li Partiya xwe derdikeve.

Kal û pîrên me xwendin û nivandinê jî nizanin. Lê disa jî ew, jî dil û can alikariya PKK dikin. Ji ber ku, di teviya dirêjahiya jiyanê xwe de, tenê zîlm û sîtema hêzên dagirker ditine. Ew bi çavên xwe dibinin û baş bawer dikin, herweha bi her awahî dizanin, ku PKK xizmeta rizgariya gelê Kurd dike. Ji zarokên di zikên dayikên xwe de em bigirin heya ava hestuyên mirovan, dewleta Tirk li ser axa Kurdistanê dijminahiya mirovên Kurd kiriye. Hemû mirovên Kurd jî, para xwe jî vê dijminahiya dirinde standine.

Hêzên dagirker her cure zîlm û pîkolîyê li ser gelê me pêkhanîne. PKK jî vê rojê hesabên vî hovîtîyê yekoyekoyî jî dagirkeran dipirse. Gelê me jî xweş bawer dike, ku PKK vê delameta xwe bi çelengî û qehremani wê bibe dawiyê. Delamet û wezîfeya wan kesan e, ku li ser axa welatê xwe vî çendê rûberê eş û tîvancan bûne û baş serwest bûne ku rûmeta mirovatiyê li welatê wan vî çendê hatiye perçiqandin, cihên xwe di bin rêberîya PKK de bigirin. Em hemû mirovên şoreşger û niştîmanparêz jî, vî çendê serbilind û serfiraz in, ku em di bin serokatiya rêheval Abdullah Ocalan de delametên xwe yê têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê pêkdihênin.

PKK kîjan rolê leystiye? dewleta Tirk kîjan rolê leystiye? Ev rol, bi tevayî jî hevûdu cuda ne. Hemû mirovên şoreşger, pêşverû, demokrat û welatparêz, rola û mîsyona dewleta Tirk û hovîtîya wê rind dizanin û fahm dikin. Lê hêzên imperyalîst û mejojkar, naxwazin ku hovîtîya birayê wan, bi hemû rastîniyan berçavan bibe. Ji ber ku, hêzên imperyalîst baş dizanin, ku dewleta Tirk a dagirker, bi piştigirî û alikariya wan, hikmê xwe li welatê me didomîne.

Min di axiftina xwe de, wê rola ku dewleta Tirk li welatê me leystiye, bi kurtahî anî zimên. Veca imperyalîstên Almanya çî navi li dewleta Tirk dikin bila bikin, lê ew nikarin hovîtîya dagirkerên Tirk bidin veşartin. Disa, ew nikarin wê alikariya pêşkêşî dewleta Tirk kirine, bidin veşartin. Herweha, tu caran ew nikarin PKK û gelê Kurd jî hevûdu cuda bidin şanî kirin. Ew nikarin bi gotinên xwe yê tîji derew û nakokî ne, destên xwe yê bixwîn bişûn. Ew nikarin bi pîkolîyên xwe, tenê mirovekî jî, jî PKK sar bikin an jî dîr bixin. Heya ku tenê mirovekî Kurd jî li ser axa Kurdistanê nemîne, yan tu kesek mayibe, têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan jî wê di bin rêberîya PKK de bidome. Bila şik û gumana tu kesî jî vî rastîyê nebe! Ew qeyd û bendên azadiyê, ku min, hevalên min û teviya gelê Kurd bi PKK re girêdane, jî aliyê çî hêz û kesî nikarin werin şikandin!

Dema ku min rola dewleta Tirk jî hemû alîyan ve fahmkir, ez baş zana û hişyar jî bûm. Min rîya rizgariyê dit û

ez hîni vî rîya ronak bûm. Êdî çî kes û hêzek, nedikarî min di bin hikmê dewleta Tirk de bigire, min bide sekinandin. Ji ber ku, jiyanê di bin hikmê dewleta Tirk de, koletîya bi zanabûn bû. Bi rastî, jî koletiyê re, jî mirineke bê rûmet re bi zanabûn serî danin û çemandin bû. Çî mirovek, nedikarî jiyanêke vî çendê erzan bipejirîne; min jî nepejirand.

Cih-girtina di nava rêzên PKK de êdî bibû delameta min jî. Di demekî gelekî kin de PKK, mejiyê min e ku di dibistanên Tirk de bi salan jehr girtibû û zincar bibû, jî wê jehr û jengê xilas kir û ez gihandim raddeyê nû a mirovatiyê. Ji her aliyê ve, ez zana bûm. Êdî min baş dizanî ezê çawa xwedî li pîrsa gelê xwe û welatê xwe derbikevim.

Pejirandina jiyanê di bin hikmê dewleta Tirk a dagirker de, pejirandina qirkirina gelê Kurd e

Jiyanê di bin nîrê dagirkeriyê de tu caran nayê pejirandin. Di dirokê de mirovayeti, her demê jî bo jiyanêke serbixwe û aza şer kiriye û dike. Berî derketina PKK, dewleta Tirk a dagirker li Kurdistanê hikmê xwe yê zîlmkar bi gelê Kurd bi kotekê dabû pejirandin. Gelê me hatibû koçber û merheleyêke welê, ku bi çekên dagirkeran, li diji hebûna xwe û mirovayetiye şer dikir. Bi çî rengî be bila be, xizmeta jî bo domandina koletiyê guhehî gelekî mezin e. Ji bo mirovê Kurd, serî danina jî hêzên dagirker re, her tim mirineke bi her awahî ye.

Heke min di bin hikmê dewleta Tirk de jiyanêke wusa ya bê rûmet bidomandana, ev dihat çî maneyê?

Heke ez lêşkerêkî artêşa Tirkî bama, minê çî bikira?

Heke ez lêşkerêkî dewleta Tirkî bama, divibû jî bo domandina hikmê dagirkeriyê, min li diji gelê xwe û mirovatiyê şer bikira û bi çekên dagirkeran xwîna gelê Kurd birijandana. Divibû min li diji têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê şer bikirana; pîkolî, lêdan, zîlm û zorê li gelê xwe bikirana. Divibû min narinçokên (bombeyên) jehrê û gazê li ser bajar, gund, çîya, deşt, giya kevir û daristanên Kurdistanê bibarandana; bi van narinçokên jehr û kimi min zar, mêr, jin û hwd. hemû mirovên Kurd qirbikirana û bi hezaran gund û bajarên Kurdistan hilweşandibana.

Herweha, heke ez lêşkerêkî Tirkî bama, divibû min bi şev û rojan bihavêtibana ser gund û bajarên Kurdistanê; lêdan û hîvgavtînen pîrîr diwar li mirovên ji gele xwe bikirana, mal û milkên Kurdistan talan bikirana, ew kesên alikariya têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê dikin, bigirtana; girtiyan bi lêdanê bikuştana yan jî mirovan koçber bikirana. Divibû ez, jî bo girtin û kuştina rêber û şervanên têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê, gav bi gav li ser axa welatê xwe bigeriyama, şopê bihajoktibana û delîveke rizgarbûnê nedabana gelê xwe.

Heke ez lêşkerêkî Tirkî bama, divibû min pîkolîyan li karker û xebatkarên Tirk jî, jî bo berjewendiyên mejojdariya û kedxwariya burjuwaziya Tirkî, bikirana. Divibû min berên devên çekan bidana karkerên ku jî bo mafên xwe yê aborî û ramyarî dengê xwe bilind bikiribana û destên xwe dirêjî pîsîrên wan jî bikiribana.

Heke ez lêşkerêkî artêşa Tirkî bama, divibû min jî bo armancên kedxwari û mejojdariya hêzên imperyalîst li welatên cihanê şer bikiribana.

Weke di hê zanîn, dewleta Tirk a dagirker mezinên me şiyandibû şerê li Qore yê. Ji bo armancên dagirkerî û vegirtinê, wê min jî bişiyandibana welatê Qibrîsê.

Artêşa Tirkî ku endam e di NATO de, li diji gelên bindest û tevgera karkerên cihanê delameteka paşverû kiriye barê xwe û pêkdihêne. Gava ku ez lêşkerêkî Tirkî bama, divibû min li diji gelên bindest û karkerên cihanê jî, xizmeta NATO bikiribana.

Dewleta Tirk hemû armanc, daxwaz û bikarhanîyên xwe bi koteka lêşkerî dibe serî. Ji ber çî li ber her dar an kevîrekî Kurdistanê, lêşkerêkî Tirkî heye? Lêşkeriya jî bo dewleta weha, jî bo mirovekî Kurd mirineke gemar e; dijminahiyeke gelekî mezin e li diji gelê Kurd.

Lêşkeriya jî bo artêşa Tirkî, posîdeyên gelekî mezin li kesbûna xortên Kurd dike. Xortên Kurdan di lêşkeriyê de zimanê Tirkî hin dibin; çetîr were gotin, bi kotekê vî zimani bi xortên Kurdan didin fêr û hîn kirin. Giyan û rîhê koletiyê û serî çemandîne, di vî saziyê de di dil û mejiyên xortên Kurdan de didin sistin.

Belê; dema ku ez zana û hişyar bûm, min Kurd, Kurdistan û diroka mirovatiyê jî baş naskir. Heke, min di demeke weha de lêşkeriya dewleta Tirk a dagirker bikirana, ev rewşa min li hemberê gelê Kurd dibû dijmanahiyeke mezin. Delamet û karekî weha bê rûmet û erzan jî, min nedikarî bipejirînim.

Heke ez di bin hikmê dewleta Tirk de dadgerek bama, min çî dikir?

Hemû zagonên (qanûnên) dewleta Tirk a dagirker, li ser bîngeha inkarkirina Kurd û Kurdistanê hatine danîn û amade kirin. Li gora zagonên vî dewleta reş û tarî, tenê hildan û jî dev derxistina gotinên weke "Kurd" û "Kurdistan" bi serê xwe, xizmeta kêrikirina dewleta wan dikin. Li gora zagonên vî dewleta xwînmîj û kedxwar, her tiştêkî bi navê "Kurdîti"yê ve girêdayî be, qedexê (bê-destur) ye. Li welatê ku lêşkerêkî Tirk kengê bixwaze bikaribe mirovekî Kurd bi serbestî bikuje, li wî welatî tenê zagonên "kelem" û "hovan" di hên birêvebirin û meşandin! Tu caran zagonên dewleta Tirk, ku di pirtûkên xwe de wan nivisiye, jî bo qencî û sîdên gelê me nehatine bikarhanîn. Biryara û destûra jiyan û mirina mirovên jî gelê me, yan jî hêla lêşkerên Tirkî an jî, jî hêla sawcî û dadgerên dadgehên taybetî, di hên dayîn û pêkhanîn.

Ev nîmûneya li jêr, armanca dewleta Tirk û delameta dadgehên wê pîrî ronak berçavî dike. (Çavkani: Kovara "2000'e Dogru", Hj: 51, Musa Enter).

Di sala 1926'an de li Amedê, jî ber serhildan û bûyera Şêx Seîdê Pîranî, "İstiklal Mahkemesi" = Dadgeha Serxwebûnê" hate avakirin. Li hêlekê dadgehên faşîst, li hêla din jî sersawciyê bi navê Ahmet Sureyya Ozgoren rûniştibûn diwana dadgehê. Ahmet Sureyya di sala 1960'an de biranînên xwe û jiyan-bûyerên xwe di rojnameya "Dunya - Cihan" de, da weşandin û di vî pirtûkekê de çapkirin û weşandin.

Ahmet Sureyya di serhevoka pirtûka xwe de wusa nivîsandibû:

"Rojekê, xortekî ji Kurdên Reşkotanê yê mîrxas anin dadgehê. Dadger wî şopandin û jî binê çavan li wî nihêrin. Gava tîgihîştinê ku Tirkî nizane, dadger biryara darvekirina xortî dan. Sedem weha bû: Mirovê ku bi Tirkî nezaniye, çî xêrekî wî jî bo welat nebe! Ji ber vî, darvekirina wî, hate pejirandin û biryar hate dayîn. Xortî birin, wê şevê bi dar ve kirin.

"Li Yalova-Dagkapi, ez di hotêleka piçûk de bûm. Gava ez raketim, ew xortê Tirkî nedizani, kete xewna min.

*Destên xwe li dora gewriya min pê-
çand û bi Tirki gote min, 'Çima te ez
berdam, bila min bi dar ve bikin!' Bi
van gotinên xwe, ez geleki tirsandim.
Wê sevê heya beyanê, ev bûyer du-sê
caran hate xewna min. Ez bûm mina
dinan. Mina dinah bi min hat.*

*"Bi beyanê re ez çûm dadgehê û
min got hevalên xwe yên dadger,
'Hevalino, em hemû kesên bi Tirki
nizandin bi dar ve bikin. Divê em hemû
mirovên li Amedê û li rojhilatê bi dar
ve bikin. Em hene, da em li wir hemû
gunehbaran ceza bikin...' Çi di xewna
min de hatibû serê min, min ji wan re
tevan got. Dadger Mazhar Mufît û yên
din, gotin, 'Tu bisekine, ev karê me ye'
Min giraniya sawçitiya xwe danî holê.
Di navbera me de heya pevçûn ji
çebûn. Serê di navbera me de, ji
gotinên devan ji derbas kir. Bi vi
awahi, di dawiyê de dadgeh ji hate
sekinandin. Min û wan paşê, vê rewş û
bûyerê, bi şifreyê gihand Ankara û me
saziyên bilind ji agahdar kir.*

*Hefteyekê dûv re, min vê tîlgrafê
stand:*

*'Sersawciyê Dadgeha Îstiklalê li A-
medê, Ahmet Sureyya Beg, Armanca
me perçiqandina serê Kurdan û Kurdi-*

*tiyê ye. Bi hevalên xwe yên dadger re li
hev were û ez ji çavên te radimûsim.*

*Serokê Hikumeta Tirkiye İsmet
İnonu."*

Tenê ev nimûne, hemû armancên
dewleta Tirk û delametên dadgerên
wê, bi zelalî radixine ber çavan. Belê,
her demê, dadgehên xwe yên taybetî
ji bo perçiqandina serê Kurd û Kurdi-
tiyê avakirine û bi hezaran mirovên
Kurd, ku bi zimanê dayika xwe pey-
vine, bi destê û biryarên dadgerên
(hakim) faşist hatine bi dar ve kirin.

Dewleta ku miroveki tenê ji ber ku
bi zimanê xwe peyiviye bi dar ve bike,
ev dewlet, helbet bi "hesani" wê wi
mirovî ji bi narinçokên jehrê bikuje,
ku ji bo rizgariya xwe şer kiribe.

Gava min di bin hikmê dewleteke
weha de dadgerî bikirana, divibû berî
her tiştekê min dayika xwe ku piçeki
Tirki nizane, ceza bikirana; biryara
cezakirina wê bidana. Divibû min
biryara girtin û cezakirina ciran û
gundiyan xwe bidana, ku piçeki Tirki
nizandin. Divibû min cezayên giran

bidana wî mirovî, min wî mirovê
Kurd ceza bikirana, ku xwedî li çanda
xwe, xwedî li welat û gele xwe, xwedî
li rizgariya xwe derdikeve. Kesên

weha, divibû min bi cezayên giran
ceza bikirana. Eşkereye, ku divibû
min di bin çarika dadweriyê de, ji bo
armancên dagirkerî yên dewletê, ji bo
kedxwariya dewleta Tirkan û li gora
fermanên dewleta Tirk a faşist, birya-
ra qirkirina gele Kurd û mirovatiyê
bidabana. Lê belê ez mirov bûm, bi
ser de ji ez miroveki Kurd bûm. Min
nedikarî ji bo sûd û berjewendiyên
dijmin, li diji xwe şer bikira, min
celladiya gelê xwe bikira.

Daxwaziyan serxwebûn û azadiya
neteweyekî bindest û kole, nikarin
werin pirsîyar kirin. Gava min ji
dewleta Tirk a faşist re dadgerî bikiri-
bana, divi bû min wan daxwaziyan
gelê xwe ji pirsîyar bikirana. Ev jî, wê
bihata mane û wateya pirsîyarkirina
diroka mirovatiyê. Ji ber vê yekê ye,
ku tu hêzek nedikarî û nikare me di
bin hikmê xwe yê dagirker de bigirta
û bigire!

Li gora maf û dadweriya diroka
mirovatiyê, delameta me ya bingehîn,
cih-girtina di nava rêzên PKK de bû.
Me jî van delametên xwe di karvaniyê
de pêkhanî.

Disa, min di bin hikmê dewleta
Tirkan de mamhostayî bikirabana,

min çî dikir?

Dagirkerên Tirk berî her tiştî, ji bo
jehrkirina mejiyên mirovên Kurd gi-
rani dane wê, ku ramana kemalizmê
di seriyan de bidin sistin. Ew baş
dizandin, mirovê ku mejiyê wî were
jehrkirin, bi hesani nema dikare hiş-
yar bibe. Dagirker, van armancên
xwe, bi destên mamhostayên xwe
pêkhanine. Mamhostayên Tirk, çan-
deke "qışleyî" (leşkerî) sistine me-
jiyên zarokên Kurdan. Zarokan bi
raman, bir û baweriyên dagirkerî zana
kirine û mejiyên zarokan bi jehrê
heşandine.

Mamhostayên Tirk, heya niha tenê
xizmeta inkarkirina Kurd û Kurdistana-
nê kirine, karguzariya inkarkirina di-
rok, ziman, çand û hemû hebûnên
Kurdan kirine. Tu caran destûr neda-
na peyvandina zimanê Kurdî. Heke
ez jî momhostayekî Tirkan bama,
divibû min ji herrojê bi zarokên
Kurdan bida sundxwarin, ku Tirk in û
zarên Tirkan in. Divibû min tenê
giyanê Tirkitî û Tirkbûnê bixista dilê
zarên Kurdan. Divibû min, di hemû
axiftinên xwe de, pesn û forta Tirk-
bûn û Tirkitiyê bidabana, da zarokên
Kurdan jî xweş biketana bin posi-

deyên Tirkitiyê. Divibû min, hemû he-
bûnên netewa Kurd, nola hebûnên Tir-
kan bin, bidabana şanikirin û nasdan.
Divibû min, mirovên Kurd pirrî ne-
zan û piçûk bidabana nasandin, da za-
rokên Kurdan jî li ser vê bingehê xwe-
di li Kurdiya xwe derneketibana.

Dibistanên Tirkan ên li Kurdistnê,
lêdan- û şikencexaneyên leşkerên Tir-
kan in. Heke ez mamhostayekî Tir-
kan bama, divibû leşkerên Tirkan di
van dibistanan de û li pêşîya çavên
min, lêdan li jin, mêr, zar û kalên
Kurdan bidana û min jî guhdariya
qerînên dengên ji ber lêdanan ên
mirovên Kurd bikirana.

Dewleta Tirk a faşist, bi van dela-
metên min tenê wê, razî û qayil
nebibûbaya. Wê kar û xebatên sixurî û
ajantiyê ji danibana pêşîya min. Wê
van karên gemar jî bi min bidana
pêkhanin. Belê, divibû min, ew Kur-
dên ku xwedî li Kurdiya xwe, li
rizgariya xwe derbiketana, bidabana
destên leşkerên Tirkan; min wan
bidabana girtin û li ser vê bingehê ji
xizmetên mezin ji dewleta Tirk re
pêkbihanibana.

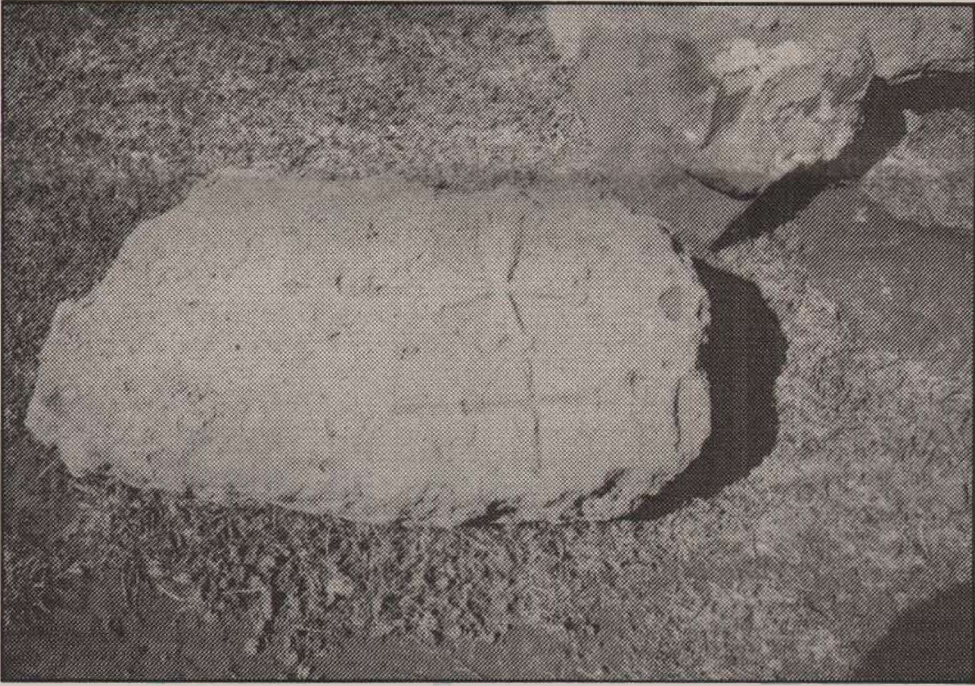
*DÛMAHÎK
DI HEJIMARA PÊŞÎN DE*

Geştêk bo Kurdistanî Bakurê-Rojava

- 11 -

Kurdistan lankey şaristaniyet biwe

Mahabad Kurdi

**Kêlî gorêk
le goristane
konekey
çiyay Agri.**

**Kurdistan,
Gulan 1989**

Kurdistan wilatî ême her le bere-
beyanî mejiyewe kangay zanist û
zaniyarî biwe. Mirovî Kurd zor zîrek
û çalakane biwe le hemû karûbarêkî
rojaney da. Bê guman siruştî Kurdis-
tan û xake be pît û bereketekey zor
karyan kirdote ser şewey jîyan û
dewrûber, dole pan û berinekani û
çiya serkeşekani û pêdest û qedpali
kêwe berzekani karyan le dil û derûnî
êmey Kurd kirdiwe û heta hetayêş
nabê xoşewistî ew xakeman le bir
biçêtewe. Her lew rojey ke mirovayeti
dirust biwe û bûnewer peyda biwe û
jîyan destî pêkirdiwe, mirovî Kurdîş
wek sercem komelani tiri mirovî ser
rûy zewî zor be tewawî û sextî têkoşa-
we bo jîyan û bextiyarî û kamerani...
Têkoşawe bo ewey le rewreye jîyan
diwanekewê û weku hemû gelani tir
bigat be here berztirin lutkey awat.
Eger kesê geştêk bo Kurdistan bikat
be şeweyekî rêkûpêktir le nizikewe be
çawî xoy paşmawe dêrin û mejiyeka-
ni em wilate bibinê, inca resenî û
sarîştani ew xakey bo derekewê. Belê
le ser lutkey her çiyayê qelayek berz
kirawetewe... Le her bajêrê mizgew-
têkî kon mawetewe... Le zor şiwênî
em Kurdistane goristan û kilêse û
gumbet û şiwênewarî tiri kon ber çaw
dekewin û serinci mirov bo xoyan
radekêşin. Helbete em nimûnaney
serwe hemûyan belgeyekî rûn û rastin
ke lêhatûyî û karameyî bab û bapirani
ême nişan deden û cêgay şanazişin be
gelekeman. Şitêkî belge newistîşe e-
ger rojgarî Kurd weku imro nebwaye
û xakekey letûpet nekraye, bê guman
Kurdîş wek hemû gelani tir serbest û
azad debû û ziyatir û ziyatir hawbeşî
dekird le berew pêşewe birdinî şari-
staniyeti mirovayeti û parastinî aştî û
asayişî cihan. Her weku dezanin nûsi-
ni babetî mejiyûyî xoy le xoy da karêkî
girane û pêwistî be şarezaî û serça-
wey zorewe heye. Le ber ewe hewil
dedem lem witare da be kurtî çend
layanê bas bikem ke bûnî Kurdistan
be lankey şaristaniyet biselmênê.

Bê pêy hendê berhem û lêkoline-
wey arkeoloji mirov pêş salî 150.000
b.z. le Kurdistan hebûne û jiyane. Ew
mirovaneş paş salî 12.000 b.z. le
Kurdistan bûnete daniştî û nişteçê.
Her le ber eme bo man derdekewê ke
milletî Kurd milletêkî kon û resene û
be hezaran sale le ser xak û zêdî xoy
guzeran dekat. Qise û tîyoriye hiç û
pûçekanî regezperistanî netewe ser-
destekani Turk û Fars û Erebbê be
binaxe û binema demênnewe û be
awê da deçin, ke delên Kurd lemîla û
lewla hatûne û xawen resenêti xoyan
nin! Nawçekanî çiyay Zagros yekê le
here kontirin cêgakani nişteçebûnî
ademizad bûne (le pêş mejiyû). Le

eşkewtî (şaneder) ke dekewête rojhe-
latî Zagros çend peykerêkî eşqani
mirov dozrawnetewe û mejiyûyan de-
gerêtewe bo 60 hezar sal û hî mirovî
(çaxî berdî kon) in le corî (nênder-
tal). Her le heman eşkewt da çend
amrazêk be dest kewtûn le ciyati çeqo
û şiti tir bekindên û mejiyûyan degerê-
tewe bo 8.500 sal b.z. wate (çaxî
berdî nawendî). Herweha le zor eş-
kewtî tir da kerese û amraz be heman
şewe dozrawnetewe û her degerêne-
we bo ew serdeme û le şiwênî tiri
Kurdistan da wek Kurdcay (gundi
girdmamik) û le ser kenarî rojhelatî
rubarî Ferad.

Le wilatî Swêd le salî 1988 kitêbêk
bilawbowe be zimani Îngilizî, em
kitêbe le nûsinî C. Kurdo ye û nawîşî
"Kurdistan The Origins of Kurdish
Civilization - Kurdistan Resenî Şari-
staniyeti Kurd" e. Babetî em lêkoline-
wey mejiyû Kurdistane, ew niştima-
ney ke şoriştî kiştûkalî tiyada rûy
dawe, ew şorişey ke yekem seretaye
bo mejiyû jiyani mirovayeti, be we
rastî pêşekî dirust kird bo peydabûn û
damezrandinî gel û şar û wilat û
bazirgani û huner û weje û kultur.
Herweha yarmetider bû bo xelki Kur-
distan ke zor pêş gelani tir be hezaran

sal jiyani koçerî becêbihêlin we jiyani
komelî çinayeti û şaristani dest pê
biken (eweş le encamî pirosêseki dûr
û mejiyûyî da). Be pêy zanist Kurdistan
kontirin wilatî cihane ke bo yekem
car ajel mali kirdinî tiyada peyda
biwe, ewîş be hoy le barî cografî û
aburî ew nawçeyewe. Zanayani paş-
mawey şaristani ewe pişan deden ke
Kurdistan le kati paleolitî nawende-
we (serdemi berdîni nawend) jiyani
tiyada biwe, dozrawe kulturîyekan
(xanûbere û sêramik û amêrî berhem
hênan û... htd) eweman bo deselmê-
nin ke şaristaniyet lem wilate da
yekcar dêrine (9 hezar sal le mewber
le Kurdistan da yekem agirdanekani
şaristaniyeti mirovayeti le germey ge-
şekirdin û dirust bûnyan dabûn. Le
çiyay Bêstûn, le çiyay Jengar, le zinci-
re çiyakanî Zagros û... htd). Bem
core Kurdistan lankey şaristaniyet
biwe. Gundi Çermu ke yekêke le
kontirin gundekani (serdemi berdî
niwê) seretakanî yekemî karûbarî ki-
ştûkal û çandin û bexêkirdinî ajelîtiya
serhêda we. Ew gunde dêrine ke le
layan lekolerewanî paşmawe koneka-
newe dozrawetewe, dekewête nizik
şaroçkey Çemçemal (11 km rojhelat)
û 35 km rojhelatî Kerkuk ewe, le

ser dölêk be nawî çemî Koran. Rûberî
gundi nawbiraw le nêwan 12.000 -
16.000 m daye û nêrdeyekî zankoy
Şikago le salî 1948 - 1955 zor
pişkinîni le ser em gunde kird û mejiyû
gerandotewe bo zinikêy 6750 sal
b.z.. Gundi Çermu biwe yarmetiderê-
ki giring bo dozînewey zor layen û
zaniyarî be nîrx derbarey (serdemi
berdî niwê) ne teniya le Kurdistan
belku le seranserî nawçekanî Rojhe-
latî Nizik. Bo nimûne derbarey çandi-
nî danewêle û helbijardinî corî dane-
wêle û zor şiti tir ke le layen daniştî-
wani em gundewe taqikirdineweyan
le ser kirawe. Her le heman gund
topele qurî wişkewebû ditrawetewe,
ke zorbey pisporan baweryan waye ke
em topele qurane (wişkewebû) hî
Xuday Dayik in. Lê re da eweman bo
derdekewê ke kontirin ayin-din-i mi-
rovî (serdemi berdî niwê) lem gunde
serî heldawe û daykayetiş zor pîroz
biwe le lay komelga cotiyariyekan.
Ewey derbarey xanuwekanî Çermu
dewitrê ewey ke be şeweyekî zor
hunermendane û karamane dirust ki-
rawin. Eweş belgey pêşkewtûyî ew
gundiyanê bûne ke le wê jiyaw in.
Firêdirik Bartî zanay Nerwîjî û pispor
le zanistekani komelayeti-mirovayeti

delêt: "Paşmawe ajeliye dozrawekan
le gundi Çermu belgen bo ewey ke
dewrûberî siruştî le binaxewe negora-
we. Xanûwekanî gundi Çermu ke le
qur û berd dirust kirawin zor le
xanûberekani êstay hendê gunde Kur-
diyekan ecîn". 5 hezar sal le mewber
le xîwarûy Kurdistan dewletî Êlam
peda biwe, ewîş le encamî pêşkewtîni
melbende biçûkekani Zagrosewe di-
rust bû. Ayin û paşa û huner û bazar û
şaristaniyeti Êlam zor cêgayekî diyar-
yan heye le mejiyû şaristaniyeti miro-
vayeti da. 4 hezar sal le mewbe le
serûy Kurdistaniş be heman çonayeti
dewletêkî tir be nawî Hitî yan Hitit
dirust bû, ayin û weje û yasa û huner û
şaristaniyeti ewîş be heman şewey
Êlam giringî xoy heye û cêgey diyare
le mejiyû dirust bûnî şaristaniyeti naw-
çeke û serdemi dêrin da. Be pêy
lêkolînewey arkeoloji û zanistî le
Kurdistanî cihanî kon da nizikêy 34
dewlet hebûne. Encam hemûyan le
sinûrî împaratoriyeti Midiya da kobû-
newtewe. Cihani kon serdemêkî zor
dijwari jiyani mirovayeti biwe. He-
mû şitêk le ser hêzî leşkir û tiwanay
cengî mawetewe. Paş serkewtîni Mi-
diya be ser Aşuriya le salî 612 î pêş
zayin, pêşkewtînekî zor gewrewe wi-
latî dagirtotewe. Yasa, ayin, leşkir,
huner, xanûbere, awedani û şarista-
niyeti Midiya berztirin piley pêşkew-
tîni şaristaniyeti Kurdistan biwe le
cihani kon da. Milletekanî tiriş zor
sûdayan le şaristaniyeti Midiya wer-
girtiwe weku Farsekan. Paş awabûnî
estêre Midiya le asmanî Kurdistan,
milletî rencder hergîzawhergîz koli
nedawe, çunke Kurdistan xoy qelaye-
kî siruştî biwe le naw çiya serkeşekani
da, milletekeş bew pêye henase dirêj
biwe le xo parastin da, be rastî şer
biwe û tiwaniwyeti le naw ew hemû
hêriş û pelamarey mejiyû ew nawçeyê
da xoy biparêzê û netewêtewe!

Karwanî roşinbirî û zaniyarîş le
Kurdistani ême da zor geşesendû
biwe û le gelêk gund û şaroçke û
penapesiw û lapal da xiwêdinga û
kitêbxaney pêwist hebwe. Her lew
katewe nûsin û xiwêndin dahatuwe û
ademizad birî le roşinbirî kirdotewe
yan bilêyn: Le rojgarî zêrinî Mad ewe
yan her lew rojewe Avêsta ke kontirin
nûsrawe be çend şewey zimani Îrani
serû bilawbotewe, geli Kurd be lêbra-
nêkî bêwênewe xoy bo xiwêndin û
nûsin terxan kirdiwe. Kurdistan bi-
wete melbendanî roşinbirî û zaniyarî û
huner û... htd. Gozin û kupele gawr-
karekani ke le jêr zewî da dozrawne-
we, nexş û nigari Midiyekan û Gu-
tiyekan û nûsinî taybetî xoyan a
eşkewte dataşrawekan û qela kon û
diwar û sûre dêrinekanî Aran û Turan

û ere û ewê raddeyekî zor le jiri em gele derdixen, belku nûsrawe dêrinekani ke le ser berd ya le ser şiti tir nûsrawin belgeyekî be hêzî em mebesten û nimûney jiyari û pêşkewtin in. Ewey serinc radekêşê eweye ke kontirîn nimûney nûsraw le ser pêstî asik (mamiz) le Hewraman dozrawetewe be xetî Eşkaniye û mêjûy nûsini degerêtewe bo 120 sal p.z., delên le serdemi em Eşkaniyane da 70 pertûk bem zimane nûsrawin, belam ewey be destewe bêt êsta tenha kitêbî Dirext Isurike ke le şarî Bombî-Hindistan le çap dirawe û biritiye le 6 lapere. Diwayî le kati nûsinewy Avêsta da -serdemi Sasaniyekan- em core nûsineyan pişt giwê xist û nûsini Pehlewîyan xiste nawewe em nûsine naw nîra Pazend. Le layekî tirewe zor le zana rojhelatnasekan pêyan waye ke musulmanekan le seretay Îslam da ke hatûn bo Kurdistan le zor şiwên da xiwêndinga û kitêbxaney giringiyan biniwe ke xoyan le niwe dûrgey Erebi da pêy aşna nebûn û neyan biwe kewabû raste ke bilêyn musulmanekan beşekî zor le birokey xiwêndinga û kitêbxaneyan le Kurdekanewe zaniwe, diwayiş le serdemi Ebasiyekan da le nawerastî sedey duwemî koçî da xiwêndinga û kitêbxaneyan le ser şewey ewan dirust kirdiwe. Belku yekem xiwêndinga û kitêbxaney berey Ebasi ke Beytulhikme bû le ser şanî zanakani herêmi Cizîra Botan û ew dewrûbere desûrayewe û le ser destî eman perey pêdirawe, çünke wek mêjû bo man degêrêtewe tenha le nawçey Cizîrey Îbin Umer da -ke hemû daniştîwani Kurd bûn- 50 xiwêndingay giring û qerebalxî têda biwe, her xiwêndingayekî kitêbxaney taybetî xoy hebwe û melbendî roşinbiri Yewnanî û Helenî û Suryanî bûn. Her qutabî û mamostay em xiwêndingayêş bûn ke bûne wergêr û nûserwey zanistî, pizişkî û derûnnasî û estêrenasî û felsefê û mantiq û hikmetî Yewnanîyekan. Xo le mêjûy roşinbiri û kitêbxaney çaxe dêrinekani Îslam û pêş îslamîş da nebînrawe kitêbxaneyekî tiri weku kitêbxaney Diyarbekir (Amed) hebû bê ke jîmarey kitêbekanî le çend sed hezarêk têper bûbê dey weta le sedey şeşemî koçî da wate 9 sed salêk pêş êsta be giwêrey serçawey bawer pêkiraw jîmarey kitêbekanî kitêbxaney Amed milyonêk û 40 hezar kitêb hemûşîyan destnûs bûn zoryan be zimani Erebi nebûn. Sali 579 î koçî ke Selahedin çû bo ew nawçeye le akama kewte jêr destî, we ziyaretî em kitêbxaneyey kirdiwe, paş beynêk be desise û propagandey hendêk le rawêjkari bir tesik û xorepêşxer em kitêbxane giringe pir le samane tefrutuna kira, ewi be zimani Erebi nebû fewtêra û sûtêna, ewi be zimani Erebi bû helbijêrdîra û giwêzrayewe bo wilatî Şam û biwe kelpûrî ew wilate. Ca eger em jîmareye ziyade rewîşî têdabê, em têkiste mêjûyîye ewinde her deçespênê ke şarêkî weku Amed jîmareyekî zori kitêb û kitêbxaney têda biwe û daniştîwani zor tinûy xiwêndin û xiwêndinewe bûn.

Cin Bapitist Tavriner sedey hevdehemi zayini geştêkî Turkiya û Îran û Hindistanî kirdiwe le zor şiwên da Kurdistanî girtotewe le barey Amed delêt: Be sedan mela û derwêş û sofî û kitêbfiroş û erzuhalnûsî lê ye. Herweha Ewliya Çelebi ke çote şarî Bêdlîs çend xiwêndinga û namexaney qerebalxî diwîn û yeke yeke nawyan dênê û basyan dekat. Em car delê; le şarî Bêdlîs da 70 qutabxane heyê, here başekeyan qutabxaney Şerefxan û qutabxaney Xusrew Paşa û qutabxaney Xatuniye û qutabxaney Bazar û qutabxaney Beşaret Axan. Em ke dête ser basî xezêne û samani Ebdal Xani mirî Bêdlîs û talan kirdinî be dest serbaze Turkekan û pert û bilaw kirdinewey ew hemû kitêb û destnûse benirixane! Piyaw serî surdemênê û doşdademênê û giryani dê. Ewliya

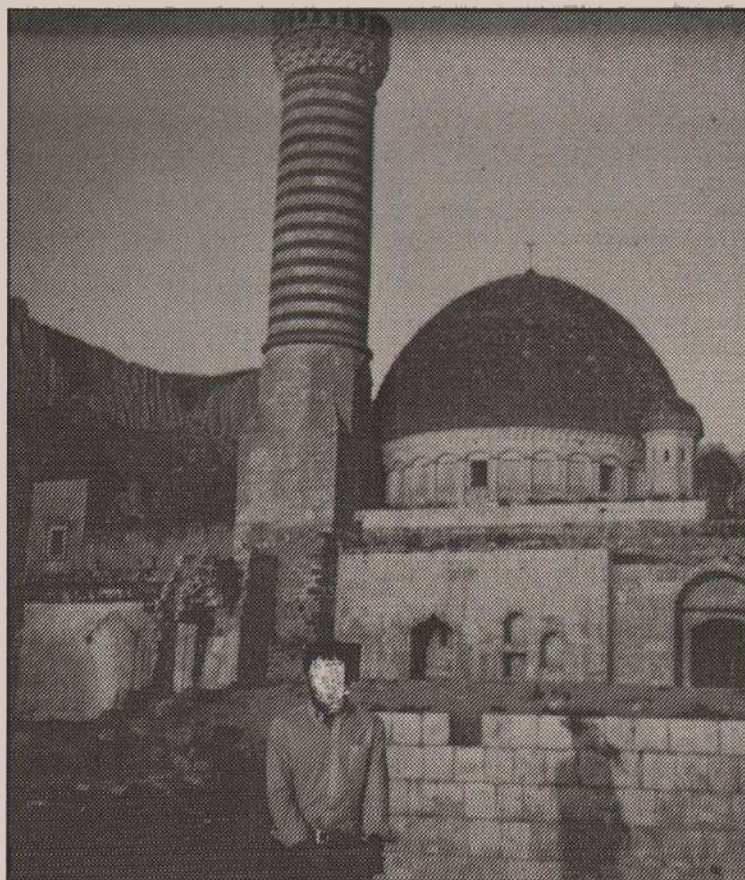
Şare dêrinekey Bazîd. Kurdistan, Gulan 1989

Dagîrkeran aweha bayex be Kurdistan deden! Kurdistan, Gulan 1989

Çelebi bo xoy yekêk biwe le endamanî lijney helawardîni xezêne û samani Ebdal Xan zor be dûr û dirêjî basî kitêb û kitêbxaneyekî dekat û delêt: 11 sinduqî çîwar goşey minakari nîqêmedar ke çawî temaşakeryan pê ebleq debû le ber çawî mir morekanman pê helpîçrîn û helman danewe her yekî 10 dane kitêbî benirix û bayexdari têdabû ke le layen xoşnûse benawbangekanewe nûsrabûnewe, be çeşnêk razabûnewe ke her yekeyan kirabûne entikeyki bêwêne, cige le qelemdan û limdan û gulawdan û buxuridan... Le kitêbekanî Şaname û Gulistan û Şerefname û çendan diwan honrawe ke zorbeyan be desxet û morî Ziyadin Xan xoy bûn, be ditinan Xan çawekani pir bûn le aw.

Min le kati geştêkem da zor şiwênnewari kon hatne ber çawim ca çî le nêw şarekan da yaxud le nêw çîya û dole çîya çîyakani Kurdistan. Her bo nimûne le şarî dêrinî Bazîd da gelêk paşmawey mêjûjî kon mawin ke heta êstaş rolekani geli Kurdman şanazîyan pêwe deken. Nûserî nasraw Yeşar Kemal le romani Efsaney çîyay Agri da zor basî ew nawçeye û şarî Bazîdî kirdiwe, herweha basî çîyay Agri. Îshaq Paşa Seray ke kone mizgewtêke le serewey bajêrî Bazîd serincî zor le toristekani dinyay rakêşawe, min xom toristî Ustrali û Elmanîm lewê çaw pê kewtin. Em mizgewte (be pêy qisey xelik) le çaxêk da dirust kirawe ke ew nawçeye melbendî roşinbiri û zanist biwe û çendeha zana û kelepîyawî gewre gewre le wê helkewtûn, her le jêrzemînî mizgewteke da gilko (qebir)î çend piyawmaqul û zanay Kurd heta êstaş her mawîn û xelik deçne ziyaretîyan. Xo nabê be hiç şeweyek gilko honerî here payeberz û mezîni Kurd Ehmedî Xani man le bir biçêt ke pêş çend sed salêk le êsta amojgarî mir û beqe Kurdkekani kirdiwe û kêşey netewayetî be honrawe honiwetewe... Belê gilko em zana berze dekewête damênî çîyayekî bilind û serkeşî nîzik be Bazîd, çîwardewrey gilko Xani û hendê

Nûser le berdem kone mizgewtî Îshaq Paşa Seray. Kurdistan, Gulan 1989

gorî tir le sêwey goristanêk da şureyan bo dirust kirawe. Xelkî şarî Bazîd zor ziyaretî gori Xani deken û pez û qurbanî le ser em cênîzîrgaye serdebrîn. Min xom pêkewe le gel çend birayek çûyne ziyaretî qebrekey Ehmedî Xani û pezêkman le gel xoman bird û le wê serman birî û bebê ewe naxoş destman kirdê goşt xiwardin. Le hemûy seyirtir ke geraynewe malewe pêyan witin: Hectan qebul! Min zor serim surma, çünke ta ew kate Mekke û Meddinem bistibû ke xelik le wê debne hacî nek le ser qebrekey Ehmedî Xani! Herweha gilko Xaniş her le nîzik kone mizgewtekey Îshaq Paşa Seray ye.

Lem witare da demewê kemêk basî çîyay Agri (Grîdax) bikem ke berztirîn çîyay Kurdistanê (5.165 m berze). Her wek aşkiraye zorbeman şorişekî Agri man bistiwe û giwêman le sitrane becoşekî Agri girtiwe, belam min lê re da demewê basî goristanêk (qebistanêk) bikem ke le berzayî 4.000 m rêk kewtiwe le ser çîyay Agri. Em goristane pêkhatiwe le çend gorêk û jîmareyan renge bigate 30-40 gor ke kêlekaniyan gewre û zil in. Herweha le ser em kêlane hendê nexş û nîgar kêşrawin, yaxud hêmayekîyan le sere le şewey xaç. Xelik gorekan heldekolin û degerên be diway xişil û zêr û berdî be nîrix, min xom çend

kesêkim lem şiwêne da bedî kird û derbarey em goristane pîrsiyarim lê-kirdin. Daniştîwani em nawçeye dû rayan heyê le barey em kone goristane:

1- Xawen ray yekem delên em goristane degerêtewe bo bira Ermenekan ke wextî xoy lem nawçeye da jiyawin, belgeşîyan bo em raye eweye ke hendêk hêma (nişane) y xaç debîn-rê le ser kêlî gilkokan.

2- Xawen ray duwem delên ke em goristane degerêtewe bo çaxêk ke Kurd hêsta nehatibiwe ser ayinî îslam û renge hendêk xelik hebûbin ke fele bûbin û herweha deşlên ke heta êstaş Kurdî fele hen le Kurdistan.

Eger bêjim le hemû kun û qujbînêki Kurdistan da paşmawê û şiwênewari kon dêne ber çaw, ewa le rasti dûr nakewmewe, çünke to ke rû dekeye her şarê belay kemewe qelayekî kon, mizgewtêkî kon yan le ser rêgakan bo nimûne pirdî kon bedî dekrên ke mêjûyekîyan be lay kemewe degerênewe bo çend sed salêk lemewber. Ke çûme şare xicilanekey Qers zor şit serinciyan rakêşam û le serûy hemûşîyanewe qela berze konekey û çend gumbetêk û paşmawey tir bûn. Mirov katê deçête ser qelay Qers hemû şar debînê û le xoşîyan dekwête helekesema, be taybetî eger roj be derewe bêt. Torist le hemû goşeyekî dinyawe dêne Kurdistan bo temaşakirdinî paşmawê konekan û şaristanîyê rabirdûy milletekeman. Le ser qelakey Qers çend geştêkerêkim bini, ke yekêkiyan Ferensî bû, be Îngilîzî pêm got: "Waht do you know about this area?" Be kemêk zerdexenewe pêm got: "I unterstand you!" Herweha torist be şeweyekî hemîşe rû deke ne nawçekani deryaçay Wan û çîyay Nemrud û Agri û zor cêga û şiwênî ciya çîyay tir. Nabê eweşman le bir biçêt ke şûrekey Amed paş şûrey benawbangî Çîn dirêjtirîn şûreye le cihan.

Her le berebeyenî mêjûyewe bab û bapirani ême sereray sard û germî rojgar û çerxî çepgerd hiç dirêxiyan nekirdiwe û be şeweyekî merdane baskiyan lê helkirdiwe û ewey boyan kirabê kirdûyane bo xizmet kirdinî xak û newey diwarojî xoyan. Bê guman debê êmeş zor be supasewe serî kirmûş û rêz bo ewan dabinewênin. Herwek le seratewe basim kird ke nûsini em core babete mêjûyîyane zor pêwistî be şarezayî û karameyî heyê. Helbete babetî weha giring be witarêk û dû witar û belku deyan kitêbiş tewaw nabêt. Lekolînewêş derbarey şaristanîyê Kurd û beşdarî kirdinî Kurdan le şaristanîyê cihani û qonaxe şaristanîyêkan ke ew millete birîwyetî basêkî zor dûr û dirêje û be çend lapereyek tewaw nabêt. Kurdistan heta seretay sedey hevdehemi zayinîş her meydanêkî becoş û xiroşî bazirgani û pişesazî û roşinbiri biwe. Her bo nimûne yekêkî weku Ewliya Çelebi heta dar û berdî Kurdistanîş serincî rakêşawin û le zor şiwênî geştnamekey da basî nawçe dêrin û konekani Kurdistanî kirdiwe.

Le kotayî da awatim rezamendî xiwênerane.

Serçawekan:

1- Govarî Karwan, Jîmare 66, Temmuzî 1988.

2- Govarî Karwan, Jîmare 70, Kanûnî Yekemî 1988.

3- KURDISTAN -The origins of Kurdish civilization- J. Kurdo, Tryck - Media i Hudiksvall AB, Sweden 1988.

4- Rojnamey Serdemi Niwê, Jîmare 3, Eprêlî 1989.

5- Rojnamey Gel, Jîmare 33, Şubatî 1989, be Erebi.

6- Kurd le mêjûy dirawsêkani da Siyahetnamekey Ewliya Çelebi, wergêrani le Turkî bo Kurdî: Seid Nakam, Çapxaney Kori Zaniyari Kurd, Bexda-1979.

7-Govarî Rewşen, Hejîmar 1, Havîn 1988.

Pêşmergeyên ARGK, di bajaran de lêdanên tolehildanê yên dijwar li dagîrkeriya Tirkan xistin

CIZIRA BOTAN, HEZEX û GIRGÊ AMO (SILOPI): Li navendên hersê navçeyan çar welatfiroşên sixuriya (ajaniya) dijminê dagirker dikiran, ji ber berikan hatin derbas kirin û bersiva bêbextiya xwe bi mirina xwe girtin.

Şeva 9'ê Cotmehê bi 10'ê Cotmehê ve girêdide, li navenda bajarê Cizira Botan sixureki bi navê Evdîlrehmanê Mistê, ku bi eslê xwe ji gundê Deşt Lalo bajarê Şîrnexê bû, bi mirinê hate cezakirin. Piştî vê livbaziye dagirker, ji bo veşartina tengezariya xwe heşt welatparêzên pêwendiyên wan bi livbaziye re nebûn, girtin.

Şeva 17'ê Êlûnê li navenda Girgê

Amo (Silopi) pêşmerge du sixurên bi navên Reşîd (şifor bû) û Mihemed (fêkivan bû) pirsîyar kirin û di dawiyê de wan dan ber berikên xwe. Weke nûçeyên me ji welatperwerên li Girgê Amo standine, herdu bêbext sixurî ji bo dagirkeran dikiran, giliya welatparêzan dikiran û gelek mirovên xizan di encama gunehbarkirinê bîngêh de, didan girtin.

Li Hezexê jî, di rojên dawiyê yên meha Êlûnê de, livbaziyeke ve nolê pêkhat. Pêşmerge, welatfiroşekî bi navê Hemo (Hemê) di çayxaneyekê de girtin. Li pêşiya gel, gunehên wî di rûyê wî de gotin û paşê wî dan ber berikên xwe. Sixurê bersiva xwe bi mirinê girti, kurrê Bedîoyê simsar bû.

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Bavê wî jî, beri mirina xwe, mîna kurrê xwe sixurî dikir û li teviya êrdimê bi xebatên xwe yên sixurî dihat nasîn.

ŞAX-WAN: Li derdorên Alanê nêzingê navçeyê û li nêzîkî Muksê, du şerên çekdari çêbûn. Di herdu şeran de pêşmergeyên ARGK serleşkerêkî û 10 serbazan kuştin.

Şerê pêşemîn li nêzingê Şaxê li derdorên Alanê roja 2'ê Cotmehê derket. Kesek jî pêşmergeyan nehat kuştin. Ji hêzên dijmin serleşkerêk (astsubay) û şeş serbaz (esker) hatin kuştin.

Şerê duwemîn jî, şeva 9-10'ê Cotmehê derket. Di vî şerî de ji bi esehî çar serbaz hatine kuştin. Lê êşkerek dibe, ku di vî şerî de hejmarê kuştîyên jî dijmin bilindtir e.

Weke nûçeyên ji êrdimê digihine me, dewleta dagirker bi kotekê gelek çekan daye destê gundiyan. Lê disa ji li Şaxê "parêzkarên" gundan bi tevayî bê-liv û -tevger dimînin. Tenê koma cerdevanan a li dora Sadun Axayê bêbext hebeki xwe dilivîne. Ji ber vê yekê jî, gava yekeniye artêşa Tirkan di şerên li hemberê pêşmergeyan de bê-jêhatîbûn dimînin, paşê êrişî "parêzkarên" jî gundan dikin. Ji ber vê yekê, waliyê Wanê gelek caran diçe gundan û ji "parêzkaran" dixwaze, ku êrişbaziyeke aktîf û xulamtiyeke ji dili şanî bikin. Bi vê armancê ve girêdayî, carnan wan tehdît jî dike. Piştî ku walî di vê dawiyê de çûyî gundekî û zivîngan, çekên 15 "parêzkaran" disa ji wan standine.

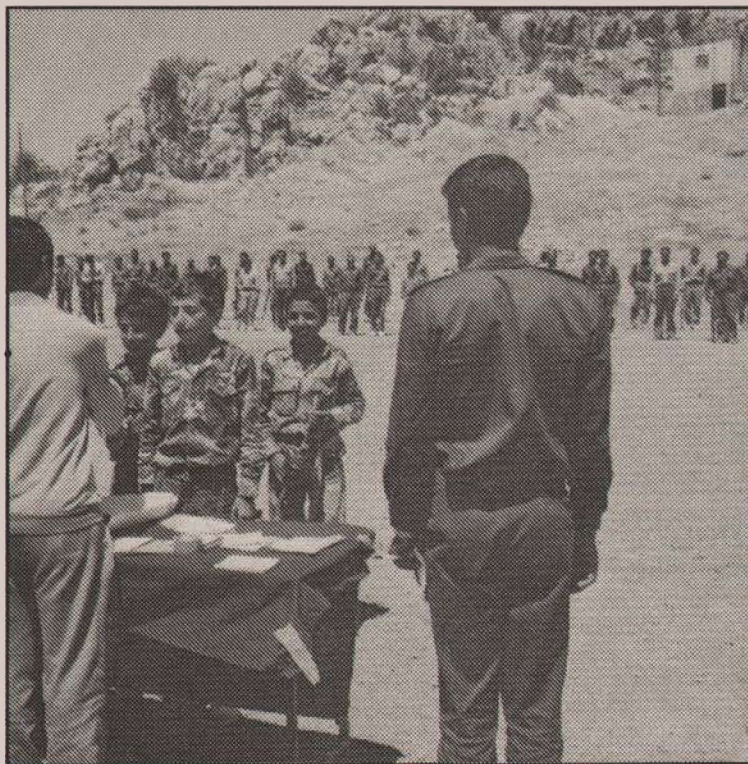
Piştî civînên gundan ên pêşmergeyan, vî carê jî yekeniye dagirker di-havêjin ser gundan û ji gundiyan dixwazin, ku çekan bistînin. Di vê dawiyê de li gundê Xumarê bûyereke weha çêbûye. Hinde gundi, hew karîne debara pikolîyên dagirkeran bikin û di dawiyê de ji neçariyê çek girtine.

Bûyereke din a li êrdimê, pîrsa koçberiyê ye. Bi taybetî, koçberiyê mezin jî Şaxê ber bi bajarê Wanê ve heye. Kesên ji Çolamergê jî koç dikin, diçin bajarê Wanê. Ji ber vê yekê jî, di van salên dawiyê de avahiya demografîkî ya bajarê Wanê hema hema bi tevayî guhuriye. Koçberî û paşê jî xizani û pikolî, hema rastûrast xwe dihilimînin zanabûn û hişyariya penahan. Lewma hinde gundiyan di vê rewşê de, her tiştî di hênanî pêşiya çavên xwe û vedigerin gundên xwe; bî ku çekan bigirin, dixwazin disa li gundên xwe bi cih bibin. Kesên dimînin jî, vî carê li Wanê xwe dizivîrin potansiyela serihildan û raperînê.

BISMIL-AMED: Li navenda navçeyê du narinçok di avahiye dagirkeran de hatin bi cih kirin. Yek peqiya û zirarên mezin gihand dijmin.

Şeva 3'ê Cotmehê li navenda Bismilê du narinçok (bombe), yek di avahiya hikumetê de, ji hêla hêzên me yên rizgariya netewî, hatin bi cih kirin. Narinçoka di avahiya hikumetê de peqî û xusarên mezin gihand dagirkeran. Di encama peqînê de mirovek jî birindar ket. Narinçoka din jî, ji aliyê pisboran hate bî-poside kirin. Rojnameyan dagirkeran, tenê li ser bombeya nepeqiyabû nivîsîn.

Di meha Êlûnê de li Bismilê gelek welatparêz hatibûn girtin. Ev narinçok jî, weke bersivêkê li dijî sazîyên dijmin hatibûn danîn.

KOSAR û DÊRIKA ÇIYAYÊ MAZÎ: Jêhatîbûna livbaziya êrişê çûyî ser gundê Rêzikê ya pêşmergeyan, posîdeyên xwe yên baş li ser gelê me yê li derdqrê didomîne.

Roja 30'ê Êlûnê pêşmerge avêtîbûn ser gundê Rêzikê. Me vî bûyerê, di hejmarê rojnameya xwe ya bihuri de nivîsandibû. Lê me nekaribû livbaziye bi firehi belav bikira. Paşê me jî yekeniya pêşmergeyan, ku vî êrişê pêkhanibû, agahî û salox girtin.

Roja 30'ê Êlûnê dora nivrojê pêşmergeyên ARGK di navbera Kosar (Kiziltepe) û Dêrika Çiyayê Mazi de, avêtin ser gundê bi navên Rêzik, Mele Sukê û Cehuşi.

Di êrişê gundê Rêzikê de pêşmerge hemû gundiyan di qada gund de ji bo civînekê civandin. Sixurên ku nekaribûn birevin jî, beşdari civînê bûn. Pêşmerge dest datînin ser demançeyên wan. Gunehên wan di rûyên wan de dixwin. Bi demançeyên wan, wan bi mirinê ceza dikin. Berî niha me navê sixurekê hati cezakirin di rojnameya xwe de nivî-

sandibû, lê ew jî şaş bû. Weke nûçeyên vî dawiyê gihane me navên du sixurên hatine cezakirin ev in: Bedran Kiliçaslan (keyê gund) û merivê wî Husamettin Kiliçaslan. Navên herdu sixurên din hina diyar nebûne.

Ev welatfiroş, ji demeke dirêj bû, sixurî ji bo dagirkeran dikiran. Di pêwendiyên sixurî de xwe qelew kiribûn. Dîroka sixuriya wan xwe dirêjî berî sala 1980'an dike. Ev xebatkar, hina di wê demê de, destên xwe di xwina gelek têkoşerên PKK û gundiyan welatparêz de gerandibûn. Lewma ji cezakirina van hevxeatkarên hikariyeke mezin li ser gelê me dagerand û belav kir.

Vê livbaziye ARGK pêkhanîye. Mîna ronahiya rojê, sixleta bêbextî, welatfiroşî û sixurî ya van kesan li ber çavan bû. Lê hina ji hinde derdorên xiniz, li ser bîngeha girêdanên xwînî û malbatî û bi ser de ji bi navê welatparêziyê, hinde civînan biranîn amade dikin.

Pêşmergeyên çûbûn gundê Mele Dûmahik di rûpela 19'an de

Raman ji Berxwedan

Eniya Rizgariya Netewa Kurdistanê bi bês û alîkariyan xurt bikin!

Welatparêzên Kurdistanê!

Eniya me ya Rizgariya Netewa Kurdistanê-ERNK di şexşaliya damezirandina xwe de ye. Di şexş salan de bûye hêzêke welê xurt, ku bi milyon mirovan radike serihildanan. Li dijî qirkirina dagirkerî ku berê xwe dide hebûna netewa me, pêşveçûneke diroki hatiye afirandin. Gelê Kurdistanê û her welatparêzekî Kurd, baş dibîne, ku di jiyana gelê Kurdistanê de guhartineke mezin çêbûye. Em dikarin di her kêliya jiyana xwe de, vî guhartina jî bo gelê me û welatê me baş, di karvaniyê de bibînin.

Em tev dizanin, heke mîlletek bikaribe xwe rêxistî bike û li ber xwe bide, li gora pîvanên karînen xwe, dikare hîrmeta xwe li cem gelên cihanê jî bi qedr û qîmet bike. Heke mîlletek dildar û kole be, çî hîrmetek jî wî re li cihanê tu caran nabe. Heke, di çarçîva navnetewan de me niha xwe gihandibe ramyariyeka bi hîrmet, xurt û bi poside; heke, niha em dikarin lêdanên mirinê li dagirkeriya Tirkan faşîst bixin; heke, bilî hemû himên ku dijmin hene em dikarin dijminê xwe yê hov û dirinde berûpaş ve bibînin û em bûne tîrsa xewna dijminê xwe yê dagirker, êşkerekî ku ev tev, bi saya hima bereyî (cepheyî) ya gelê me û têkoşîna gelê me bûne.

Ji bo azadkirina xaka niştîman a pîroz, ji bo şikandin û ji holê rakirina hemû dubendi, alozî û perçebûnan, û afirandina civakeke demokratîkî, Eniya me ya Rizgariya Netewa Kurdistanê-ERNK armanc dike, ku teviya gelê me bigihîne hevûdu û yekbûna netewa Kurdistan serdest bike. Eniya me jî niha ve, ne tenê hêzên gel ên welatparêz ên li Kurdistanê, her weha hemû welatparêzên Kurdistanê yên li çarmedorên cihanê jî digihîne hevûdu û himên wan seferberê rizgariya Kurdistanê dike. Bi vî rola xwe eniya me, bûye şaxrayekî jiyana gelê Kurdistanê.

Li hemberê meşa ber bi azadiyê ve ya gelê me ku serî hildaye, dewleta Tirk a dagirker û faşîst bî çare maye. Lewma bi hovîtiyê û xwînxwariyê weha êrişî Kurdistanê dike, ku nimûneyên wê di dîroka mirovatiyê de gelekî kêr hebî. Êrdîma Botanê jî mirovên Kurd di hê valakirin. Gund zivîrandine kavîlan. Daristan zivîrandine komên xweliyê. Di mizgeftan de oldar û mele, li çîyan şîvan û gavan bi hovî di hê kuştin. Mayînen komên xweser (taybetî, xas), her rojê dibînin sedema kuştina gundiyan me yên xizan û hejar. Roj nine ku bi sedan welatparêz neyîn girtin. Roj nine ku jinên me, zarokên me û kalên me jî lêdan û şikenceyan neyîn derbas kirin. Bi hezaran gundi ku bi kotekê jî gundan hatine derxistin, li dora navçe û bajarên mîna Sêrt, Wan, Qilaban, Çolamerg, Şax û hwd. di konên jî mûyen bizinan de dijin. Rûberê birçîbûn û nexşeyan bûne. Lê dewleta Tirk a faşîst bi van jî tîr nabe. Bi fermî danezane kirîye, ku li Kurdistanê mafên mirovan rakirîye û li Kurdistanê li dijî gelê me yê sîvil cengekî seranser birêvedibe. Dewleta Tirk a dagirker, her tiştê nîrxekî gelê me be, ji xwe re dijmin zaniye û bi armanca tunekirinê êriş di hêne ser hemû hebûnên me. Niha jî, berê xwe daye bi hezaran dîliyên cengê yên di zindanan reş û tarî de. Ji bo şikandina berxwedana di zindanan de, ji bo êdî zindanan nebin kelehen berxwedanê, dewleta dagirker pîlanên tunekirin, vebîrin û qirkirina rêberên gelê me yên bi nîrx daniye pêşiya xwe û wan di karvaniyê de bi cih di hêne.

Em tev dizanin; ku têkoşîna me her rojê bêhtir pêşveitir diçe û hima me xweş xurttir dibe. Ev jî, dike, ku divê alîkarî û hevkarîyên me yên ji bo têkoşînê ber dewami bin. Ne tenê ev, divê alîkarîyên me roj bi roj vîca zêdetir jî bibin. Fînanse-kirîna têkoşînê, bi çekan kemilandina pêşmergeyan, debariya diravî ya dîliyên cengê, malbatên wan û şehîdan û pêdivîyên din ên şoreşê, jî niha ve xwe gihandine butçeyê dewletî.

Lewma divê her welatparêzek, bi zanabûn û berpirsiyariya van delametan xwe bilivîne. Eniya me jî bo meşîyê di navbera rojên 15'ê Cotmehê û 15'ê Kanûnê de "Qampanya"yeke "Bêşê û Xurtkirina ERNK" daye destpêkirin. Divê her welatparêzek bi aktîfî tevî qampanyayê bibe, ji ber ku ev, ji bo her welatparêzekî delameteke serekiye.

Her welatparêzek divê, ne tenê bi zanabûna giraniya xwe ya dardingî (maddî) û giyanî (maneî) bi aktîfî tevî qampanyaya alîkarîyê bibe. Ji ber ku ev tenê ne bes e. Divê her welatparêzek bixebite, ku alîkarîyên derdora xwe, nasên xwe, demokratan, şoreşgeran û hemû kesên parêzkarên mafên mirovan jî bistînin û li ser hev biciyînin.

Ji bo xurtkirina ERNK di rîya şoreşa Kurdistanê de, pêş ve!

Li Amedê koçberî û berxwedan

Ji gîrfîgeha bajarê Amedê 84 gîrtiyên polîmkî hatin koçber kirin. Serbazên dijmin êrişî gîrtiyan kirin. Di gîrfîgeha Amedê de dîliyên cengê dest bi berxwedaneke xwe-birçî-hîştîne ya demûdirêj kirin. Gîrtiyên di gîrfîgehên Dilûk, Çanakkale, Ceyhan, Meledî, Bartin, Sigmalcılar û yên din de, bi armanca hevkarîyê dest bi berxwedanên xwe-birçî-hîştîne kirin. Meriv û malbatên hesiran jî, roja 12'ê Cotmehê li Amedê û roja 15'ê Cotmehê li Nisêbînê dest bi berxwedanên xwe-birçî-hîştîne yên hevkarîyê kirin. Komeleya Mafên Mirovan şaxê Amedê û Nisêbînê, şaxên Amedê û Nisêbînê yên partiyên HEP (Partiya Gelê Kedkar) û SP (Partiya Sosyalîst), herweha Berpirsiyariya ERNK li Ewropa hinde daxweyanî, bi armanca hevkarîya dîliyên cengê û berxwedana merivên wan, çekirin.

NÛÇE DI RÛPELA 20'AN DE